

Godina XXI., broj 4-5, 20. listopada 2023.

ISSN 1845-2876

SADRŽAJ

(1) Svečanost u povodu 10. obljetnice članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji	1
(2) Drago Štambuk – životni intervju	5
(3) Bez obzira na ishod skorih izbora proeuropsko stajalište u Španjolskoj ostaje neupitno; razgovor sa španjolskim veleposlanikom – Zrinka Mojzeš	12
(4) Kad daljina postane blizina: kinesko-hrvatske policijske patrole u zajedničkoj ophodnji	12
(5) Modernizacija kineske vojske – jamstvo nacionalne sigurnosti; razgovor s kineskim veleposlanikom	14
(6) Na posao idemo na konjima i magarcima, i ovo malo što imamo pokradu nam lopovi; Hrvati u Janjevu	20
(7) Odnosi EU i Kine razvijaju se u pozitivnom smjeru; razgovor s Dariom Mihelinom, veleposlanikom RH u Narodnoj Republici Kini	25
(8) Godišnja konferencija veleposlanika, generalnih konzula, konzula i vojnih izaslanika RH	26
(9) Tuga Tarle: Matica hrvatska odnedavna ima Odjel za međunarodnu suradnju i iseljeništvo	27
(10) Stjepan Šulek 90-godišnjak	28
(11) Otkrivena brončana poprsja trojici velikana u Posušju	29
(12) Dan neovisnosti Indije	29
(13) Ina Stašević: Razgovor s egipatskim veleposl. u RH	29
(14) Župan Boban upriličio prijam za vodstvo Hrvatskog diplomatskoga kluba	24
(15) U Sveučilišnoj galeriji u Splitu predstavljena edicija "Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske – prvo desetljeće"	24
(16) Razvoj europskog identiteta – predavanje španjolskog veleposlanika	24
(17) Čestitka članovima HDK u povodu okruglog rođend.	23
(18) U spomen Ive livljanić Mladen Juričić	24 24 24
(19) Različite vijesti, razgovori i osvrti	23
- Tuga Tarle: Otvoreno pismo prof. dr. sc. Radovanu Fuchsu, ministru znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske	23
- Svečani program u Budimpešti u povodu 10. obljetnice članstva RH u EU-u	24
- U Madridu obilježen Dan državnosti i 30. obljetnica međunarodnoga priznanja RH	25
- U Vatikanu obilježena deseta obljetnica članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji	26
- Najgora obljetnica dosad: 28 godina od genocida u Srebrenici – BiH je na rubu raspada	26
- Prosvjed DSHV-a zbog ministarskog nijekanja zločina nad Hrvatima u Srijemu	27
- U Madridu potpisan Memorandum o suradnji u području zaštite i očuvanja podvodne kulturne baštine	27
- 30 godina od progona bugojanskih Hrvata; o zločinima se više ne može šutjeti	28
- Politika zla: nakon pokušaja zabrane izgradnje muzeja, kazališta, javne televizije, crkve – što je sljedeće?	29
- Koncert baritona Krešimira Stražanca i pijanista Krešimira Starčevića u São Paulu I.	29

- U sklopu "Festivala rane glazbe" u Utrechtu izvedena "Hekuba, kraljica Troje"	29
- Koncert baritona Krešimira Stražanca i pijanista Krešimira Starčevića u São Paulu II.	30
- Nasljeđe kralja Tvrtka najviše baštine Hrvati iz srednje Bosne, a tek onda ostali	30
- Sto godina tamburaške glazbe u Gradišću	30
- Središnja proslava Dana Hrvatske u Nizozemskoj	31
- U Pečuhu obilježen Dan Hrvatskog sabora	31
- Svečani koncert u Sarajevu u povodu održavanja 70. glavne izbornog-izvještajne skupštine HKD Napredak i obilježavanja 10 članstva RH u EU	24
- Otvorenje međunarodnog festivala ozbiljne glazbe Vocallis u Maastrichtu	24
(20) Aktivnosti članova HDK	24
- Gjuro Deželić	27
- Željka Lovrenčić	28
- Đuro Vidmarović	28
- Daniel Glunčić	28, 29
- Ivan Šimek	27, 28
(21) Obavijesti o radu HDK-a	29

SVEČANOST U POVODU 10. OBLJETNICE ČLANSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U EUROPSKOJ UNIJI

Svečanost u povodu 10. obljetnice članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji održana je u srijedu 28. lipnja 2023. s početkom u 19.30 sati, u velikoj dvorani u novom prostoru Sveučilišta u Zagrebu (Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe – SEECCEL), Ulica Radoslava Cimermana 88 u Zagrebu. Svečanost je organiziralo Sveučilište u Zagrebu u suradnji s Hrvatskim diplomatskim klubom.

Uz govore uglednih gostiju, studenti Muzičke akademije Sveučilišta u Zagrebu održali su tijekom svečanosti koncert pod nazivom *Glazbena šetnja Europskom unijom*. Program koncerta bio je sastavljen od skladbā svih zemalja Europske unije koje su demokratskim putem odabrali građani Europske unije kao najljepše, i to u nekoliko

različitih kategorija. Studenti Muzičke akademije

Sveučilišta u Zagrebu – sopranistica Vlatka Kladarić i tenor Roko Radovan, glasovirsku Kladarić i tenor Roko Radovan, uz pratnju pijanista Viktora Čižića, odabrane su pjesme pjevali na jezicima zemalja iz kojih potječu kako bi se naglasila glazbena raznolikost, talent i europske vrijednosti. Glazbeni program odabrala je i oblikovala prorektorica za umjetnost, kulturu i među-

sveučilišnu suradnju red. prof. art. Jasenka Ostojić.

Rektor Stjepan Lakušić pozdravlja okupljene

Svečanost je otpočela izvedbom hrvatske himne *Lijepa naša domovino*, a zatim europske *Oda radosti*. Zatim su pozdravne govore izrekli rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić i predsjednik Hrvatskoga diplomatskoga kluba akademik Emilio Marin. Uslijedio je niz pjesama iz devet zemalja EU-a: Austrije, Belgije, Bugarske, Cipra, Češke, Danske, Estonije, Finske i Francuske.

Zatim su pozdravne govore izrekli Nj.E. mons. Giorgio Lingua, apostolski nuncij i dekan Diplomatskoga zbora u RH, i Zdenko Lucić, državni tajnik, izaslanik ministra vanjskih i europskih poslova RH dr. sc. Gordana Grlića Radmana. Opet novih devet pjesama iz devet zemalja EU-a: Grčke, Njemačke, Mađarske, Irske, Italije, Latvije, Litve, Luksemburga i Malte.

Potom je pozdravni govor izrekao prof. dr. sc. Ivo Josipović, bivši predsjednik RH (u vrijeme kada je RH ulazila u EU). Uslijedio je niz pjesama iz osam zemalja EU-a: Nizozemske, Poljske, Portugala, Rumunjske, Slovačke, Slovenije, Španjolske i Švedske, ali i iz Ujedinjenoga Kraljevstva (koje je prije 10 godina još bilo u EU-u).

Na kraju je pozdravni govor izrekla prof. dr. sc. Vesna Bedeković, predsjednica Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora (HS), izaslanica predsjednika HS-a, g. Gordana Jandrokovića. A kao kruna glazbenoga programa izvedene su tri hrvatske skladbe: *Cesarica* Zlatana Stipišića Gibonija, *Rajska Djevo*, *kraljice Hrvata*, preč. Petra Perice i *Moja domovina* Zrinka Tutića i Rajka Dujmića.

* * * * *

Donosimo govore rektora Lakušića, predsjednika Marina i apostolskog nuncija Lingue.

Rektor Lakušić. Poštovani visoki uzvanici, dame i gospodo,

na početku svečanoga obilježavanja 10. obljetnice članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji posebna mi je čast pozdraviti našega današnjega sudomaćina profesora Emilia Marina, predsjednika Hrvatskoga diplomatskoga kluba, profesoricu doktoricu Vesnu Bedeković, izaslanicu predsjednika Hrvatskoga sabora i saborsku predsjednicu Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu, profesora emeritusa Ivu Josipovića, predsjednika Republike Hrvatske u mandatu 2010. do 2015., dr. Zdenka Lucića, drž. tajnika u Ministarstvu europskih i vanjskih poslova i izaslanika ministra brigadira Ivana Jušića, ravnatelja Uprave za ljudske potencijale i izaslanika ministra obrane Republike Hrvatske gospođu Vesnu Šimić, pomoćnicu pročelnika za međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo i izaslanicu gradonačelnika Grada Zagreba, Njegovu Ekscelenciju, mons. Giorgia Lingua, apostolskoga nuncija u Republici Hrvatskoj, Njihove Ekscelencije

Veleposlanike, kao i članove diplomatskoga zbora u Republici Hrvatskoj, Rektora

Hrvatskoga kato-ličkog sveučilišta profesora doktora Željka Tanjića, dr. Vladu Mikšića, delegata Zagrebačke nadbiskupije, prorektorice i prorektore Sveučilišta u Zagrebu, Nadzorni odbor i Upravno vijeće i članove Hrvatskoga diplomatskoga kluba, dekanice, dekane, prodekanice i prodekane, profesorice i profesore te posebno studentice i studente (danas su s nama članovi SZ i dobitnici rektorovih nagrada) i sve drage goste.

Velika mi je čast i zadovoljstvo biti danas ovdje s vama kako bismo obilježili ovaj važan trenutak u povijesti naše države. Ulazak Hrvatske u Europsku uniju prije 10 godina bio je rezultat dugotrajnih napora, a predstavljao je i važan korak u procesu integracije hrvatskih sveučilišta u europski obrazovni prostor.

Akadska zajednica znatno je unaprijedila sudjelovanje u europskim programima i projektima, što je omogućilo našim studentima, profesorima i istraživačima da se povežu s vrhunskim stručnjacima diljem Europe, a naša sveučilišta postala su atraktivnija za međunarodne studente i istraživače.

Članstvo u Europskoj uniji donijelo je podršku i ulaganja u naše obrazovne institucije, a kroz različite programe naši studenti imaju priliku sudjelovati u razmjenama te stjecati nova znanja i vještine.

Za Sveučilište u Zagrebu posebno je važan dan ulaska Hrvatske u EU iz kuta inovacije i novih tehnologija. Naime, u tjednu ulaska HR u EU, EuroNews televizija je izradila promidžbeni film o Hrvatskoj na temu *Što Hrvatska kao nova članica nudi Europi* u pogledu inovacija i novih tehnologija. Navedeni prilog je bio o ekološkom i inovativnom projektu kojeg je provodilo Sveučilišta u Zagrebu zajedno s hrvatskim tvrtkama. Posebno ovo ističemo jer je projekt ugovoren izravno s EU komisijom u okviru programa CIP ECO Inovacije. Kolika je snaga inovacije i nove tehnologije u okviru projekta govori i činjenica da je samo 15 % projekta uspješno prošlo natječaj, a među njima je bio i projekt Sveučilišta u Zagrebu, iako u to vrijeme nismo bili članica EU-a, Komisija je prepoznala vrijednosti koje doprinose razvoju cijele EU na području zelenog gospodarstva, inovacija i digitalne transformacije.

Kako bismo iskoristili sve prednosti koje nam pruža članstvo u EU-u, važno je kontinuirano ulagati u unaprjeđenje naših akademskih programa, istraživačkih kapaciteta i infrastrukture. Poticanje mobilnosti studenata i nastavnoga osoblja, razmjena znanja i suradnja s drugim sveučilištima u Europi te s gospodarstvom – ključni su elementi našega daljnjeg razvoja. Vjerujemo da ćemo kroz programe EU-a i potporu Hrvatske vlade u cijelosti realizirati i Sveučilišni kampus Borongaj – ključ budućeg razvoja Zagreba, Sveučilišta i RH.

Uzimajući u obzir izazove koji proizlaze iz promjena unutar Europske unije, moramo biti spremni prilagoditi se novim okolnostima. To zahtijeva kontinuirano praćenje trendova u visokome obrazovanju, stvaranje inovativnih i relevantnih programa te jačanje naše uloge kao generatora znanja, kulture i društvenoga napretka.

Na kraju, hvala svima na dolasku, a posebno želim zahvaliti umjetnicima koji će nastupiti večeras. Naša domovina može se ponositi svojom bogatom glazbenom tradicijom i umjetničkim talentima, a koncert večeras bit će prilika da čujemo i doživimo raznolikost glazbenih izričaja Europske unije.

Hvala na pozornosti i želim vam ugodnu večer.

Predsjednik Marin. Ekscelencije, Dame i gospodo,

U ovoj svečanoj prigodi sve vas srdačno pozdravljam redom kako je maloprije izrečeno. Zahvaljujem svima vama koji ste se u velikom broju odazvali našem pozivu. Nadam se da će program koncerta – koji je potaknula naša članica Zdenka Weber, a odabrala i oblikovala prorektorica za umjetnost, kulturu i međusveučilišnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu red. prof. art. Jasenka Ostojčić – biti dostojna nagrada za vaš dolazak te prikladan događaj za obilježavanje 10. obljetnice članstva RH u EU-u.

Zahvaljujem dekanu Diplomatskoga zbora apostolskom nunciju preuzvišenom Giorgiu Lingui koji je prihvatio obratiti se ovom svečanom skupu na hrvatskom jeziku, kako i inače često običava, obogaćujući našu sredinu svojim promišljanjima. Zahvaljujem i ministru vanjskih i europskih poslova kao i predsjedniku Hrvatskog sabora koji su nas počastili svojim izaslanicima.

Akademik Željko Reiner, potpredsjednik Hrvatskog sabora uputio je čestitku u kojoj ističe: „Hrvatska diplomacija dala je svoj nemjerljiv prinos u pristupnim pregovorima [RH za EU] koji su bili dugi i teški. Ova večer prilika je da na tom još jednom odam priznanje.“

Akademik Emilio Marin

HDK među svojim članovima broji mnoge protagoniste toga procesa. U svom djelovanju nastoji kako podsjetiti na prinos veleposlanika i generalnih konzula suvremenoj afirmaciji i percepciji RH počam od '90-ih godina, kojima je posvetio niz od šest knjiga, upravo dovršen i predstavljen javnosti kao i pokušati poticati nove poglede u suvremenoj diplomaciji i šire u društvu za budućnost RH i EU-a. Tako smo, primjerice, željeli potaknuti – naizgled nebitnu – relaciju Europe i Afrike.

Apostolski nuncij Lingua. Čast mi je da mogu u ime Diplomatskog zbora uputiti čestitku Hrvatskoj prigodom desete obljetnice pristupanja Europskoj uniji.

Zahvaljujem profesoru emeritusu Emiliju Marinu, predsjedniku Hrvatskog diplomatskoga kluba i rektoru ovog prestižnog Sveučilišta, profesoru Stjepanu Lakušiću za poziv na ovaj koncert koji nas vodi na putovanje različitim notama jedne Europe.

Pozdravljam i sve nazočne s poštovanjem i najvećim uvažavanjem.

Nj.E. mons. Giorgio Lingua

Ulazak u Europsku uniju znači ulazak u projekt. Oci utemeljitelji Europske unije De Gasperi, Schuman, Adenauer i drugi, u europskom projektu „vidjeli“ su izlaz iz tragedije ratova koji su predugo pustošili kontinent. Shvatili su da je zajednički hod neophodan kako bi se spriječilo izbijanje novih sukoba i opasna utrka u naoružanju, učinila nepotrebnom. Ali bili su vrlo jasni da ovaj zajednički projekt može funkcionirati samo uz poštovanje slobode i identiteta svakog naroda i pojedinca znajući da sloboda nikada nije neograničena, ona je uvijek u odnosu.

Dovoljno je pomisliti na parabolu života: nitko ne dolazi na svijet vlastitom odlukom, nitko se ne odlučuje roditi, svi smo plod odnosa ili slučajnosti koje su drugi stvorili umjesto nas. Tako će biti i na kraju, nitko nije dovoljno slobodan i moćan da odluči ne umrijeti.

Iako ograničena i uvjetovana, sloboda ostaje velika čežnja svake egzistencije, osnova na kojoj se gradi zajednički dom, u koncertu različitih zvukova i melodija koji su u harmoniji samo kada se međusobno poštuju u svojoj različitosti, čuvajući vlastiti identitet. Svaki narod, svaka država, svaka kultura ne smije odustati od toga da bude ono što jest kada slobodno izabere ući u odnos, u zajedništvo. Samo time što jesmo donosimo nešto novo u cjelinu. Kao što ne postoji kopija muškaraca i žena, tako nema ni kopija država. Svi smo mi originali (sv. Carlo Acutis).

Za ovaj deseti rođendan želim Hrvatskoj da zadrži svoju originalnost kako bi projekt u koji se slobodno pridružila obogatila svojim osobitim bogatstvima i znala uvijek pronaći pravu ravnotežu između neovisnosti i odnosa, između identiteta i Unije.

S druge strane, čak i nedavna pandemija, koju nemojmo prerano zaboraviti, podsjetila nas je da ne možemo ići putem izolacije, i zbog toga „moramo imati na umu put bratstva, koji je nedvojbeno nadahnuo i potaknuo Oce utemeljitelje moderne Europe“ (Papa Franjo, 22. listopada 2020.).

Čestitam ti, Hrvatsko, budi uvijek protagonist svoje budućnosti. Ne zaboravi odakle dolaziš kako ne bi izgubila iz vida kamo ideš.

DRAGO ŠTAMBUK – ŽIVOTNI INTERVJU¹

Akademik Drago Štambuk jedan je od najistaknutijih hrvatskih diplomata. Sada je veleposlanik u Iranu, no po struci je liječnik, internist, subspe- cijalist

gastroenterologije i hepatologije. Osim što je spojio politiku i medicinu, posebno zanimljivim čini ga to što je duboko zagazio i u umjetničke vode: Štambuk je i cijenjeni hrvatski pjesnik, iznimnog umjetničkog senzibiliteta i vizije. Njegova je poezija sve-čana i potresna, a neke *Akademik Drago Štambuk* pjesme napisane prije rata strašna su i apokaliptična proročanstva. U velikom nedjeljnom intervjuu ot-kri-va niz nepoznatih anegdota iz svojeg uzbudljivoga životnog putovanja.

Znamo da putujete svijetom, no gdje je započelo Vaše životno putovanje?

Rođen sam među ruševinama u sačuvanom krilu spaljene obiteljske palače Štambuk u Selcima na otoku Braču. Moje rodno mjesto potpuno je uništila talijanska fašistička ekspedicija 9. kolovoza 1943. Otac Ivan, koji je bio načelnik istočnobračke općine Selca s liste HSS-a i najmlađi načelnik na izborima u Banovini Hrvatskoj 1940. evakuacijom je od talijanske odmazde spasio žitelje Selaca, ali nije uspio – iako je učinio sve što je bilo potrebno – spasiti paljenje toga čudesnoga kamenoklesarskoga gradića. Naime, brački partizani, mjesec dana prije pada Italije, napali su garnizon u Bolu i Talijanima oteli oružje. Okupacijska vlast zaprijetila je odmazdom ne vrati li joj se otuđeno oružje. Otac je zahtjev ispunio nabavom oružja iz Slavonije, ali su Talijani htjeli upravo svoje oteto oružje koje su partizani zakopali i nikada ga poslije nisu upotrijebili. Moj otac i mjesni župnik dočekali su goloruki na mjesnom trgu tisuću crnokošuljaša pristiglih iz Zadra s namjerom da ih zaustave u

¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 3. srpnja.

najavljenom činu, no uspjeli su ih nagovorom spriječiti jedino u paljenju crkve i župnoga dvora. Otac je bio plemenit i pravdoljubiv čovjek. Za vrijeme rata općinski puk govorio je da imaju samo njega i Boga. Brinuo se o narodu, pomagao svima bez razlike, štutio i spašavao slabe; bio je pravi pučki tribun i filantrop.

Kakvo Vam je bio djetinjstvo?

Djetinjstvo sam proveo na Braču, a kao devetogodišnjak preselio sam se s obitelji u Split gdje sam i završio pučku školu i gimnaziju. Živjeli smo skromno, ali s mnogo uzajamne brižnosti i ljubavi. Sestra i ja bili smo izvrsni u školi pa je otac s ponosom često isticao da smo, dobro pamtim, njegova dva Mercedesa. Jako mu je bilo stalo do našeg obrazovanja; dok je predavao tehnički odgoj privatno je kod kuće, u podrumu, konstruirao ingeniozne strojeve za obradbu drva; stalno mi je nosio ruksake pune knjiga koje sam gutao iz tjedna u tjedan tako da su mu u školskoj knjižnici konačno kazali da nemaju više novih knjiga za mene. Umro je u splitskoj bolnici i sjećam se, nakon već u ljetu završene druge godine medicine, donijevši mu svoj indeks ispunjen peticama, kako je bio ponosan iako već potpuno iscrpljen i na odlasku.

Bio je i junački poslijeratni udarnik koji je obnavljao Selca neshvatljivim marom i ljubavlju, ne spavajući više od nekoliko sati dnevno, i tako godinama. Noću pred petrolejkom radio je do u sitne sate. Nije mu bilo bitno hoće li biti plaćen ili ne pa ga je majka, pamtim, molila da naplati barem građevni materijal koji je kupio, kad već ne naplaćuje svoj rad i ruke. A imao je zaista zlatne ruke kojima je mogao stvoriti gotovo sve.

Koje ste specijalizacije završili u medicini?

Medicinu sam upisao u Zagrebu 1969. kao prvi na listi prijamnog ispita, na veliku radost svojeg oca. Fakultet sam završio u rekordnom roku s odlikom jer je moj skrbni roditelj uskoro preminuo pa sam bio primoran završiti studij što prije. U Zagrebu sam specijalizirao internu medicinu, zatim subspecijalizirao gastroenterologiju i hepatologiju te završio postdiplomski studij iz eksperimentalne biologije; dobivši *Welcome* stipendiju nastavio sam se u Londonu 1983. baviti istraživanjem bolesti jetre kod glasovite profesorice i dame Britanskog imperija Sheile Sherlock koju nazivahu majkom hepa-

tologije. Vodio sam u *The Royal Free Hospitalu* brojne međunarodne kliničke projekte, među inim dokazao sam učinkovitost famotidinskog lijeka za izlječenje želučanog vrijeđa, a onda sam – kako se upravo javio AIDS (nazvao sam ga na hrvatskom kopnica jer su pacijenti gubili težinu preko noći, kopneći naočigled), s mnogim hepatolozima posvetio se toj bolesti koja se prenosila na isti način kao i hepatitis pa su nam pacijenti s upalom jetre postajali HIV pozitivni. Uskoro sam prešao u novoosnovani Kobler centar, *Westminster & Chelsea Hospital* koji se specijalizirao za AIDS. Otvorio sam ga službeno s princezom Dijanom s kojom sam od tada bio u prijateljskim odnosima. U Kobler centru bavio sam se godinama eksperimentalnim terapijama kopnice, posebice azidothymidinom (AZT), a jedan od najvažnijih kliničkih projekata bio je i pionirski rad na HGP-30 polipeptidskoj vakcini protiv te, kako su ju nazvali, kuge 20. stoljeća.

Kada ste počeli pisati poeziju?

Poeziju sam počeo ozbiljnije pisati od Božića na prvoj godini studija medicine u Zagrebu. Iz Splita su mi roditelji za blagdane među jestvinama poslali krasnu kožnatu agendu; bila je tako lijepa da sam u nju počeo zapisivati svoje posebne rečenice – i kao prvo pjesmu o maslini na otoku. Zagreb je bio hladan, osniježen i meni stran pa je pisanje o zavičaju bio povratak u svijet topline i zaštite. Kada sam Svemiru Paviću koji je uređivao splitski Vidik na svojoj trećoj godini studija, za ljetnog odmora, sramežljivo ostavio u uredništvu Iza Lože na stolu pregršt svojih pjesama krenuo je u potragu za mnom; pamtim njegovo pisanje u kojem navodi da je moja poezija "jedino svjetlo u tamnoj poetomanskoj sredini". Zapamtio sam tu rečenicu jer je to bio prvi osvrt na moje pjesništvo. Čekao je, prekršivši pravila, moje pjesme za natječaj nakladnika "Marka Marulića" i dodijelivši mi nagradu uslijedilo je izdanje mojega prvijenca "Meu namini". Da nije bilo Svemira pitanje je kako bi se dalje odvijala moja poetska sudbina.

Kako politika utječe na Vaše pjesničko stvaralaštvo i Vaš odnos prema društvu?

Nazivaju me pjesnikom svijeta i domovine, što je uglavnom točno, jer se brinem jednako o današnjem ugroženom svijetu kao nekada, za vrijeme rata, o ugroženoj Domovini. Politika ne upravlja pjesničkom riječju, ali ju usmjerava, dubi joj nepredvidivo korito, kada toga možda i nismo svjesni.

Koje su Vaše političke ideje i ciljevi u kontekstu Hrvatske?

Živimo u postpolarnom, iznimno turbulentnom i opasnom svijetu koji još nije do kraja artikulirao

svoje nove polove. Događa se veliko preslaganje koje vodi k neizvjesnosti i sukobima, borbama za resurse, a moć se sve više seli prema istoku. Unipolarna hegemonija nije donijela sreću ni mir svijetu, baš naprotiv. Kraj povijesti, prema Francisu Fukuyami, nije se ni približio kraju – nastavci slijede sa sve većom neizvjesnošću i destabilizacijom. Ratni sukobi nigdje nisu doveli do željenih ishoda; čemu onda ratovi? Bez obostrano dobitničkih ishoda konfrontacije su bespredmetne. Nema stalnih savezništava, sve je u mijenama i preokretima. Taktičnost smjenjuje dalekosežne strateške ciljeve. Sve više je neovisnih interferirajućih nedržavnih i nadnacionalnih čimbenika u međunarodnim uzburkanim vodama. Svijet je fluidniji i sve teže ga je interesno definirati. Preživljavanje i samooslonjivost prioriteta su današnjice. U kontekstu izloženoga globalnog stanja Hrvatskoj je zaštititi svoje nacionalne interese, a oni su, držim, temeljeni na univerzalnim načelima, istinskom održivom razvoju i očuvanju vlastitih resursa, demografskoj obnovi, migracijskoj kontroli, otupljenju oštrice potencijalnih agresora, suradnji s državama mirotvornih nagnuća, otvaranju prema svojoj strateškoj dubini, tj. Bosni i Hercegovini koja je povijesno izvorište življa u Hrvatskoj i druga plućna polovica s kojom dišemo i po kojoj postojimo. Starčević, otac Domovine, uči nas da su Hrvati narod uglavnom triju vjera te nam je posložiti povijesne kockice; izazov je primjereno vladati i upravljati Hrvatskom. No danas smo svi u jednom planetarnom čamcu i tko god da ga valja, opasnost je za sve nas. Nema više razlike između domoljublja i svjetoljublja. Opstanak je prioritet čovječanstva.

Vaša je poezija obilježena elementima indijske, arapske i japanske kulture, kao i brazilske i iranske. No te elemente preplećete s onim zavičajnima i domovinskim.

Uvijek sam otvoren i empatičan prema stranim uljudbama, ali ih promatram i doživljavam kroz hrvatsko očište; spajam što spojiti se daje, uspoređujem što usporedivo jest. Pokušavam razumjeti i specifičnosti tuđih kultura i ljudskosti. Ministar vanjskih poslova Brazila, kada mi je uručivao odličje Velikoga križa na svečanosti u Itamaratyju, kazao je da Brazil u mojim pjesmama na portugalskom živi zasebnim i iznimnim životom te kako im poetskom riječju predočujem ljepotu nji-hove zemlje, Brazila, uznijetog no u naravi. Jedna moja brazilska knjiga "Ce u no poco/Nebo u bu-naru" ima lokalni slogan što otkrih ga nad kreve-tom, u spavaćoj sobi američke pjesnikinje Eliza-beth Bishop u Ouro Pretu: *Gentileza gera genti-leza*, što sam preveo kao Nježnost priziva njež-nost. Toliko sam bio dirnut tim motom da sam ga predložio brazilskoj predsjednici za alternativni moto Brazila

uz onaj tradicijski i pomalo anakroni "Ordem e progresso" u kojem je izostavljena riječ ljubav. Moj predloženi alternativni moto, kazah predsjednici, puno preciznije opisuje brazilsku ljudskost i životnu radost. Prihvatila je moj prijed-log i stavila ga u proceduru; gdje je zapelo, ne znam, ali sam – ne budi lijen – brazilskom kolegi veleposlaniku u Teheranu koji je nedavno postao zamjenik ministra vanjskih poslova napisao iznova prijedlog za isti alternativni nacionalni moto koji mi je obećao progurati kroz brazilski parlament. Odveć sam Hrvat da ne bih istodobno bio i koz-mopolit.

Kao književnik u objavljeno Vam je nekoliko knjiga pjesama na perzijskom!

Objavljene su mi tri knjige prijevoda na perzijski jezik, a prva je s perzijskog dodatno prevedena na azerbajdžanski, što je prva knjiga hrvatskog autora na tom jeziku. Moja pjesma o svetoj planini Damavandu mjesecima je cirkulirala i bila čitana na iranskim društvenim mrežama.

Gdje biste smjestili teoriju o staroiranskom podrijetlu Hrvata?

Sklon sam vjerovanju, na temelju dostupnih mi činjenica, da je u drevnoj Perziji hrvatska pradomovina. Naziv Hrvat staroiranska je riječ, kao i naziv za vladara – ban; tako ban Jelačić, Kulin ban... Geografski Harvatia ili Harahvatia (grčki *Arachosia*) bila je smještena uzduž rijeke Helmand u jugozapadnom Afga-nistanu, a protezala se od današnjega Kandahara do Hamunskog jezera. Kralj Harvatije Vivana bio je vođa vojske Darija Velikoga, dakle saveznik. Odeti li u Perzepolis, u Apadanu, golemu dvoranu za carske prijmove, vidjet ćete na reljefu Stubišta naroda Hrvate kako donose darove perzijskome caru. Kad sam krajem 2021. boravio službeno u Hamedanu (Ecbatani) nakon susreta s poslovnim ljudima grada otišao sam u susjedni Bagastan (Bisotun) gdje je u okomitoj stijenu uklesan Darijev testament ispod kojega su klinastim pismom zapisana, na trima jezicima: akadijskom, elamitskom i staroiranskom, imena kraljevina car-stva, a među njima i Harvatia. Ne sjećam se kada sam bio toliko dirnut nakon što sam se skelama popeo i bez duše stao pred ovo posebno mjesto hrvatske drevne prošlosti. Tisuće riječi, osobito u staročakavskom, na jadranskim otocima, identične su staroperzijskima (dažd, dušman...). Zaratustra, prvi monoteistički prorok u svojim himnama (*Gatha*) spominje Harvatiju i Hrvate

dvaput: prvi put kada navodi da je to prelijepa zemlja puna voda kojom vlada božica Anahita, a drugi put kada kritizira Hrvate što pokapaju svoje mrtve umjesto da ih izlažu strvinarima na tornjevima tišine, kao pravi mazdaisti ili zoroastranci. Mnogi tragovi u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, na primjer stećci, svjedoče mazdaističku kulturu i srčiku naroda koji je slijedeći proroka Zaratustru vjerovao u jednoga boga Ahura Mazdu (mudroga gospodara) koji je naučavao dobre misli, dobre riječi i dobra djela. Istinski Hrvati i danas bi morali u sebi imati rečeni Zaratustrin kod te biti narod okrenut dobru i plemenitosti, te konačno i slijednici Mesije Isusa Krista.

Pišete u čakavskom idiomu te haiku i refleksivne pjesme. Mislite li da pjesnik mora toliko mijenjati formu?

Pjesnik je biće slobode koje baštineći jezik od Boga vraća taj isti jezik Bogu u obliku pjesama s odanošću i zahvalnošću. Nije bitno kakve su formalno pjesme koje pišemo, bitno je da su osajane višim naumom i da dotiču dušu onih koji ih čitaju. Ja se rado raspinjem između raznih formā, ali sve one proizlaze iz istoga bogomdanog izvora i nepotrebno je pokušavati svrstati iskonskoga pjesnika u bilo koji i bilo kakav teoretski pretinac.

Kako ste postali diplomat?

Postao sam diplomat u Londonu shvativši da moram pomoći Hrvatskoj u vremenu koje je prethodilo velikosrpskoj agresiji jer sam bio potpuno svjestan njezina dolaska. Dobivši Memorandum SANU-a u ruke 1986. preveo sam ga i predao službenom predstavniku Ministarstva vanjskih po-

slova u *Whitehallu*, rekavši u podnevnoj gužvi susjednog *Red lion's puba* da kao liječnik zastu-

načela prevencije te da savjetujem britanskoj Vladi i diplomaciji da djeluju preventivno i spriječe rat koji neizostavno dolazi budući da sve upućuje na nj, a proizlazi iz memoranduma o srpskoj potrebi stvaranja velike Srbije. Milošević je prihvatio Memorandum, a ja sam od tada potresen slutnjom ratnih nevolja stavio se u službu svoje Domovine. U početku sve sam radio samoinicijativno, davao intervju, organizirao nastupe na Trafalgarskom trgu, održavao predavanja na sveučilištima, sastajao se s političarima, upoznao Margaret Thatcher, Michaela Foota i druge javnosnike upozoravajući ih na dolazeće zlo. Predsjedniku Tuđmanu pri prvom posjetu Londonu pomogao sam pri organiziranju sastanaka i programa. Na oproštaju u hotelu *Savoy* prišao mi je ikazao:

„Učinili ste veliki posao za Hrvatsku, molio bih da nas službeno predstavljate.” Nisam u početku bio sklon službenom angažmanu, držao sam da kao neovisni promicatelj Hrvatske imam više samostalnosti i utjecaja, no Predsjednik je bio uporan. Nakon nekoliko tjedana Predsjednikovih telefonskih urgiranja prihvatio sam postati službenim predstavnikom RH u Londonu dok – kako mu kazah – Hrvatska ne bude sigurna. Još uvijek radim isti posao pa zaključite je li Hrvatska u međuvremenu postala sigurna.

Sredinom devedesetih na slici ste s Margaret Thatcher. Što je bio povod tom susretu?

Bio je to moj oproštaj od gospođe Thatcher u njezinu domu pri napuštanju Londona krajem 1994. i odlaska za hrvatskog veleposlanika u In-diji. S Čeličnom Lady vezivalo me je dugogo-dišnje prijateljstvo i suradnja znatno prije vojne agresije na Hrvatsku. Vjerovala mi je, uvažavala moja stajališta i podupirala hrvatsku borbu za opstanak i neovisnost. Mnogošto sam od nje naučio, a najdirljivije iskustvo bilo je pri vrhuncu srpskoga granatiranja Vukovara na moj rođendan 20. rujna 1991. kada me je pozvala k sebi. Dva radna dana proveo sam s njom i njezinim savjetnicima tražeći i nalazeći načine da se

pomogne hrvatskoj Domovini. U jednom je trenutku, 21. rujna u svome domu, nakon

što smo zajedno napisali izjavu osude srpske agresije, i pozvali preko AP-a svijet na akciju zaustavljanja agresije, jedan od savjetnika kazao kako će ju britanska Vlada zbog svega što čini pribiti na križ. Odgovorila je, bez skanjanja, odlučnim riječima: „Ako je u pitanju pribijanje na križ mene ili Hrvatske, onda je bolje da se na križ pribije mene nego Hrvatsku.” Bio je to najsnažniji iskaz potpore koju je neki političar pružio našoj Domovini u tim teškim vremenima.

Družili ste se s japanskim piscem i globalnom književnom ikonom Harukijem Murakamijem i njegovom suprugom Yoko. Kakav je dojam Murakami ostavio na Vas?

Oboje su skromni i samozatajni ljudi. Upoznao sam ih posredovanjem svojih prijatelja, pjesnikinje Tess Gallagher i novelista Raymonda Carvera. Haruki je obožavao Carvera kao autora i kada je potonji umro tražio je od udovice neku materijalnu uspomenu. Tess mu je poslala Carverove cipele. Poruka je bila – uđi u njih, naslijedi ga!

Haruki je prevodio Carvera na japanski, neka njegova od Gordona Lisha revidirana, danas kanonska izdanja, ali je kasnije prevodio i nerevidirane originale koje mu je poslala Tess. Pito sam

ga za razliku; reče mi da su neskrraćeni originali mnogo poetičniji i ljudskiji od izdanja koja je brutalno revidirao Knopfov urednik Lish. Poetičnost u prozi nekim izdavačima, izgleda, nije poželjna. Vodila se sudska bitka između udovice i izdavačke kuće koja posjeduje prava na revidirana izdanja. Tako ćemo, možda, imati dvije varijante Raymonda Carvera. Za izdavačku djelatnost ovaj je sudski proces od velikog, možda i prevratničkog značenja. Kada sam napuštao Japan Yoko i Haruki priredili su mi glazbeni oproštaj u tokijskom jazz klubu "Body and Soul".

Gotovo svake godine Murakami slovi kao jedan od favorita za Nobelovu nagradu, no nikako da ju dobije. Što Vi mislite o njegovoj književnosti?

Njegova je, naoko jednostavna, zavodljiva i pitka proza s iluminiranjem tamnih zakutaka lutajuće ljudske duše. Njegov američki izdavač šalje mi redovito prva Murakamijeva engleska izdanja. Haruki učestalo boravi na Havajima da izbjegne pozornost japanskih medija. Yoko ima velik utjecaj na njegovo stvaranje, prva je i stroga čitateljica svega što napiše. Murakami voli jutarnje trčanje, jazz, a fasciniran je otocima. Svojevremeno sam pokušao organizirati prvi brački maraton na koje-mu je bio spreman sudjelovati. Piše tako da uzme prazan papir i počne. Nikada ne zna gdje će i kada završiti dok se neki drugi pisci jako pripremaju i okružuju različitim izvorima. Za hrvatsku godinu čitanja isposlovao sam njegovu poruku hrvatskim čitateljima, ali, na žalost, još nije predstavljena našoj javnosti.

Kao veleposlanik u Japanu upoznali ste i carsku obitelj, bili bliski s bivšom caricom Michiko, današnjim carem Naruhitom i princezom Takamado. Koliko Japanci drže do carske obitelji? Slabi li carski utjecaj u modernom japanskom društvu?

Japan je zemlja koja uvažava hijerarhiju; car je njezin simbol, vrhovni šinto poglavar, čuvar tzv. kamija, spiritualne supstancije zemlje, i primarna mu je zadaća uvećavati rečenu duhovnu supstanciju te održavati jedinstvo otočja i nacije. Na prvi dan svake nove godine složenim ritualima, prema svim četirima stranama svijeta, zaziva dobrobit Japana i njegovih žitelja. Utjecaj cara samo će rasti u izazovnim i sve težim vremenima koja dolaze.

Na jednoj slici predajete Majci Tereziji hrvatsku putovnicu?

Pri prvom susretu s Majkom u njezinu domu u Calcutti, ničim izazvan, pitao sam ju bi li htjela imati hrvatsku putovnicu. Dapače, odgovorila je s iznimnim odobravanjem i radošću. Zatražio sam putovnicu i dobio ju s krivo napisanim njezinim imenom pa sam ju morao zamoliti da se iznova

prijavi. Sljedeći put kada je stigla diplomatska putovnica, sa starom poništenom, za njezin 85. rođendan uručio sam joj ju u njezinoj središnjoj kući, zajedno s Veleredom kraljice Jelene. Staru poništenu dala mi je za uspomenu.

Susretali ste se s vesnom Parun pa i s Doris Lessing. Jedna je kraljica hrvatske poezije, druga najstarija dobitnica Nobe-love nagrade za književnost. Jesu li to bila samo pjesnička druženja ili ste bili prijatelji?

Druženja su bila u rečenim susretima uvijek i jedno i drugo; imala su profesionalnu i ljudsku dimenziju. Vesna je bila samotna i nepredvidiva, a veličanstvena, za razliku od smirene i racionalne Doris koju sam često posjećivao te s njom i s njezinim sinom Peterom blagovao. Sjajno je kuhala i voljela ljude oko sebe. Jednom mi je darovala knjigu Rebece West tražeći da se izjasnim o njezinoj knjizi "Crno janje i sivi sokol". Rekao sam da nisam mogao pročitati do kraja zbog izrazito prosrpskog očišta; naime, pisala ju je putujući ondašnjom državom sa svojim srpskim ljubavnikom koji je utjecao na njezine stavove. A to je bila upravo knjiga koju su zapadni diplomati i političari preporučivali kao temeljnu literaturu za one koji su se bavili Jugoslavijom; prepuna je dosadnih i iskrivljenih općih mjesta. Doris je bila zadovoljna mojim komentarom; kod nje sam upoznao brojne britanske i svjetske književnike. Krajem 2021. posjetio sam u Iranu Kermanshah gdje je rođena; otac joj je bio časnik britanske vojske, a majka medicinska sestra.

U kojim ste zemljama služili kao veleposlanik? Kako ste u svim tim zemljama promovirali Hrvatsku?

Nakon služenja u Velikoj Britaniji bio sam veleposlanikom u Indiji, Šri Lanki, Egiptu i nerezidentno u brojnim arapskim zemljama. Potom u Japanu, Južnoj Koreji, Brazilu, Kolumbiji i Venezueli, a od 2019. u Iranu i Pakistanu. Na razne načine promovirao sam Hrvatsku. U Japanu, u Tokamachiju, svojom inicijativom, a uz potporu hrvatskih arhitekata (Penezić, Rogina) podigli smo kuću japansko-hrvatskoga prijateljstva koja je za vrijeme posljednje Olimpijade služila kao hrvatsko okupljalište. Brojne sam projekte ostvario u Japanu tako da mi je na temelju potonjih Keith Dinie, autor knjige "*Nation Branding*", naručio poglavlje o tomu kako sam promovirao RH u Japanu i uspio enormno povećati broj japanskih turista u Hrvatskoj. U mnogim zemljama inicirao sam studiranje hrvatskoga jezika, otvorao lektorate, počasne konzulate, povećavao robnu razmjenu. Ono u čemu sam bio posebice uspješan bilo je jačanje kulturne suradnje i iznalaženje drevnih veza i afiniteta s hrvatskim narodom.

U kojoj Vam je zemlji bilo najizazovnije?

Svaka zemlja izazovna je na svoj način, ali najzahtjevnije i najodgovornije bilo je u Velikoj Britaniji, uoči i za vrijeme Domovinskog rata. Imao sam osjećaj silne hitnosti i ubrzanja; kao da sam proživljavao nekoliko života istodobno. Današnji Iran zemlja je na kojoj se prelama svjetska globalna politika i sudaraju svjetovi. Velik izazov u Iranu bilo je moje hrvatsko predsjedanje Europskom unijom jer Iran nema misije EU-a pa je naše Veleposlanstvo bilo predstavništvo EU-a u najtežim vremenima početka pandemije, ubojstva generala Qasema Soleimanija, iranskog protuudara na američke baze u Iraku pogreškom obaranja ukrajinskoga putničkog zrakoplova, prvog posjeta Josepa Borella. Rat je stalno visio u zraku no obavili smo izvrstan i pravičan diplomatski posao kako je naveo sam Josep Borell, visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku.

Koju ste kuhinju hodajući svijetom najviše zavoljeli?

Ne marim posebno za hranu, no svaka zemlja ima svoje specifičnosti i gastronomska raznovrsnost izgrađuje naš osjećaj sudionitva i ljubavi prema našem planetu, iako siromaštvo i glad u raznim dijelovima svijeta ne mogu ne ostaviti gorak okus u najnedužnijem nutritivnom užitku.

Vratimo se još malo Vašoj poeziji. Kako biste opisali svoj književni stil i tematske obrasce koje istražujete u svojim pjesmama?

U početku sam bio opčinjen jezičnom strukturom, ispitivao sam odnose čakavice i standarda, eksperimentirao s jezikom i bio, kako se to onda krstilo, avangardni autor. Secirao sam jezičnu supstanciju, proučavao gotovo anatomski jezičnu supstanciju, otvarao valentne veze, preslagivao slojeve i značenja riječi; bio sam svojevrsni semantički konkretist prije onih koji se takvima hrabro samonazvaše pet-šest godina kasnije. Prvom knjigom iscrpio sam i izživio svoj pokusni lingvistički modus, spoznavajući značenje riječi koje za mene bjehu poput malih životinja i od tada se okrenuh prema pisanju poezije koja je predmnijevala i u sebi sadržavala ideju i narav pokusa, ali s namjerom da se rečena narav nadvlada i oboruža duhovnim značenjem i smislom ili smislovima. Bilo je prejednostavno obrtati riječi i rečenice kao opeke za gradbu pjesme te sam u naknadnom nagnuću u *samizdatu* o vlastitom trošku objavio florilegij "INSU-

LAE/hrvatska nova lirika koji bje svojevrsno oživljenje "Hrvatske mlade lirike" prema apostolskom broju autora od kojih četverica bjehu iz Bosne i Hercegovine – naravno, uključena svojim pristanom, a što je uznemirilo tadanje dežurne ideološke kontrolore. Napadi me nisu smeli kao ni ulazak u infamnu Bijelu knjigu koja je pobrojila komunističkom sustavu nepoćudne autore. Što se mene tiče, tiskanje rečene antologije bilo je posve idiosinkratska nedužna igra koju su samo bolesni umovi mogli nazvati diverzijom.

Koji su Vam najznačajniji radovi ili zbirke koje ste objavili?

Prva zbirka "Meu namin" s čakavskim brazdama i škrapama, kano prvijenac zauvijek se pamti. Preseljenje u Split kroz "Vapnena trupla" unosi spljetske vizure i carski grad sa svojom misterioznom prošlošću i likovima te tako Split postaje središtem moje stvaralačke pozornosti. Knjiga "*Croatiam aeternam*" bila je i jest spomenik ugroženoj Domovini. Voljeti Hrvatsku izdaleka, jer pisah ju u Londonu, bio je izraz čiste i uznemirene predanosti. Posljednja knjiga "Uzgon", da preskočim nizove zbirka tiskanih u međuvremenu, tematizira svijet i planet kao primarnu inspiraciju. Ona je kozmopolitska završna gradba u mučnoj borbi dobra i zla. Sve moje veleposlaničke misije ostavile su traga: u Indiji sam pisao indijske pjesme, u Egiptu arapsko-faraonske, u Japanu niponske, u Brazilu i Iranu brazilske i perzijske. S hrvatskim očištem uranjao sam u druge uljudbe i s njima dijelio sebe. Stoga me i drže kozmopolitskim pjesnikom koji nikada nije prestao biti sinom svoje Domovine.

Kakva je uloga "Zida od poezije" ili oltara hrvatskoga pjesništva u Vašem radu?

Zid od poezije velika je atrakcija: ljudi odasvud dolaze, obilaze ga i čitaju uklesane stihove najvećih suvremenih hrvatskih pjesnika i onih koji će to postati. Kada netko od pjesnika premine, mještani stave vjenčić ili svjećicu uz njegovu mramornu ploču. Učenici osnovne škole u Selcima znaju napamet stihove sa Zida. Uglavnom sâm biram stihove za ploču, no ako netko od pjesnika inzistira, prepuštam mu izbor stihova koji se onda urežu na njegovu godišnju ploču. Svakih pet godina sastavljam antologiju oliveata u Maslinov vijenac. a posljednji, šesti, sadrži blok posvećen "Zlatnoj formuli hrvatskoga jezika ča-kaj-što" i zbog toga je iznimno dragocjen.

Kako biste opisali Vašu vezu s hrvatskim jezikom i njegovu ulogu u Vašem pjesništvu?

Često rabim riječi ili izraze iz kajkavske ili čakavske dionice kada pišem na standardnoj štoka-

vici; ako to nije namjerno, nije dobro istu riječ više puta upotrijebiti u istoj pjesmi. Taj proces na-zvao bih osmotskim prožimanjem; grčka *koine* ili starogrčki jezik bio je mješavina atičkih dijalekata, a nešto slično zbivalo se u Ozaljskom književnom krugu sa svim trima hrvatskim dionicama: čakavskom, kajkavskom i štokavskom. Da Zrinski i Frankopani, koji su govorili tom svojevrsnom hrvatskom *koine*, nisu u Bečkom Novigradu dekaptirani, mi bismo danas možda govorili tom mješavinom. Kada narod izgubi elitu, izgubi i projekt za koji se ona zalagala. Vjerujem da je postupna i osjetljiva koineizacija budućnost hrvatskoga jezika.

Kako ste reagirali na proglašenje "Zlatne formule hrvatskoga jezika ča-kaj-što" kulturnim dobrom i njezinim stavljanjem na Nacionalnu listu zaštićene kulturne baštine?

Bio sam vrlo sretan jer se time ispunio moj djetinji san kojim se promijenio odnos prema trojednome hrvatskom jeziku, integrirajući ga; time su se Hrvati međusobno povezali ne samo jezično, književno i uljudbeno, već kulturološki, identitetski i politički.

Što danas radite i kakvi su Vam planovi za ovo ljeto?

Iran je moja trenutačna profesionalna obveza i zajedno s europskim kolegama radimo na ukidanju sankcija obnovom Nuklearnoga sporazuma koji je bitno pridonio sigurnosti sve nesigurnijega svijeta.

Ovoga ljeta u mom rodnom mjestu Selcima na Braču održat će se 4. kolovoza 33. svehrvatska jezično-pjesnička smotra *Croatia rediviva* ča-kaj-što tako da ću, kao i svih prijašnjih godina, odmor provesti i radno. Dodatno obilježavamo i 80. obljetnicu okupacijskog paljenja Selaca pa dobro namjerno radim i na talijanskoj nazočnosti i njihovom sjećanju na taj kataklizmični događaj.

Kako vidite budućnost svijeta?

Iako ne želim biti zlogukim prorokom, ne mogu se oteti dojmu da je smjer kojim čovječanstvo sve ubrzanije ide takav da nas neizostavno približava ponoru: sam pokušaj usporevanja u određenom trenutku postat će nemoguć i bit ćemo, ne postavimo li se maksimalno oprezno prema tzv. akcelerirajućem napretku, osuđeni na pad i propast. Poraditi nam je stoga s velikom ozbiljnošću i predanošću na preveniranju ugroza koje će nas, slutim, salijetati poput crnih horda.

Razgovarao Hassan Haidar Diab,
Večernji list – Hrvatska, 2. srpnja, str. 36.-39.

BEZ OBZIRA NA ISHOD SKORIH IZBORA, PROEUROPSKO STAJALIŠTE U ŠPANJOLSKOJ NIJE U PITANJU²

Razgovor sa španjolskim veleposlanikom

Prvog srpnja Španjolska je peti put preuzela predsjedanje Vijećem Europske unije. Moto predsjedanja je 'Europa, bliže' i naglašava duh ljudske, političke i institucionalne blizine Europe i zemalja članica. Predstavljajući političke prioritete predsjedanja, španjolski premijer Pedro Sánchez između ostalog je rekao: „Tijekom posljednjih desetljeća Europa je pokazala koliko može učiniti za Španjolsku. Sada je došlo vrijeme da Španjolska pokaže svijetu koliko može učiniti za Europu. Naša zemlja preuzima rotirajuće predsjedanje Vijećem sa skromnošću i zahvalnošću, ali i ambicijom, odlučna u tome da postane koristan instrument za poboljšanje života građana i građankā.”

Prvog dana predsjedanja Pedro Sánchez posjetio je Kijev i tom prilikom obećao novu pomoć Ukrajini od 55 Nj.E. g. Pedro Sánchez milijuna eura. U svom govoru u ukrajinskom parlamentu naglasio je da će EU pomagati Ukrajini „dokle god bude potrebno” i „neovisno o cijeni koju će za to platiti.”

Inače, u nedjelju 23. srpnja Španjolska se sprema na prijevremene parlamentarne izbore. Premijer Sánchez raspisao je izbore nakon što je njegova Socijalistička radnička stranka (PSOE) izgubila na mjesnim izborima krajem svibnja. Posljednje ankete pokazuju da su socijalisti izjednačeni s konzervativnom Narodnom strankom (PP) desnog centra, no drži se da socijalisti imaju veće izgleda osigurati većinu. Prema tim istraživanjima, krajnje desna stranka VOX koja je narodnjacima potrebna da oforme parlamentarnu većinu ne bi dobila dovoljno mjesta u Parlamentu. No sve su opcije i dalje otvorene.

O tim temama govorio je za tjednik Nacional španjolski veleposlanik u Republici Hrvatskoj Juan Gonzalez-Barba Pera koji je na dužnost stupio u svibnju 2022. godine. Rodom iz Seville Juan Gonzalez-Barba pridružio se španjolskoj službi vanjskih poslova u svibnju 1991. godine. Radio je u Africi i na Bliskom istoku, bio veleposlanik u Sudanu, Južnom Sudanu i Eritreji, a obnašao je i dužnost zamjenika glavnog ravnatelja za vanjske kulturne odnose Ministarstva vanjskih poslova, dužnost savjetnika u španjolskom predstavništvu pri Europskoj uniji u

² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 11. srpnja.

Bruxellesu i državnog tajnika za Europsku uniju u Ministarstvu vanjskih poslova, Europske unije i suradnje.

Španjolska je 1. srpnja peti put preuzela šestomjesečno predsjedanje Vijećem EU-a. Koji su prioriteti u ovim turbulentnim vremenima?

Kao prvo, htio bih razjasniti da predsjedništva nisu više tako odlučujuća kao što su bila prije ratifikacije Lisabonskog ugovora 2007. Sada su prioriteti višestruko uvjetovani dosjeima koji su već na stolu, u procesu pregovaranja ili s Europskim vijećem ili s Parlamentom. Dakle predsjedništvo će nastojati biti pošten posrednik među svima njima i zatvoriti što više dosjea. U tom smislu španjolsko predsjedanje bit će važno jer je posljednje puno šestomjesečno predsjedanje prije izbora za Europski parlament koji će se održati u lipnju sljedeće godine. Ako ne zatvorimo te dosjee, puno će pregovaračkog napora biti izgubljeno budući da nakon izbora nastupaju i novi sazivi Parlamenta i nova Komisija i Vijeće, s novim prioritetima. Premijer Sánchez predstavio je prioritete 15. lipnja u Madridu, a oni su podijeljeni u četiri bloka. Prvi je ponovna industrijalizacija EU-a i osiguravanje

otvorene strateške autonomije, drugi je zelena i digitalna tranzicija i prilagodbe zahtjevima za zaštitu okoliša, treći je promicanje veće gospodarske i socijalne pravde, a četvrti je jačanje europskog jedinstva i uloge EU-a u svijetu.

Moto predsjedanja je Europa bliže. Što se time želi poručiti?

Poruka je da Europska unija nije nešto što je nadređeno zemljama članicama. Mi smo građani Europe, ono što se događa u EU-u ne događa se negdje iznad naših glava već među građanima koji su aktivni sudionici europskih procesa. Dokaz tome je što izravno sudjelujemo na izborima za Europski parlament i biramo svoje predstavnike kao što biramo i šefove država i Vlada koji su članovi Vijeća EU-a. Dakle nema nikakve inkompatibilnosti između onoga što radimo na europskoj ili na nacionalnoj razini. Sjetimo se samo kako je EU bila važna tijekom pandemije i zajedničke nabave cjepiva. To se ticalo svakoga od nas i svi smo od toga imali koristi. Dakle građani bi morali osjećati da je ono što radimo u EU-u njima osobno vrlo blisko i razumjeti da nema nikakve suprotnosti između onoga što rade europske institucije i njihove nacionalne vlade. Mi svi veslamo u istom smjeru. To je, uostalom, i poruka koju šaljemo svojim sloganom.

Prioriteti su španjolskoga predsjedanja reindustrijalizacija i zelena tranzicija. Kako to dvoje ide zajedno?

Idu zajedno u smislu da će zelena tranzicija pokrenuti neke nove poslove i tako nadoknaditi možebitni gubitak radnih mjesta od gašenja nekih starih industrijskih sektora. A drugo, kada govorimo o reindustrijalizaciji, tada ne mislimo na velike proizvodne pogone iako je važno imati velike europske tvrtke koje su konkurentne na globalnom tržištu, već na srednje i malo poduzetništvo, tzv. SME. Zato što držimo da su inovacije zapravo ključne za ekonomski razvoj i rast. A inovacije ponekad nastaju iz vrlo skromnih baza, često iz *start-upova* kojima trebamo pomoći. A oni stvaraju nove mogućnosti zapošljavanja. Vraćanje proizvodnje u Europu zapravo je dio europske otvorene strateške autonomije – postizanje neovisnosti od proizvodnje u trećim zemljama. To su lekcije koje smo naučili tijekom pandemije. Osobito ako se radi o proizvodima koji su ključni za zdravlje, digitalizaciju, tehnologiju. Dakle ili ih moramo proizvoditi sami ili u suradnji s najbližim saveznicima poput SAD-a ili Kanade. Cilj nam je tijekom španjolskoga predsjedanja proširiti transatlantsku suradnju i to ne samo vojnu već i tehnološku, osobito kroz Vijeće za trgovinu i tehnologiju EU-SAD, kao i s ostalim zemljama koje su ujedno i članice NATO-a.

Prvog dana predsjedanja premijer Pedro Sánchez posjetio je Ukrajinu gdje su ga dočekali kao pravog heroja. Obećao je Ukrajini pomoć od 55 milijuna eura i izrazio nadu da će Ukrajina do kraja godine – dakle do kraja španjolskoga predsjedanja – započeti pristupne pregovore. Kako je to izgledno s obzirom na to da je zemlja u ratu?

Iako pred nama ima puno teškoća, ništa nije nemoguće. Angažman našega premijera pokazuje njegovu težnju da učini sve što je u njegovoj moći – kao, naravno, i sve ostale institucije unutar EU-a – kako bismo na kraju predsjedanja, u prosincu 2023. imali nešto konkretno ponuditi Ukrajini. Jer, vrijeme je najvažnije. Svi kažu da će ovaj semestar biti kritičan. Moramo vidjeti kako će napredovati protuofenziva i možemo li dalje podupirati Ukrajinu na način kako bi se oduprla ruskoj agresiji. Isto tako, premijer Sánchez i ostali politički vođe stalno ističu kako je jedinstvo EU-a ključno i kako je jedna od mnogih pretpostavki Vladimira Putina bila da će to jedinstvo razbiti. Dokaz da je bio u krivu jest činjenica da je tijekom švedskoga predsjedanja donesen 11. paket sankcija koji su jednoglasno poduprle sve članice.

Sankcijama se obično protivi Viktor Orbán, odnosno Mađarska...

Ove su donesene jednoglasno. Iako je istina da se neke od zemalja članica suočavaju s većim problemima nego druge kada su u pitanju sankcio-

niranje uvoza ruskog plina i nafte. Zbog toga je ponekad teško postići konsenzus, ali na kraju on je ponovno postignut. Vjerujemo da se pregovorima sve može postići, a to je i jedina metoda koju mi poznajemo unutar EU-a. Mi se nalazimo na suprotnoj strani od Putinove kada je u pitanju rješavanja konflikata. U našem slučaju neslaganja se rješavaju pregovorima, a ne agresijom. kroz pregovore vjerujem i da ćemo pronaći način da nastavimo podupirati Ukrajinu i približimo ju Europskoj uniji.

Kako na španjolsku pomoć Ukrajini gledaju Španjolci s obzirom na ekonomsku krizu, inflaciju i rast cijena energenata koje pogađaju cijelu EU?

Rekao bih da u Španjolskoj postoji široka potpora politici Vlade. Svi razumiju da na kocki nije samo budućnost Ukrajine već i cijele EU. Mi moramo braniti svoje slobode i zajedničke vrijednosti koje smo gradili kroz desetljeća europske integracije i suradnje i ne možemo nikomu dopustiti da ih ugrozi. Dakle iako je Španjolska prilično daleko od Ukrajine, za potporu postoji veliko razumijevanje. I prije no što je ruska agresija počela, imali smo preko sto tisuća Ukrajinaca koji su živjeli un Španjolskoj, a u međuvremenu primili smo dodatnih 180 tisuća ukrajinskih izbjeglica kojima pružamo pomoć i utočište i tretiramo ih kao ravnopravne građane tijekom ovog iznimno teškog razdoblja kroz koje prolazi njihova zemlja.

Jesu li širenje na zemlje zapadnog Balkana i deblokada otvaranja prvog poglavlja sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom na dnevnom redu?

Naravno da jesu. Naime, podsjećam da su i španjolski ministar vanjskih poslova i premijer posjetili države zapadnog Balkana uoči predsjedanja, naravno, s iznimkom Kosova koje Španjolska, kao što znate, još uvijek ne priznaje. Ali isto tako moram napomenuti da mi potpuno podupiremo sve napore Visokoga predstavnika međunarodne zajednice Miroslava Lajčaka u pronalaženju rješenja i postizanju sporazuma između Srbije i Kosova. Mi ćemo uvijek pronaći načina da naša pozicija ne ometa približavanje Kosova Europskoj uniji. Kao što smo poduprli potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 2015. godine ili, nedavno, liberalizaciju viza za građane Kosova. Mi u Španjolskoj shvaćamo da to pitanje nije važno samo za zemlje kandidatkinje ili susjedne države već i za Europsku uniju u cjelini. Zato ne bih govorio o proširenju već o približavanju buduću da se radi o prostoru koji je okružen Europskom unijom.

Ali zapadnom Balkanu obećano je članstvo prije 20 godina, a osim Hrvatske nijedna zemlja nije ušla.

Istina je da je na *Summitu* u Solunu 2003. obećana europska perspektiva svim zemljama i istina je da ritam nije bio onako brz kako su mnogi priželjkivali, ali vjerujem da je nastupio novi *momentum* i zato ćemo učiniti sve kako bismo ubrzali otvaranje pregovaračkih poglavlja sa Sjevernom Makedonijom i Albanijom. Trudit ćemo se i da dogovor o deblokiranju Sjeverne Makedonije, postignut za vrijeme francuskoga predsjedanja, bude ispunjen. Španjolska je podupirala i davanje statusa zemlje kandidata Bosni i Hercegovini prošloga prosinca. Mi ne namjeravamo biti samo posrednik već i pružiti konkretnu potporu kako bi se pokrenuo taj ključni proces što je brže moguće.

Vodi li Španjolska u tom smislu i neke razgovore s Bugarskom koja još uvijek blokira otvaranje prvog poglavlja Sjevernoj Makedoniji, osobito nakon što je Bugarska konačno dobila novu Vladu?

S objema zemljama Španjolska ima jako dobre odnose i ako bude potrebno mi ćemo dati sve od sebe kako bismo pomogli u rješavanju problema i provedbi onoga što je dogovoreno za vrijeme francuskoga predsjedanja. Objе zemlje mogu računati na našu potporu kako bi ti pregovori konačno započeli.

U Španjolskoj se 23. srpnja održavaju prijevremeni parlamentarni izbori. Najnovije ankete pokazuju da bi konzervativci i krajnja desnica koji su nedavno pobijedili na mjesnim izborima mogli doći na vlast i u državi. Što će to značiti za predsjedanje Španjolske EU-om?

Ono što mogu reći jest da je rezultat izbora još uvijek otvoren – odnosno, sve je moguće. A nakon što glasovi budu prebrojeni, pred nama je razdoblje pregovaranja o formiranju nove Vlade. Postoje dvije mogućnosti – ili će to biti Vlada sa sadanjim premijerom Sánchezom ili konzervativna Vlada na čelu s glavnim kandidatom oporbe, čelnikom Narodne stranke Albertom Nuñez Feijoom. Ograničit ću svoj komentar na ono što bi to značilo za španjolsko predsjedanje Europskim vijećem. Kao prvo, pregovori o formiranju nove Vlade događat će se u kolovozu, u razdoblju koje nije posebno aktivno zato što europske institucije ne rade. Uvjereni smo da će do 1. rujna biti formirana nova Vlada – bilo sa sadanjim premijerom na čelu ili s trenutačnim vođom oporbe. No u obama slučajevima proeuropsko stajalište dviju vodećih političkih stranaka u Španjolskoj nije u pitanju.

A što ako u Vladu uđe stranka krajnje desnice Vox?

Ako se to i dogodi, oni ne će imati nikakva utje-caja na vodeće proeuropske stavove Vlade, bila ona na desnom ili lijevom centru. Svi mogu biti uvjereni da ćemo mi ispuniti sve svoje dužnosti, kao što građani od nas i očekuju.

Kakvu izlaznost očekujete s obzirom na to da se izbori događaju usred ljeta i ljetnih vrućina, 23. srpnja, u jeku turističke sezone?

Da, to je pitanje koje se često postavlja u posljednje vrijeme. Nitko ne zna kako će te činjenice utjecati na izlaznost. Inače, Španjolska prema europskim standardima ima obično vrlo visoku izlaznost. No, budući da postoji zakonska mogućnost glasovanja poštom, vjerujemo da će tu mogućnost ovoga puta iskoristiti znatno više građana, osobito onih koji provode svoje praznike izvan zemlje.

Započela je turistička sezona, a Španjolska i Hrvatska konkurenti su na tom planu. Kako vam ide ove godine?

Prilično dobro. Oporavljamo se nakon pandemije i sadanje brojke čak premašuju one iz 2019. Možda ne u smislu dolazaka, ali u smislu potrošnje svakako. A to je dobro jer znači da nam stižu kvalitetniji gosti više platežne moći. Mi smo itekako svjesni da je održivost ključna za turizam u budućnosti. Zato ulažemo velike napore da tu djelatnost učinimo zelenijom. Mislim da taj cilj dijele sve turističke zemlje – Italija, Grčka i Hrvatska. Inače, ne mislim da su Hrvatska i Španjolska na tom planu konkurenti s obzirom na to da u Hrvatsku turisti dolaze uglavnom automobilima iz središnje Europe, a u Španjolsku zrakoplovima. Rekao bih radije da postoji puno komplementarnosti na području turizma i mogućnosti za suradnju, kao što se već i događa.

Ono što se već dugo događa u Španjolskoj počinje se događati i u Hrvatskoj, a to je da stariji stanovnici zapadnih zemalja kupuju nekretnine i dolaze živjeti u našim krajevima.

Da, to se događa u Španjolskoj već više desetljeća. Zbog toga se broj naših stanovnika povećava. Oni imaju pravo glasovati na mjesnim izborima, a neki od njih čak su postali i gradonačelnicima. To je i način da se posebno dobro integriraju u španjolsko društvo. Dakle to je priča o Europi i to je pravi način na koji trebamo raditi. Učiniti granice što nevidljivijima. Naravno da je to i povećalo cijene nekretnina, no to je tržišna ekonomija.

Premijer Sánchez posjetio je u veljači Hrvatsku i razgovarao s premijerom Plenkovićem, a prije njega u posjetu su bili kralj Filip i kraljica Letizia. Kako biste ocijenili odnose između na-ših dviju država, koji su nam zajednički interesi?

Rekao bih da je taj posjet bio rezultata rada mojih prethodnika, ali i političara u objema državama. Mislim da smo dosegli kulminaciju međusobnoga prepoznavanja i suradnje koja je posebno intenzivna unatrag posljednjih 10 godina, otkad je Hrvatska postala članicom EU-a. U Španjolskoj je u ovom trenutku Hrvatska jedna od zemalja koje su u modi. Španjolci su otkrili vašu prelijepu obalu, vašu zemlju koja kao mediteranska zemlja ima puno sličnosti s našom. Ali sve više otkrivaju i unutrašnjost, često posjećuju i Slavoniju i druge dijelove kontinenta. A vole dolaziti i u Zagreb koji im se jako sviđa. Osim toga, Španjolska je jedna od zemalja koje u Hrvatskoj imaju najviše studenata unutar programa *Erasmus*. Usmenom predajom Zagreb je postao jako popularan među studentima koji vole dolaziti na razmjenu i tu uživati. Osim toga, iako je Španjolska turističko odredište s plažama i suncem, raste broj španjolskih turista na vašoj obali. Prije tri godine prešli smo prag od 300 tisuća turista, što je respektabilna brojka, osobito zato što su svi oni došli zrakoplovom. Naravno da je to približavanje naših dviju država okrunjeno i posjetima na najvišoj razini. Kao što ste rekli, premijer je bio tu u veljači kako bi predstavio prioritete predsjedanja, ali bio je tu i u listopadu 2020. godine. I kralj Filip i kraljica Letizia imali su povijesni posjet – bio je to prvi posjet španjolskoga kraljevskog para Hrvatskoj uopće. A kraljica Letizia sudjelovala je i na konferenciji o pretilosti djece u organizaciji prve dame Sanje Milanović. Učestali su i međusobni posjeti parlamentaraca.

A tu je i sport!

Da, moram svakako podcrtati važnost sporta. Moj kolega hrvatski veleposlanik u Madridu i ja često razgovaramo o tome što su Luka Modrić i ostali nogometaši napravili u Španjolskoj. Dolazim iz Seville gdje je svojedobno Davor Šuker bio prvo hrvatsko veliko ime koje je postalo poznato u Španjolskoj. On je kasnije igrao u Real Madridu, Rakitić sada igra u Sevilli. No Luka Modrić postao je neka vrsta ikone. Ne samo među navijačima Real Madrida i ne samo zato što je iznimno talen-tiran nogometaš, već i zbog toga kakav je čovjek. Njegova odluka da odbije milijunsku ponudu Saudijske Arabije kako bi završio svoju nogometnu karijeru, doista je izazvala emotivnu reakciju među svim Španjalcima.

Sve u svemu, rekao bih da su nas naši bilateralni odnosi unutar europskog okvira, ali i činjenica da se Hrvatska pridružila neformalnoj skupini pod nazivom MED9 i da se vidi kao dio mediteranske obitelji unutar Europske unije, dodatno politički ujedinili. Jer svake godine održava se *summit* pre-

mijera zemalja MED-a, a posljednji je održan prošlog prosinca u Španjolskoj, u Alicanteu. Snimka premijera Plenkovića koji na svom telefonu prati penale nogometne utakmice protiv Japana postala je hit. To su stvari koje ujedinjuju ljude.

Prošle je godine Tonči Tadić, fizičar s Instituta Ruđer Bošković, dobio posebno španjolsko odličje...

Točno, radi se o zajedničkom projektu IFMIF-DONES koji ima veliko simbolično značenje, a radi se o vrhunskom znanstvenom istraživanju unutar europskog okvira. DONES je ključni uređaj za testiranje otpornosti fuzijskih materijala na intenzivno neutronske zračenje, nužnih za gradnju buduće elektrane u kojoj će se struja proizvoditi s pomoću procesa fuzije. Uprava i središte bit će u Grenadi, a Tonči i njegov španjolski kolega bili su doista aktivni. Mislim kako je vrlo važno da je Memorandum o razumijevanju između dvojice ministara znanosti potpisan u nazočnosti španjolskoga kralja i kraljice, tijekom njihova posjeta Hrvatskoj.

Stigli ste u Zagreb nakon potresa. Kako ste se snašli?

Da, stigli smo nakon potresa i nakon pandemije i doista se osjećam kao kod kuće. Tu u Hrvatskoj smo moja supruga i ja pronašli sličan kontrast između mediteranskog juga i zelenoga kontinenta. Zato uživamo putujući diljem zemlje. Malo mi nedostaje poznavanje hrvatskoga, ali radim na tome. U svakom drugom smislu doista se osjećam kao kod kuće.

Razgovarala Zrinka Vrabc-Mojzeš,
Nacional, 11. srpnja, str. 46.-49.

Foto Saša Zinaj

KAD DALJINA POSTANE BLIZINA: KINESKO-HRVATSKE POLICIJSKE PATROLE U ZAJEDNIČKOJ OPHODNJI

Razne su mogućnosti međudržavne suradnje zemalja zemljovidno udaljenih više tisuća kilometara poput Kine i Hrvatske. Svijet je odavno postao globalno selo i globalna umreženost digitalnog 21. stoljeća odražava se na sve ljudske djelatnosti, uključujući i neizbježni turizam. Upravo je turizam u svim svojim inačicama posljednjih godina trpio koronakrizne udare, pa se sad nakon prestanka pandemije svim silama pokušava vratiti u igru i ovdje kod nas, u Hrvatskoj, koja tijekom srpnja bilježi vrhunac sezone s milijunima gostiju, najviše na Jadranu, koji na našu obalu i otoke stižu iz svih krajeva svijeta, uključujući i brojne posjetitelje iz daleke Kine.

U takvu suvremenom turističkom kontekstu jedna od praksi poka-zala se posebno važnom i za inozemne

goste, u ovom slučaju Kineze, kao i za domaće, hrvatske turističke djelatnike i pružatelje usluga. Konkretno se radi o više-godišnjoj praksi da i Kina poput nekih drugih zemalja šalje svoje specijalno obučene policijske službenike (patrole) u Hrvatsku kako bi u sva-

Nj.E. g. Qi Qianjin

kom trenutku u pojedinim gradovima na Jadranu (ali i u Zagrebu, kamo Kinezi također dolaze u sve većem broju) bili na raspolaganju svojim zemljacima, dakle Kinezima. Kineski policajci/policajke ne patroliraju sami po turističkim

odredištima, nego to čine u bliskom kontaktu s hrvatskom policijom, pa ih se može vidjeti u gradovima i na plažama u parovima kako svoj posao obavljaju zajednički, ravnopravno i učinkovito. Tako je i ovog ljeta.

A kako bi sve bilo vrhunski odrađeno, dogovoreno provedeno u djelo i u pitanju zajedničkih turističkih patrola, na inicijativu Nj. E., gospodina Qi Qianjina u prostorijama Veleposlanstva Narodne Republike Kine održan je susret između predstavnika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske i policijskih službenika NR Kine.

Duga tradicija

Nakon potpisivanja bilateralnih sporazuma 2012. godine, što je nastavak ranije potpisanoga Memoranduma o policijskoj suradnji s Narodnom Republikom Kinom, tijekom turističke sezone i ove godine provodi se tijekom srpnja i kolovoza projekt Sigurna turistička destinacija u priobalnim policijskim upravama kao i u Policijskoj upravi zagrebačkoj. Na područjima na kojima uobičajeno boravi najveći broj kineskih turista.

Naravno, Kinezi nisu jedini. Osim njih osam u odorama kineske policije (četiri žene i četiri muškarca) u projektu Sigurna turistička destinacija sudjeluju i drugi policijski službenici iz dvadesetak zemalja diljem svijeta. Svrha uspostave policijske razmjene odnosno provedbe ovog projekta je da se hrvatskim policijskim službenicima olakša komunikacija sa stranim turistima i obrnuto. Rad zajedničkih policijskih patrola, konkretno kinesko-hrvatskih, u zajedničkoj ophodnji s hrvatskim kolegama na ulicama u velikim i poznatim turističkim gradovima (Zagreb, Zadar, Dubrovnik i Plitvička jezera), prije svega ima svrhu pružiti

informacije, usluge, pomoć i zaštitu kineskim turistima, odnosno kineskim državljanima u inozemstvu tijekom vrhunca turističke sezone. Oni pružaju administrativne usluge svojim državljanima, suočavaju ih s eventualnim optužbama za prekršaj, kaznena djela, kriminal i slično, ali prije svega djeluju preventivno i umirujuće.

Na pitanje je li ovo prvi put da dolaze u Hrvatsku i koje je njihovo geslo, odgovorio je Xu Jian Jun, voditelj tima kineske policije:

Ponosan sam i jako zahvalan što pomažem vašoj policiji nakon striktno selekcije i naših priprema za taj rad. Istaknuo bih kako nikada prije nisam bio u Hrvatskoj, uključujući i članove našeg tima. Stotine tisuća Kineza obožavatelji su hrvatskog nogometa, uključujući i mene. Još uvijek me zbunjuju neka pitanja, kao što su različiti jezici, kulturna pozadina i pravni sustavi naše dvije zemlje, zbog čega zadatak nije lak. Ali kao što kineska pjesma kaže, ako imate prijatelja iz daleka koji poznaje vaše srce, dijelite istu težnju, planine i oceani vas ne mogu razdvojiti. Mi smo policija, istražujemo zločine, bori-mo se protiv nasilja, održavamo javni red i mir, štitimo imovinu i ljude. Naši zadatci su isti. Sigurni smo da će projekt međunarodne

obiju naših zemalja. Sve više Kineza imat će priliku bolje upoznati Hrvatsku. Hrvatska će tako postati njihov prvi izbor za putovanje.

Na pitanje koliko su ovi susreti važni za obje zemlje, odgovorio je Velimir Tišma, načelnik Prve policijske postaje Zagreb:

"Sam projekt je svojevrsan brend Republike Hrvatske, a prepoznat je ne samo u Kini nego i u zemljama Europske unije. Važan je za naš razvoj i turizam jer tako promoviramo Hrvatsku kao sigurno turističko odredište. Ovaj projekt prezentiran je i u kineskim medijima, što je za nas također važno."

Na pitanje kako ocjenjuje trenutačnu međunarodnu situaciju i kakva je naša suradnja, odgovorio je Nj. E. g. Qi Qianjin, veleposlanik Narodne Republike Kine u Republici Hrvatskoj:

Trenutačno je međunarodna situacija složena. Globalizacija i multilateralna suradnja suočavaju se s mnogim izazovima. Međusobno povjerenje i suradnja koju je pokazala zajednička policijska patrola Kine i Hrvatske neprocjenjivi su. Kina pridaje važnost razvoju obostrano korisnih odnosa s europskim zemljama, uključujući i Hrvatsku. Kao izraz velike važnosti koju Kina pridaje kinesko-europskim odnosima je i nedavni posjet kineskog

premijera Qianga Njemačkoj i Francuskoj, kojom prigodom je naglasio da je najveći obostrani rizik nedostak suradnje, dok je najveći skriveni sigurnosni rizik - nedostatak razvoja. Zajednička policijska ophodnja oličenje je kinesko-hrvatskog prijateljstva. Spremni smo raditi s Hrvatskom kako bismo učvrstili naše tradicionalno prijateljstvo, iskoristili potencijale suradnje i potaknuli stabilan i dugoročan rast kinesko-hrvatskog partnerstva, istaknuo je kineski veleposlanik.

Kineska iskustva

Suradnja u rješavanju problema obuhvaća uzajamne posjete policijskim postajama i policijske foruma u zajednici, sa svrhom uspostave zajedničkog sigurnosnog koncepta, sigurnosne suradnje s poštivanjem univerzalnih vrijednosti kao što su vladavina prava i zaštita ljudskih prava. Sigurnost svih turista i domaćeg stanovništva primarna je uloga zajedničkih policijskih ophodnji. Nadamo se da će i ove godine njihova pozitivna iskustva biti sjajan odraz percepcije Hrvatske kao sigurne i poželjne turističke destinacije.

Inače, sigurnost je jedan od najvažnijih aspekata i ukupnog društvenog života u Kini, u što sam se i osobno uvjerila za vrijeme mog ovogodišnjeg boravka u Kini. Kineska vlada ulaže milijarde eura godišnje na održavanje sigurnosti i stabilnosti sigurnosnog sustava. Održavatelji stabilnosti u takvoj zajednici ili "promatrači pravde", kako ih još popularno nazivaju, pažljivo prate 24 sata svaki znak koji bi mogao upozoravati na neza-konite radnje, sitne krađe, okupljanje neovlaštenih skupina i slično. Cilj je uvijek zaustaviti nevolje prije nego što nastanu. Ljudi u Kini znaju kako se društveno odgovorno ponašati, a koja ponašanja treba izbjegavati. Oni koji se ne pridržavaju uobičajenih normi ponašanja dobivaju etiketu problematičnih i u fokusu su policije. Zbog nulte tolerancije na neprimjereno ponašanje i činjenje kaznenih djela počinitelji podliježu ostrim sankcijama. Dosljednost u njihovu provođenju djeluje preventivno i vrlo je malo onih koji će neprikladnim ponašanjem i činjenjem prekršaja i kaznenih djela riskirati susret s kineskom policijom, a posljedično i zakonskim sankcijama. Jasna su pravila ponašanja u javnom prostoru, a svako odstupanje od njih izaziva reakciju i samih sugrađana. Na taj način građanima se daje do znanja koliko su važni oni i njihov doprinos (suradljivost), kao i potreba za sigurnosnim okruženjem.

Kao rezultat suradnje građana i policije i u najvećim kineskim gradovima stopa kriminala je na vrlo niskoj razini. To se može osjetiti na svakom

koraku. O tome može posvjedočiti i moje osobno iskustvo. Provela sam četiri mjeseca u nekoliko višemilijunskih kineskih gradova. Ni u jednom od njih nisam osjetila nesigurnost ili nalagodu premda sam često putovala javnim gradskim prijevozom ili šetala posve sama raznim kvartovima. Obilazila sam i hutonge - stara gradska naselja. Ni tamo nisam imala nikakvih neugodnosti. Štoviše, na najprikladnijem javnom mjestu istaknuto je ime i slika osobe odgovorne u tom hutongu za sigurnost te zajednice.

Sigurnost je prisutna i u cestovnom prometu. Nigdje nisam vidjela nijednu prometnu nezgodu, premda ulicama velikih gradova voze milijuni automobila i promet je doista gust. Nema nervoze, pretjecanja, preuzimanja prednosti i trubljenja. U komunikaciji s policajcem građani su pristojni i suzdržani. Svaka agresija prema policijskom službeniku napad je na sigurnosni sustav države. Stoga su i kazne za možebitne počinitelje drastične i odbijaju svaku pomisao na nepoštovanje policajaca. Bar se tako čini. Ako im se pak obratite s nekim pitanjem, poput mene, koja sam tražila neku adresu, vrlo su susretljivi i nastoje pomoći.

Takav odnos građana Kine prema policiji povezan je i s brojnim promjenama sustava i zakonskim rješenjima. Provođenjem politike ekonomske modernizacije Kina je istovremeno provela niz policijskih reformi. Ovlasti policije važne su i striktno se poštuju. Zakonski propisi također. Primjerice, kod ozljeda izazvanih radnjama kojima se krši javna sigurnost (kao što su tučnjave ili uništenje tuđe imovine...) počinitelj će nadoknaditi štetu i snositi dodatne medicinske troškove ozlijeđene osobe. Onaj tko remeti javni red i mir ili ometa službeno osoblje koje obavlja dužnost u skladu sa zakonom, bit će zadržan u pritvoru do 15 dana, ako ono nije u domeni kaznenog djela. Naravno, sve to nekome sa Zapada može izgledati vrlo represivno i totalitarno, uz jasno izražen ideološki (komunistički) kontekst, no to je neka druga priča, druga strana kineske stvarnosti...

Evo još malo mojih dojmova. Primjerice, kod nas nisu rijetki slučajevi napada na vozače autobusa ili tramvaja. No u Kini, ako netko napadne vozača autobusa, počinio je zločin jer je taj čin štetan za javnu sigurnost te se to karakterizira kao ozbiljan problem. Počinitelj takve agresije, ako dođe u društvene medije, podvrgnut je javnoj kritici i smatra se društveno mrtvom osobom. Nadzorne kamere su posvuda, a potrebne su za javnu sigurnost. One omogućavaju da se možebitni počinitelji ubrzo pronađu. Stoga je provedba zakona važna i nema odstupanja. Jer "Veliki Brat" sve gleda i u

Kini, a ne samo na Zapadu, rekli bi cinici među nama.

U dobroj namjeri...

Kako god bilo, Kina je golema zemlja i vjerojatno je neizbježno da ima tako postavljen sustavan sigurnosni i kontrolni koncept. Drugim riječima, prioritet je na sve načine, dopuštenim sredstvima, kroz zakonske okvire osigurati stabilnost i harmoniju u društvu. Mnogi, gledajući na Kinu izvana, misle da kolektivitet u Kini prevladava nad individualnošću, dok Kinezi smatraju da je individualnost proces zaštite kolektiviteta. Osim toga prate se virtualne mreže koje stvaraju i šire lažne vijesti. Kineski internetski div Baidu razvio je vrlo uspješan sustav za otkrivanje i uklanjanje neprikladnih sadržaja, te utvrđivanje identiteta onih koji šalju lažne i uznemiravajuće vijesti. Zbog sustavnog ulaganja u sigurnost nije čudno da Kina ima jednu od najnižih stopa kriminala na svijetu.

I da zaključimo onako kako smo i počeli ovaj prilog – turistički! Kinezi, dakle, masovno putuju u inozemstvo i Jadran im je jedna od omiljenih destinacija. S obzirom na to da su u matičnoj zemlji navikli da im život teče mirno i u sigurnom okruženju, zaziru od svake mogućnosti da ih na godišnjem odmoru, na ljetovanju, na nekom dalekom (od Kine) jadranskom otoku, na plaži ili u gradu, zaskoče neki problemi. Zato s odobrenjem gledaju na svoje policajce/policajke, kad se u zajedničkim patrolama s hrvatskim kolegama pojavljuju na nekom odredištu spremni pomoći, riješiti neki nesporazum ili jednostavno ih pozdraviti sa smiješkom i u dobroj namjeri.

Priredila i razgovarala: Ina Stašević
Glas Slavonije 29. i 30. srpnja

**MODERNIZACIJA KINESKE VOJSKE –
JAMSTVO NACIONALNE SIGURNOSTI**

Razgovor s kineskim veleposlanikom

Prije 96 godina Komunistička partija Kine pokrenula je ustanak u gradu Nanchangu u provinciji Jiangxi, nakon dugog krvavog građanskog rata u kojem je Kina bila razorena, a kineski narod bačen u siromaštvo i patnju. Tada je kineski predstavnik Komunističke partije Mao Zedong shvatio da bez narodne vojske narod nema ništa, te je 1. kolovoza sa svojim istomišljenicima krenuo u mukotrpnu misiju ne bi li ostvario zajednički cilj, a to je da vojska služi svim ljudima, od borbe s poplavama do spašavanja ljudi u potresima, s naglaskom na zaštitu ljudskih života i imovine. Taj je datum obilježio rođenje Narodne vojske, danas poznat kao Dan vojske u Kini.

Narodna vojska od svog osnutka provodi obrambenu politiku, nacionalnu obranu i važna je za regionalne i globalne odnose. Tijekom proteklih desetljeća služili su kineskoj naciji kao i održavanju mira u svijetu, slanju mirovnih snaga i aktivnom sudjelovanju u međunarodnoj humanitarnoj pomoći i misijama pomoći u katastrofama. Tijekom godina, Kineska narodnooslobodilačka vojska krenula je putem modernizacije, dajući snažan poticaj razvoju, kao i pridonoseći održavanju svjetskog mira.

U današnje vrijeme (od 2012.) predsjednik Xi je poticao vojnu reformu, što prvo znači da je vojska poboljšala logistiku i vojno-civilnu suradnju. Potaknuo je akademsku zajednicu da služi zemlji kroz znanost i inspirira mlade generacije kako bi novostvoreni znanstveni duh odigrao uspješnu ulogu u promicanju popularizacije znanosti, važnom dijelom postizanja inovativnog razvoja i doprinosa promicanju modernizacije Kine. Kampanja "Znanost i Kina", pokrenuta 2002. godine, dala je velik doprinos jačanju i ubrzanju znanstvenog i tehnološkog napretka. Mnoge tvrtke, među njima i oružane snage, tako su uspostavile odnose sa sveučilištima, što im je omogućilo da unaprijede svoje znanje u području vojne tehnologije, što je bilo korisno za razvoj i unaprjeđenje sposobnosti umjetne inteligencije. Velik dio vojne opreme sada se proizvodi u Kini. Prema nekim procjenama Kina je drugi po veličini proizvođač oružja, iza SAD-a, što joj omogućuje zaštitu suvereniteta, sigurnosti i razvojnih interesa. Većina izvoza vojne tehnologije ide u zemlje u razvoju.

Oslobodilačka vojska se modernizirala do te mjere da može uspješno koristiti umjetnu inteligenciju za poboljšanje svojih sposobnosti. Vodstvo zemlje uložilo je velike napore kako bi uhvatilo korak s operativnim sposobnostima vrhunske vojske povećanjem obrambenih resursa, ulaganjem u novo oružje i unaprjeđenjem tehnologije za moderno ratovanje.

No Kina iznad svega cijeni mir, što je istaknuo i predsjednik Xi sloganom "mir, jedinstvo i sklad ideje su koje kineska nacija nosi više od 5000 godina". Kineski narod kroz povijest nije provodio agresivnu politiku prema svojim susjedima i drugim narodima, pa bi se moglo istaknuti da taj narod ne nosi

agresivne osobine u svojim genima. Stoga vojska od svog osnutka provodi obrambenu politiku čiji je temeljni cilj obrana države.

Povodom 96. obljetnice osnutka Narodnooslobodilačke vojske održan je prijam u Veleposlanstvu NR Kine u Zagrebu. Tom prilikom postavila sam nekoliko pitanja veleposlaniku Nj.E. g. Qi Qianjinu.

1. Povodom obilježavanja 96. obljetnice osnutka Narodnooslobodilačke vojske, koja je glavna ideja predsjednika Xi Jinpinga za njezinu modernizaciju? Kakvu vojsku treba razviti da bolje odgovori na realnosti novog doba?

Tijekom 96 godina od osnutka, Kineska narodnooslobodilačka vojska (NOV), pod vodstvom Komunističke partije Kine, hrabro se borila i dala velik doprinos kineskoj revoluciji i nacionalnom razvoju, reformama i izgradnji. U novoj eri, NOV, vođena Xi Jinpingovim razmišljanjem o jačanju vojske, posvećena je promicanju modernizacije vojnih sposobnosti. Iz strateške perspektive ostvarenja kineskog sna o nacionalnom pomlađivanju, predsjednik Xi, na temelju pregleda stranačkog uspješnog iskustva u izgradnji i upravljanju vojskom, prilagodbi promjenama u međunarodnoj strateškoj situaciji i nacionalnom sigurnosnom okruženju, te s ciljem rješavanja otvorenih pitanja problema u izgradnji

oružanih snaga, jasno je dao do znanja da je cilj Partije za jačanje vojske u novoj eri izgraditi ovu narodnu snagu u vojsku svjetske klase koja sluša zapovijedi Partije, može se boriti i pobjeđivati i održavati izvrsne sposobnosti.

Kineske oružane snage u novoj će eri nepokolebljivo podržavati apsolutno vodstvo Partije, nastaviti jačati političku lojalnost, jačati kroz reforme, znanost i tehnologiju i obuku kompetentnost osoblja, te upravljati u skladu sa zakonom. Snage će svestrano ojačati vojnu obuku i borbenu spremnost, unaprijediti integrirani razvoj mehanizacije i informatizacije, ubrzati razvoj inteligentne vojske i ubrzati modernizaciju vojne teorije, organizacije, osoblja i naoružanja. Snage će kontinuirano unaprjeđivati sposobnost zaštite nacionalnog suvereniteta, sigurnosti i razvojnih interesa, te ostvariti svoje stogodišnje ciljeve do 2027. i u osnovi realizirati modernizaciju nacionalne obrane i oružanih snaga do 2035.

Istodobno je predsjednik Xi Jinping predložio Inicijativu za globalnu sigurnost, koja zagovara suradnju u kojoj svi pobjeđuju u suočavanju sa složenim međunarodnim izazovima i postizanje trajnog mira i razvoja svijeta. Kao snaga za održavanje mira u svijetu, Oružane snage Kine aktivno sudjeluju u mirovnim operacijama UN-a,

provode vojne razmjene s Hrvatskom i teže miru i razvoju s drugim zemljama svijeta.

2. Svijet se suočava sa sve kompliciranijom situacijom i suvremenim oblicima ratovanja. Kina je ojačala vojnu tehnologiju, naprednu vojnu strategiju i sposobnosti. Hoće li modernizacija Kineske vojske predstavlja prijetnju susjednim zemljama?

Kina nepokolebljivo slijedi put miroljubivog razvoja i nepokolebljivo provodi obrambenu politiku nacionalne obrane. To je određeno kineskim razvojnim putem, temeljnim zadaćama, vanjskom politikom te povijesnom i kulturnom tradicijom. Kina je velika zemlja s golemim teritorijem i velikom populacijom. Nužne su joj nacionalne obrambene snage potrebne za otpor stranoj agresiji i obranu domovine, održavanje ukupne društvene stabilnosti i očuvanje mirnog rada. Modernizacija kineskih oružanih snaga ima za cilj pružanje strateške potpore za suočavanje s različitim rizicima i izazovima s kojima se suočava nacionalna sigurnost i razvoj. To je potpuno opravdano i razumno. Ne cilja ni na jednu zemlju, niti predstavlja prijetnju bilo kojoj zemlji. Kina se zalaže za mirno rješenje ukrajinske krize i očuvanje međunarodnog poretka temeljenog na Povelji UN-a. Kineski razvoj i rast ne će predstavljati prijetnju Europi.

PETROL

Energija za življenje

3. Nedavno su održani brojni službeni sastanci između kine-skih i američkih dužnosnika o bilateralnim odnosima, obrani i sigurnosti. Jesu li Kina i Amerika postavile nove ciljeve u odnosima? Imaju li bolju budućnost, zdrave i obostrano korisne odnose?

Predsjednik Xi Jinping je u više navrata istaknuo da kinesko-američki odnosi ne bi trebali biti igra s nultom sumom u kojoj ti gubiš, a ja dobivam, ti rasteš, a ja padam. Dvije strane trebale bi zauzeti ispravan pogled na unutarnju i vanjsku politiku i strateške namjere jedna druge, pridržavati se međusobnog poštovanja, mirnog suživota i suradnje u korist svih strana te pronaći način da ove dvije velike zemlje uspostave korektne odnose. To nije samo u interesu naroda dviju zemalja, već i zajedničko očekivanje međunarodne zajednice. Kina poštuje interese Sjedinjenih Država i ne će izazvati niti zanemariti Sjedinjene Države. Slično tome, Sjedinjene Države također bi trebale poštivati Kinu i ne narušavati njezina legitimna prava i interese. Nijedna strana ne može oblikovati drugu prema svojim željama, a kamoli lišiti drugu stranu njezina legitimnog prava na razvoj. U nedavnom susretu dviju strana postignut je pozitivan konsenzus i rezultati. Dvije su se strane složile provesti konsenzus koji su šefovi dviju država postigli

tijekom susreta na otoku Baliju i vratiti se na agendu utvrđenu sastankom. Dvije su se strane složile da će održavati razmjenu na visokoj razini, nastaviti unaprjeđivati konzultacije o vodećim načelima kinesko-američkih odnosa, nastaviti unaprjeđivati konzultacije u kinesko-američkoj zajedničkoj radnoj skupini i rješavati specifična pitanja u kinesko-američkim odnosima.

Razgovarala Ina Stašević
Glas Slavonije, 31. srpnja

NA POSAO IDEMO NA KONJIMA I MAGARCIMA, I OVO MALO ŠTO IMAMO POKRADU NAM LOPOVI

Hrvati u Janjevu

Kada u 21. stoljeću, vremenu umjetne inteligencije, pametnih telefona i visoke tehnologije, prijevozno sredstvo u Europi ili na Balkanu, bude konj, tuširanje još uvijek polijevanje iz kantā, a pravljenje kruha kao u kameno doba, prvo pomisliš da se radi o nekakvoj fikciji i nadrealnom fil-mu. Međutim, toga ima u stvarnosti, i to u selu Janjevu na Kosovu, koje je nedavno obilježilo 720 godina prvoga pisanog spomena i u kojem je najstarija hrvatska dijaspora.

Najstarija hrvatska dijaspora potekla je od drevnih Dubrovčana; narod koji je zagovorom svetoga Nikole i Crne Madone očuvao živom katoličku vjeru na Kosovu; prognanici u vlastitu domovinu, vođeni ne strahom od srpskoga zveckanja oružjem nego srcem koje je odbilo istim oružjem nauditi svojemu narodu. Sve to objašnjava tko su Janjevci i Letničani – Hrvati koji su svoju novu/staru domovinu devedesetih potražili u Dubrovniku i Zagrebu, Kistanjama i Voćinu, Đulovcu i Dumači... No, ni jedna riječ nije toliko snažna da objasni što to janjevo jest već 720 godina koliko je proteklo od njegova prvoga spomena u pismu pape Benedikta XI.

Ulazeći u Janjevo imao sam osjećaj da ulazim u sirijski grad Qusair koji je bio poprištem žestokih sukoba te je u potpunosti razrušen. Uništene i napuštene kuće odaju da su tu nekada živjeli ljudi, a hrvatske manjine u Janjevu ima sve manje, danas ih ondje živi manje od 200.

Male trošne i napuštene kuće obrasle travom i raznim raslinjem te uska cesta ono je što prvo upada u oči u Janjevu. Mir, spokoj i tišina, čuje se samo zvuk muha koje zuje oko nas na visokoj temperaturi od 38 stupnjeva. Došavši do crkve svetog Nikole u nadi da ću naći nekog od Hrvata da mi ispriča svoju priču kako može netko danas, u 21. stoljeću, živjeti

na ovakav način u tome mjestu, vrata crkve bila su zatvorena, a putom nisam sreo živu dušu. Vratio sam se u centar s fotoreporterom, Kosovarom Valdrimom Xhema-jem, kojem je također bilo čudno da nema nikoga. U centru u kafiću Aksaraj, nazvanom po naselju u Carigradu, koji je postao okupljalište stanovnika koji su ostali u Janjevu, u kojem možeš čuti turski, albanski, hrvatski i srpski jezik, naišli smo na desetak gostiju. Čim vide objektiv fotoaparata, okreću se i ne daju se slikati. „Nemoj me slikati da ne bih imao problema!“ „Svima nam je isto, teško živimo, preživljavamo“, dobacuje nam Sinan, Al-banac, starosjedilac.

„Što da Vam kažem, gospodine? Vi sada dolazite i pišete, a ništa od toga. Mi ćemo i dalje živjeti u teškoj situaciji. Svi mi ovdje: Hrvati, Albanci, Romi, Turci... jednostavno preživljavamo i živimo od danas do sutra. Ja sam invalid, imam 100 eura mirovine i nemam nikakav drugi prihod. Sad Vi meni recite kako da s tim preživim 30 dana? Tko danas sa suprugom može živjeti od tri eura dnevno? Nitko! A eto mi moramo preživljavati dok smo živi. Vidim da ste počeli s rakijom?“

„A što ću ovdje piti osim rakije? Već sam na ulazu šokiran! Što se tu događa, gdje su ljudi?“

„A tko bi mogao živjeti ovdje osim nas koji nemamo drugog izbora i nemamo kamo otići? Mladi su se odselili, sve propada i nitko ne dolazi živjeti ovamo! A po što će i doći? Kako će živjeti? Ovdje nisu uvjeti za život, ovdje možeš živjeti kao u kameno doba. Život ovdje kao da je stao prije 500 godina. Do prije rata ovo je bio bogat kraj. Bila je tu tvornica *Metalac* u kojoj je bilo zapo-sleno više od tisuću ljudi. Bila su i dva rudnika Novobrdo i Novomonte. Svi smo lijepo živjeli. A danas? Danas je katastrofa. Kada pišete, pišite istinu. Da smo svi sirotinja i živimo teško i na rubu egzistencije. Vjera i etnička skupina ovdje nemaju nikakve veze. Kada je bio Kadri Veseli, koji se danas nalazi u Haagu, otvorio je pučku kuhinju i svi smo se hranili i nitko nije pitao tko si i što si, a danas smo zaboravljeni“, ogorčen je Sinan.

Za stolom nam se pridružio i Hrvat Luka Jozić koji tu živi sa ženom Janom i sinom Stjepanom koji ima posebne potrebe.

„Tu nam je najvažnije postaviti kamere. Evo, apeliram na hrvatsku i kosovsku Vladu da nam samo postave kamere da uhvatimo te lopove koji nam krađu i ovo malo što imamo“, govori Luka koji je nedavno ostao bez kazana za pečenje rakije koji je kupio kako bi mogao nešto raditi i preživjeti.

„Prvi put kad su mi ukrali pomogla mi je hrvatska Vlada i kupila novi koji su mi opet ukrali. Što da radimo? Ja znam tko su ti lopovi, ali ne mogu

dokazati jer nemamo kamere. Da imamo kamere, mi bismo ih uhvatili“, govori Luka koji radi na uzdržavanju groblja.

„Prije sam radio u tvornici Metalac, ali dobio sam otkaz. Otišao sam u Hrvatsku raditi u klaonici jedno vrijeme, ali nisam mogao ostati jer mi žena nije htjela doći u Zagreb, a nisam ju mogao ostaviti samu s bolesnim sinom. Jako nam je teško. Auta nemam. Na posao na groblju idem na konju. To ne činim samo ja već mnogi stanovnici ovoga kraja“, govori Luka kojem se kuća srušila pa sada živi u jednoj maloj šupi. „Čekam da mi obnove kuću. Kada? To zna samo dragi Bog. Ali nema veze. Živjet ćemo kako Bog hoće.“

Luka nas je pozvao k sebi na pitu, da upoznamo njegovu obitelj. Kada smo stigli k njegovima pita je već bila gotova. Jana nas je srdačno dočekala u svom domu, maloj šupi u kojoj sada žive. U kutku

se nalazi poluraspadnut krevet te stolice i stolna kojem je još bilo brašna na kojem je Jana mijesila pitu. U drugom kutku bile su kante i kanistri i prije nego što smo upitali za što je sve to, Jana nam je objasnila kako ih je napunila vodom dok teče jer će vode brzo nestati i tko zna kada će opet poteći, a oni ovako sada imaju za kupanje, pranje rublja i kuhanje. Jana je teško bolesna, ali nije, iako ima hrvatsko državljanstvo, htjela otići iz Janjeva u Hrvatsku gdje bi imala odgovarajuće liječenje.

„Rođena sam ovdje i tu ću umrijeti. Ne želim nikamo otići. Vidite, jako teško živimo, ali teško je napustiti svoje ognjište. Bila sam s mužem nekoliko puta u Zagrebu i mogu Vam reći: svu-gdje je lijepo, ali najljepše je doma. Svi me smatraju ludom, ali nitko ne živi u mojoj duši i srcu. Ovo je moja zemlja, moj dom i tu želim živjeti i umrijeti.“

Prema procjenama iz 2011. Janjevo je imalo oko 3.500 stanovnika, od čeka etničku većinu čine 80 % Albanci, a puno je manje Srba, Hrvata i Roma. Iako su Hrvati stoljećima, do 1990-ih godina, činili većinu, danas ih je oko 200. Prema popisu stanovništva 1991. godine, 59,6 % stanovništva Janjeva činili su Hrvati.

Kroz povijest mnogo puta pritisnut, mnogo puta gonjen, Hrvatski se katolički narod na Kosovu mnogo puta i vraćao svojim ognjištima i svojim rudnicima, svojim obrtima i svojim poljima; nije ga u tome uspio zaustaviti ni turski islamizam ni albanski nacionalizam ni komunistički ateizam. Ali u tome je, na žalost, uspio rat. Od osam tisuća Hrvata, koliko ih je srpsku najavu regrutacije u JNA 1992. dočekalo u Janjevu, Letnici, Šašarama, Vrnezju i Vrnakovu, danas ih je preostalo manje od 200.

Nedostatne mogućnosti zaposlenja i obrazovanja, nepostojeći društveni i kulturni sadržaji te nestašice pitke vode i električne energije nisu jedini nedostaci koji muče sve malobrojnije Hrvate u Janjevu i Letnici. Dvadesetak hrvatske djece koliko u Janjevu pohađa Osnovnu školu „Shtjefën Gjeqovi” – za Hrvate „Vladimir Nazor” – ne može se školovati na hrvatskom jeziku ni redovito učiti o hrvatskoj povijesti i kulturi. Uz to Hrvati na Kosovu nemaju ni jednoga predstavnika u mjesnim, općinskim ili državnim upravnim tijelima kao ni ikakav medij koji bi im se obraćao na hrvatskom jeziku. U javnom ih prostoru zastupa samo jedna politička stranka te udruga Hrvata „Sveti Nikola” u Janjevu, a janjevski župnik Matej Palić hrvatski je svećenik na Kosovu.

Mali broj Hrvata koji je ostao živi jednako, teško i u neimaštini.

„Rođeni sam Janjevac. Ovdje je život nikakav. Kad ima posla onda je u redu, a kad nema posla nema ni života. Imamo nekoliko stada, a dobijemo socijalu 100 eura”, govorio nam je Robert kojem su djeca otišla raditi u Hrvatskoj jer ovdje nema posla ni ikakve perspektive za život.

„Mi smo stari i naučeni na težak život. Ionako ne ćemo još dugo, ali oni su mladi i život je pred njima. Zato je bolje što nisu tu koliko god nam bilo teško bez njih. Bolje je da su dalje od nas i sretni nego gladni i tužni”, govori Robert kojemu su, kao i svim Janjevcima, najveći problem lopovi.

„Ne smijemo ostaviti kuću bez nadzora zbog lopova. Uvijek je netko kod kuće. Ili žena ili ja. Imali smo psa, ali su ga lopovi otrovali. Kao što vidite, ljeto je pakleno, a zimi je doći do kuće vrlo teško, a još je teže kad pada kiša pa se voda slijeva. Nastaje blato te je teško prohodno za lju-de”, kazao je Robert ističući kako nema sukoba i nesuglasica zbog vjere ili etničke pripadnosti.

„Tenzija ima među stanovništvom, ali zbog krađa stoke. Do sada toga nije bilo. Albanci koji žive u Janjevu su u redu, ali ovi koji su došli sa strane nisu”, govori Robert te dodaje kako ne vidi svi-jetlu budućnost dok je živ.

Prizor iz Janjeva

Petar, kako bi pomogao svojoj obitelji, svake godine odlazi u Hrvatsku raditi po četiri mjeseca na sezonu. Zatekli smo ga jer je došao preko vikenda donijeti roditeljima lijekove i hranu.

„Ovdje je život težak. Kako nema posla, idemo u Hrvatsku raditi. Teško nam je što ima i krađa po kućama, a i policija slabo radi. Svake godine idem raditi na hrvatski Jadran. Sada sam našao posao na Pagu. Radit ću do kraja rujna, a onda se vraćam. Moji su roditelji stari, vidite i sami, i ne mogu bez moje pomoći. Što ćeš, ono što zaradiš ljeti trošiš zimi i tako svake godine dok nas bude jer ne vidim da bi se uskoro moglo nešto promijeniti”, kazao je Petar.

Zbog povijesne važnosti Janjeva, Zaklada EU i UNDP – program Ujedinjenih naroda za razvoj, pokrenuli su projekt „Kulturna baština kao ekonomski pokretač” u vrijednosti 3,4 milijuna eura koji je počeo u prosincu 2021. i trebao bi biti gotov do studenoga 2024. Kulturna baština kao pokretač gospodarskog oživljavanja Janjeva ima za cilj potaknuti održivost i uključivost ekonomskog preporeda i razvoj Janjeva kroz inicijative vođene baštinom. Objedinjuje fizičke intervencije (primarnu infrastrukturu, uređenje javnih prostora i sanaciju, restauraciju i konzervaciju 13 kuća) i potiče kulturni turizam kao sredstvo dugoročnog rješavanja problema socioekonomskog aspekta lokalne populacije. Podupire i poduzetnike, bilo kroz oživljavanje ili poticanje tradicionalnih obrta ili otvaranje novih, netradicionalnih gospodarskih djelatnosti, nadogradnju postojećih poduzeća te pružanje mladim ženama i muškarcima tržišnih vještina, istovremeno pridonoseći uklanjanju rod-nih podjela. Ova akcija ima za cilj sanaciju povi-jesne jezgre grada Janjeva kao pokretača potpore kulturnom turizmu kroz dva međusobno povezana

izlaza. U prvom planu tu je promicanje i zaštita kulturnih baština Janjeva. Čuva ključne elemente narodne arhitekture, važne stambene i javne zgrade, poboljšava javne prostore i javno područje, uključujući infrastrukturu, kako bi se stvorile prilike za socijalni i ekonomski razvoj zajednice te razvija sposobnost zajednice da održi svoju kulturnu baštinu i okoliš. Cilj je i smanjenje nezaposlenosti kroz gospodarski angažman koji bi se trebalo postići izgradnjom stručnih kapaciteta mjesne zajednice u područjima kulturnog turizma identificiranjem mogućnosti za angažman zajednice u kulturnom turizmu promicanjem razvoja vještina za žene i mlade te uspostavu sheme za dodjelu bespovratnih sredstava za mikro i mala poduzeća kao i razvojem kulturnog turizma promovirajući kulturnu ponudu Janjeva.

Janjevci se nadaju da bi takvi projekti možda mogli vratiti tom dijelu Kosova njegov pravi sjaj i vratiti Janjevcima dostojanstven i lagodan život.

EU je pokrenula projekt za pomoć Janjevu, a što Hrvatska čini za pomoć Hrvatima u Janjevu, upitali smo Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Hrvatske.

„Janjevci su kao najstarija hrvatska dijaspora svoju katoličku vjeru i hrvatski identitet uspjeli sačuvati tijekom punih sedam stoljeća. Ove godine Janjevo je obilježilo 720. obljetnicu svoga prvog pisanog spomena kada je papa Benedikt XI. 1303. godine Janjevo spomenuo kao središte župe sve-toga Nikole. Na svečanosti u Janjevu sudjelovao je ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman zajedno s ministricom vanjskih poslova i dijaspore Kosova Donikom Gërvallom-Schwartz, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas te ostali dužnosnici RH”, kazali su za Večernji list iz MVEP-a.

„Usprkos višegodišnjim izazovima, Hrvati na Kosovu preživjeli su mnogobrojne povijesne kušnje, a odoljeli su i mnogobrojnim pokušajima majorizacija i asimilacija s raznih strana. Uspostava neposrednih veza s Hrvatskom i kontinuirana briga Hrvatske učvrstila je osjećaj Janjevaca da su i oni ogranak hrvatskog naroda, štoviše njegova najstarija povijesna dijaspora, a Hrvatska njihova domovina. Hrvati su na Kosovu sedam stoljeća sačuvali svoj identitet uz pomoć dviju bitnih sastavnica. Jedna je jezik, a druga je katolička vjera.”

Na žalost, danas položaj i život Hrvata na Kosovu nije lak. Procjenjuje se da na Kosovu danas živi oko 200 Hrvata (oko 165 u Janjevu i 20-ak u Letnici).

Zabrinjava i činjenica da je na Kosovu uočena i albanizacija i krivotvorenje imena na nadgrobnim spomenicima hrvatskih franjevac, o čemu su kosovske vlasti obaviještene te su u više navrata zatraženi žurni ispravci i poštivanje prava na vlastito ime i prezime.

Hrvatska se zalaže i da hrvatskoj nacionalnoj zajednici na Kosovu bude reguliran status kroz Ustav Republike Kosovo. Prema zakonu o promoviranju prava zajednica i njihovih pripadnika u Republici Kosovo iz 2011. godine kosovski Hrvati imaju službeni status nacionalne manjine te time formalno stječu institucionalnu zaštitu i pravo zapošljavanja u sklopu manjinskih kvota u mjesnim i državnim institucijama. No od velikog bi značenja bilo navođenje Hrvata u Ustavu Republike Kosovo čime bi se njihov status i prava dodatno osnažili.

Skrb za Hrvate izvan Republike Hrvatske, pa tako i za one na Kosovu, sastavni je dio programa Vlade Republike Hrvatske. S tim u vezi o problemima i položaju hrvatske manjine na Kosovu vodi se redoviti dijalog s kosovskim institucijama vlasti.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova posebno je ponosno na provedbu projekta „Mala škola hrvatskog jezika i kulture”.

Projekt je namijenjen potpori hrvatske zajednice u Janjevu te mu je posebno cilj očuvanja kulture, jezika i općenito hrvatskog identiteta na tim prostorima. „Mala škola hrvatskog jezika i kulture” koju je do sada pohađalo više od 70-ero hrvatske djece s Kosova održana je od 19. do 30. srpnja 2021., od 18. do 29. srpnja 2022. te se i ove godine održala od 17. do 28. srpnja u Novom Vinodolskom.

Prilikom svakog susreta s kosovskim dužnosnicima upozoravamo na težak položaj u kojem se nalaze Hrvati na Kosovu te na mjere koje je potrebno provesti kako bi se zaštitila hrvatska zajednica na Kosovu.

Vlada Republike Hrvatske nastavit će, kao svoj strateški cilj, čuvati, jačati i razvijati hrvatsko zajedništvo kao i gospodarski i opći napredak Hrvata na Kosovu te se zalagati za unaprjeđenje i zaštitu njihovih prava i interesa.

Iz Janjeva Hassan Haidar Diab,
Večernji list 30. srpnja, str. 14.-16.

ODNOSI EU I KINE RAZVIJAJU SE U POZITIVNOM SMJERU

Razgovor s Dariom Mihelinom, veleposlanikom Republike Hrvatske u Narodnoj Republici Kini

1. Kao naš veleposlanik u Narodnoj Republici Kini postavljeni ste na tu dužnost u siječnju 2019. Posao koji obavljate vrlo je zahtjevan i izazovan. Kako ocjenjujete bilateralne odnose dviju zemalja i ima li mjesta za njihovo produbljivanje?

Prošle godine obilježili smo već tridesetu obljetnicu uspostave diplomatskih odnosa između Hrvatske i Kine te razvoja našeg partnerstva u općoj suradnji, kako se službeno zove uspostavljeni okvir naše suradnje, koje je učvršćeno i prošireno članstvom i djelovanjem Hrvatske u Europskoj uniji. Kako je to donedavni kineski premijer Li Keqiang ocijenio u prigodi svojeg službenog posjeta u travnju 2019. Hrvatska i Kina su u „dijamantnom razdoblju“ naših odnosa, a njihova čvrstina potvrđena je i međusobnim pružanjem potpore tijekom pandemije. Upravo je tijekom okruge obljetničke godine u promet pušten i Pelješki most, jedinstven primjer trilateralne suradnje RH kao države članice, EU-a i Kine, koji je u Kini prepoznat i kao simbol naše bilateralne suradnje. Uvijek ističemo kako prijateljstvo i veze Hrvatske i Kine idu daleko u prošlost, do Korčulanina Marka Pola, ili pak u prošlom stoljeću Andrije Štampara i Berislava Borčića koji su dali veliki prilog uspostavi sustava javnog zdravstva u Kini.

Usprkos pojedinim ograničenjima, poput onih vezanih uz pandemijske mjere koje je Kina bila uvela u posljednje tri godine, značajne geografske udaljenosti ili neusporedivosti u broju stanovnika, možemo ocijeniti kako smo u prva tri desetljeća naših diplomatskih odnosa, osim intenziviranja političkog dijaloga te jačanja gospodarskih veza, ostvarili i značajnu suradnju u nizu drugih područja, poput kulture, obrazovanja, znanosti i sporta, kao i prijateljske suradnje gradova i županija s kineskim partnerima, primjerice Osječko-baranjske županije i Sečuana, poznatog po ljutoj hrani, bliskoj i Slavoncima, prirodnim ljepotama i pandama. Hrvatska pridaje veliku pozornost jačanju suradnje s Kinom u svim područjima od zajedničkog interesa, a osobito na području gospodarstva i trgovine. Vjerujemo da postoji prostor za proširenje suradnje i u turizmu, u oba smjera, zdravstvu, kako u znanstveno-istraživačkom području, tako i u području zdravstvenog turizma, sportu, obzirom na iznimnu prepoznatljivost naših „crveno-bijelih kvadrata“ i sportskih uspjeha, posebice nogometnih. Naši nacionalni parkovi Plitvice i Krka, zajedno sa znanstvenom zajednicom,

suraduju s kineskim pandanima i prenose iskustva u očuvanju okoliša i održivom razvoju turizma. Plitvice su dobile i svoje kinesko ime, Šesnaest jezera, dok su Luka Modrić i Dominik Livaković imena koja mnogi znaju i izgovaraju kad čuju da ste iz Hrvatske, kao i ono Maksima Mrvice. Hrvatska je u Kini prepoznata kao prija-teljska, lijepa i simpatična zemlja, i na tome se može puno toga dalje graditi.

2. Koje platforme koristite za promociju hrvatskih proizvoda u Kini?

Ukratko, koriste se sve mogućnosti, od sudjelovanja na sajmovima s ciljem promidžbe i potpore hrvatskim tvrtkama, posjeta pokrajinama i gradovima, do predstavljanja na različitim kanalima internet-ske prodaje, moderniziranih do iznimne razine produkcije i emitiranja u živo, turističkih predstavljanja s kojima onda povezujemo i hrvatske proizvode, a koji su *Ina*

Štašević i Nj.E. g. Dario Mihelin

postali nezaobilaznim ulazom na golemo kinesko tržište. S ciljem jačanja međusobne suradnje i prisutnosti na kineskom tržištu, Hrvatska gospodarska komora otvorila je

predstavništvo u Šangaju. Ovo predstavništvo, zajedno s Veleposlanstvom u Pekingu, služi kao „prva postaja“ u Kini za obavijesti o okviru poslovanja, trgovini i mogućnostima ulaganja u Hrvatsku.

Prepoznajući potencijal Kine kao jednog od vodećih svjetskih gospodarstava i tržišta, Hrvatska kontinuirano ulaže napore u dovođenje hrvatskih prehrambenih i poljoprivrednih proizvoda na kinesko tržište. Tu se mogu naći vino i maslinovo ulje, riblje konzerve, a željeli bismo da mogućnost izvoza sira uskoro slijede i drugi proizvodi, poput tune, meda, mesa i mesnih proizvoda, očekujući od nadležnih kineskih ustanova da brže omoguće sve potrebne postupke za ove proizvode koji dolaze s jednog od najuređenijih tržišta hrane na svijetu, onog europskog. Kinezi već imaju svoje hrvatske favorite u Kini – Podravkinu Vegetu i Linoladu. Upravo je povećani broj dolazaka kineskih turista – prije pandemije ih je iz cijele Kine, kad se onima iz

matice, sukladno politici jedne Kine, pribroje dolasci iz Hong Konga, Makaa i Tajvana, bilo već skoro pola milijuna – jedan od ključnih čimbenika jačanja potražnje za kvalitetnim hrvatskim proizvodima koje su kušali i kad se vrate kući.

Nažalost, mora se reći kako se kroz razdoblje pandemije smanjio i ranije mali broj uvoznika hrvatskih proizvoda u Kinu. Tako da prostora ima, no ovo tržište zahtijeva srednjoročni i strpljiv pristup, pronalazak pouzdanog kineskog partnera, ciljanje samo jednog kineskog grada ili čak nekog od njegovih dijelova, pa i povezivanje naših izvoznika u svojevrsan „klaster za Kinu“, kako to čine i druga manja gospodarstva, s ciljem podjele rizika i troškova.

3. Kroz izgradnju Pelješkog mosta imali smo prigodu vidjeti visoku razinu znanja i vještina kineskih stručnjaka. Sudjeluju li dovoljno kineske kompanije u projektima u Hrvatskoj?

Pelješki most pilot je projekt kineske tvrtke u EU-u, kojim je *China Road and Bridge Corporation* (CRBC) morao usvojiti standarde natjecanja i provedbe projekta prema standardima EU-a, uključujući one o javnoj nabavi i korištenju fondova. Ovaj projekt je tako postao ne samo svjedočanstvo visokog povjerenja između naših zema-

lja, već i način da se pokaže kineska stručnost u gradnji unutar EU-a. Ista tvrtka je nedavno oda-brana i za izvođača radova na spojnoj cesti prema A1 i tunelu ispod Kozjaka.

Treba istaknuti i projekt kineske tvrtke *Norinco Internarnational* – budući je riječ o dosad najvećem kineskom ulaganju u Hrvatskoj – izgradnje najvećeg vjetroparka u Hrvatskoj u blizini grada Senja. Ovaj projekt vrijedan 230 milijuna eura izvrstan je primjer ulagačke i „zelene suradnje“ Hrvatske i Kine. Također, za projektiranje i izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda aglomeracije Rijeka na Delti odabrana je kineska zajednica ponuditelja *China Energy Engineering Group Jiangsu Power Design* i *Sumec Complete Equipment and Engineering*, a kineske tvrtke javljale su se i na natječaje za radove na modernizaciji hrvatskih željeznica.

Hrvatska je otvorena stranim ulaganjima, pa i kineskima, u skladu s odgovarajućim pravnim okvirom EU-a. Hrvatska tijela rade s kineskim partnerima na privlačenju više ulagača iz Kine i diverzificiranju njihovih ulaganja. Poseban interes primjećujemo za ulaganja u obnovljive izvore energije, a u posljednje vrijeme i turizam. Ono što stalno ističem u svojim nastupima u Kini jest da bismo željeli vidjeti isti otvoren pristup i prema

hrvatskim tvrtkama koje žele poslovati na kineskom tržištu, predano potičući, zajedno s ostalim državama članicama EU-a, kinesku stranu na stvaranje jednakih mogućnosti poslovanja, svojevrsnu gospodarsku uzajamnost, što je još velikim izazovom, dobro nam poznatim u svakodnevnom radu Veleposlanstva, kao i hrvatskim tvrtkama koje već posluju u Kini.

4. Hrvatska je vrlo zanimljiva kineskim putnicima. Možemo li intenzivirati razgovore o izravnom letu Zagreb-Peking, što bi naravno bilo važno za razvoj turizma?

S obzirom na eksponencijalni trend rast broja kineskih posjetitelja prije pandemije i brojeve koje sam spomenuo, razgovori sa svim ključnim kineskim zrakoplovnim prijevoznicima o uvođenju izravnog leta bili su nam tad jedan od glavnih prioriteta. Redovan dijalog Veleposlanstva s nekima od njih bio je doveo do toga da su već bile napravile i procjenu isplativosti leta, no okolnosti pandemije i prestanak turističkih putovanja iz Kine u protekle tri godine su to zaustavili, ali u postpandemijskom razdoblju ponovno dajemo zamah ovom dijalogu.

Izravna zrakoplovna linija između Hrvatske i Kine ne bi samo predstavljala neposredan poticaj za jačanje međusobne turističke suradnje, već bi i dodatno potaknula uspostavu međusobnih poslovnih kontakata, ali i povezanosti između Kine i Hrvatske u nizu drugih područja i međuljudskoj razmjeni, kao i zrakoplovnog prijevoza tereta, ključnog za osjetljive prehrambene proizvode. Hrvatsku je niz svjetskih zrakoplovnih aviokompanija prepoznao kao važno odredište, ne samo zbog atraktivnosti svoje turističke ponude, već i zbog svojeg geografskog položaja ulazne točke prema srednjoj i jugoistočnoj Europi, osnažene i ulaskom Hrvatske u šengenski prostor, što naglašavamo i kineskim zrakoplovnim tvrtkama.

5. Kina je predložila multinacionalni razvoj pod nazivom *Pojas i put svile*. O kakvom je projektu riječ, što se nastoji oživjeti tim projektom? Da li Hrvatska u tom projektu može naći svoj interes?

Jedinstveni geostrateški položaj Hrvatske čini Hrvatsku vrijednim dijelom inicijative Pojasa i puta koja ove godine obilježava desetu obljetnicu, budući da luke na hrvatskoj obali omogućuju do sedam dana kraće rute s Dalekog istoka u Europu, u usporedbi sa sjevernim rutama. Kineskim partnerima stalno ističemo kako je upravo Luka Rijeka jedna od najvažnijih luka za povezivanje Dalekog istoka i srednje Europe s najkraćim tranzitnim vremenom pomorskog prijevoza, kao i položaj Luke Ploče na koridoru Vc, te da je Hrvatska najpovoljnija ulazna točka za tržište od preko 500

milijuna ljudi. Upravo to je i početna točka Memoranduma o suglasnosti o suradnji u okviru Gospodarskog pojasa Puta svile i Inicijative pojasa i puta sklopljenog 2017. godine. Kineska inicijativa *Pojas i put*, kao i ona novija EU-a *Global Gateway*, idu za jačanjem povezivosti na nekadašnjem Putu svile koji povezuje euroazijski prostor, no i šire, jačajući mogućnosti za obostranu razmjenu.

6. U zadnjih nekoliko mjeseci nekoliko europskih čelnika posjetilo je Peking. Mislim na predsjednika Francuske, španjolskog premijera, predsjednicu Europske komisije. Obzirom na Vaše dosadašnje iskustvo, mislite li da se odnosi Kine i Europske Unije razvijaju u pozitivnom smjeru?

Lipanjsko Europsko vijeće nastavilo je stratešku raspravu o odnosima EU-a s Kinom i potvrdilo višestruki politički pristup EU-a prema Kini, gdje je ona istovremeno partner, i u važnim globalnim pitanjima, gospodarski konkurent, no i sustavni suparnik. Unatoč svojim različitim političkim i gospodarskim sustavima, Europska unija i Kina imaju zajednički interes u ostvarivanju konstruktivnih i stabilnih odnosa, utemeljenih na poštovanju međunarodnog poretka temeljenog na pravilima, uravnoteženom angažmanu i uzajamnosti. Stoga se aktivno zalažemo za nastavak dijaloga i suradnje s Kinom, pogotovo kada je riječ o unaprijeđenju gospodarske i trgovinske suradnje, stvaranju jednakih mogućnosti poslovanja za europske tvrtke na kineskom tržištu poput onih koje kineske imaju na europskom, uravnoteženju trgovinske razmjene i zaštiti ulaganja, do pitanja od zajedničkog interesa, poput klimatskih promjena, razvojne suradnje, globalnog zdravlja ili prehrambene sigurnosti. Pozdravljamo zamah održavanja sastanaka raznih visokih dijaloga između EU-a i Kine, koji bi trebali pripremiti i sastanak na vrhu tijekom jeseni, kako bi se potaknuo prijeko potreban otvoreni dijalog i povećalo međusobno razumijevanje nakon razdoblja pandemijskih ograničenja koja su onemogućila redovite razmjene posjeta, posebice u smjeru Kine.

7. Koju biste aktivnost u dosadašnjem radu ocijenili kao najvažniju za odnose Hrvatske i NR Kine.

Možda ne i najvažnija aktivnost za ukupne odnose dviju država, što bi svakako moglo biti sudjelovanje u pripremama prvog službenog posjeta jednog kineskog premijera Hrvatskoj i sastanka na vrhu Suradnje država srednje i istočne Europe i Kine u Dubrovniku u travnju 2019. godine, ocijenjenima iznimno uspješnima s obje strane, no meni osobno i djelatnicima Veleposlanstva koji su u tome sudjelovali svakako jesu one vezane uz proteklo pandemijsko razdoblje. **Hrvatsko Velepo-**

slanstvo u Pekingu među prvima se susrelo s pojavom pandemije virusa COVID-19 i počelo nositi sa svim izazovima koje će ova svjetska zdravstvena kriza donijeti. Bila je iznimna odgovornost, dužnost, no i čast, moći pomoći našim državljanima koji su se zatekli u Kini te sudjelovati u organiziranju dopreme potrebne medicinske opreme za nošenje s pandemijom u Domovini. Trebalo je u tome puno upornosti, spretnosti, odlučnosti, hrabrosti, ali i sreće. Svi raniji naponi u uspostavljanju mreže kontakata u tome su dobro došli.

Započelo je organiziranjem repatrijacije četvero hrvatskih državljana iz Wuhana, grada čije će ime cijeli svijet ubrzo znati. Smirivanje stanja s epidemijom COVID-19 u Kini, međutim, poklopilo se s pojavom pandemije i nasušnim potrebama cijelog svijeta za zaštitnom medicinskom opremom koja se proizvodi u ovoj zemlji. Uslijedila je nesmiljena utrka za nabavom te opreme u kojoj se nije prezalo od svih metoda kako bi se za svoju državu ona i ostvarila. Nakon telefonskog razgovora dvojice predsjednika Vlada, Andreja Plenkovića i Lija Keqianganga krajem ožujka 2020., Hrvatska je krenula surađivati s odabranim partnerima u nabavi medicinske i zaštitne opreme na najvišoj razini. Veleposlanstvo je organiziralo svu komunikaciju u Kini, kao i dogovore oko zakupa zrakoplova i brodova za prijevoz materijala iz uspostavljene baze u Šangaju.

Ova „transformacija“ Veleposlanstva u špeditski i logistički sektor prošla je bez većih problema, ali je iziskivala, zbog redosljedna letova u ključnom razdoblju, te komunikacije s Hrvatskom, i dodatne napore u organizaciji rada i funkcioniranja i u noćnim smjenama, zajedno s dijelom kineskog osoblja koje je dalo veliki obol u neposrednoj komunikaciji s kineskim partnerima i tijelima. Kad se samo sjetim svih noćnih poziva oko dokumenata koji navodno nedostaju, novih zahtjeva carinskih službenika, kutija težih od standarda, vaganja zrakoplova pred polijetanje i njegova preslagivanja, svega što se ustrajno i tiho odrađivalo kako bi zrakoplovi odlijetali puni dragocjenog tereta. U tom pothvatu Veleposlanstvo je imalo svu potporu ministra Grlića Radmana, Ureda predsjednika Vlade kao i članova Kriznog stožera, posebice potpredsjednika Božinovića, ministra Beroša i profesorice Markotić, na čemu im i sad zahvaljujem.

Svako slijetanje zrakoplova u Zagreb, posebice na samom početku ove velike operacije i nošenja s pandemijom u uvjetima velike potrebe za medicinskom opremom, i kasnije, dolazak broda u Rijeku, ispunjavao je sve uključene neizmjenjnim zadovoljstvom da smo mogli pomoći građanima naše Domovine u tom trenutku. Niti jedna dobra raščlamba ili organizirani posjet ne može se mjeriti s ovim osjećajem.

Ovdje treba navesti i ustrajne napore za omogućavanje iskrcaja i ukrcaja naših pomoraca u kineskim lukama koje su bile zatvorene mjesecima, posebice posadu budućeg postrojenja LNG Croatia koja je od kraja siječnja 2020. bila s brodom na remontu u brodograđilištu u Šangaju, a trebalo je osigurati njezinu izmjenu za pravovremeni povratak broda za Hrvatsku i početak rada terminala za ukapljeni plin na Krku. Slijedili su brojni drugi pomorci kojima se omogućio iskrcaj u Kini, često zbog narušenog zdravlja nakon mjeseci provedenih u brodskim karantenama.

Posebno treba istaknuti i djelovanje oko organiziranja dvaju „repatrijacijskih“ letova Croatia Airlinesa sredinom srpnja 2020., prvo slijetanje komercijalnog zrakoplova s „našim kvadratićima“ u Kini uopće! Dok je na letu za Tianjin iz Zagreba stiglo stotinjak kineske djece i mladih, s pratiteljima, koji su boravili u Hrvatskoj u okviru sportske suradnje dviju država, u povratku za Zagreb letjelo je osamdesetak putnika iz šesnaest raznih europskih država, što je u tadašnjim ograničenim i strogim uvjetima međunarodnih putovanja u i iz Kine izniman uspjeh i javno-diplomatski *win-win* projekt. Veleposlanstvo je ovime dalo završni pečat ranijim najvišim ocjenama predanosti i solidarnosti hrvatskog predsjedanja Vijećem EU-a u europskom diplomatskom zboru u Pekingu i potvrdilo da Hrvatska može djelovati daleko iznad kategorije u koju se, počesto i sama, smješta, kad pokaže ambiciju i predanost.

8. U posljednjem desetljeću Kina je doživjela nevjerojatnu modernizaciju i napredak. U Kini se ozbiljno i puno radi i nema mjesta improvizaciji. Da li bi Hrvati mogli nešto naučiti iz kineskog pristupa razvoju društva?

Kao što ste i sami spomenuli, u Kini se puno vremena provodi na poslu, shvaćanje radnih i neradnih dana, blagdana i odmora jest drugačije, zajednica i njezini interesi su na prvom mjestu, a ne pojedinac, neprikosnovena hijerarhija, obiteljske uloge i povezane odgovornosti su strogo pravilo. Držim da se svako društvo razvija svojim putem, i teško je preslikavati neke sastavnice raču-najući

kako će one polučiti isti učinak, budući da ga prije svega oblikuju neke temeljne vrijednosti, tradicije i običaji. K tome, države s velikim brojem stanovnika i područjem zasigurno zahtijevaju drugačiji sustav od onih s manjim.

9. Kinezi u svakodnevnom životu traže balans, što se može vidjeti na svakom koraku. Da li ste nešto prihvatili od njihova načina življenja i kako pronalazite ravnotežu u životu.

Za život i rad u Kini ključno je strpljenje, i to je ono što bih rekao da primjećujem kako sam do-datno utvrdio, a i drugi mi kažu kako to vide. Konfucijanska tradicija valjda još ipak struji nekim mirom, usprkos vrevi neprestanog ubrzanog razvoja i mravinjaka ljudi u kojoj se ovdje krećete.

Razgovarala Ina Stašević
Glas Slavonije, 20. kolovoza, str. 30. i 31.

GODIŠNJA KONFERENCIJA VELEPOSLANIKA, GENERALNIH KONZULA, KONZULA I VOJNIH IZASLANIKA RH

Globalna pitanja, sigurnosni rizici i rezultati hrvatske diplomacije – bili su u fokusu dvodnevne konferencije veleposlanika, konzula, generalnih konzula i vojnih izaslanika održane u Zagrebu 24. i 25. kolovoza. Ministar vanjskih poslova i diplomati osvrnuli su se na činjenicu da u mnogim zemljama i dalje nisu imenovani veleposlanici jer se Vlada i predsjednik Republike o tome ne mogu dogovoriti. Konferenciju su uvodno otvorili premijer *Andrej Plenković* i šef diplomacije *Gordan Grlić Radman* te predsjednik Sabora *Gordan Jandroković*. Na konferenciji je bio i austrijski ministar vanjskih poslova *Alexander Schallenberg*.

Na konferenciji se na izlaganjima i panelima moglo čuti o mnogim temama. Govorilo se i o sigurnosnim pitanjima i rizicima, o položaju Hrvata izvan Hrvatske, a neka izlaganja imali su i članovi Vlade. Ministar *Božinović* govorio je o sigurnim migracijama, a ministar *Banožić* o vojnoj diplomaciji. Hrvatska tako nema veleposlanika u Vatikanu, Litvi, Francuskoj, Velikoj Britaniji i drugim zemljama. U nekim veleposlanstvima dužnosti obnašaju otpravnici poslova. *Ljiljana Pancirov*³, izvanredna i opunomoćena veleposlanica u Češkoj, objasnila je kako izgleda koordinacija hrvatskog i češkog veleposlanstva.

³ Gđa Ljiljana Pancirov redovita je članica HDK-a; do odlaska na dužnost veleposlanice u Češkoj bila je tajnica Kluba.

„U Češkoj funkcioniramo izvrsno, moram reći da su meni kao veleposlanici otvorena sva vrata – od ureda Predsjednika preko Vlade i Ministarstva

vanjskih poslova i resornih ministarstava, mi možemo koordinaciju hrvatskih interesa i stavova obaviti bez ikakvih problema”, rekla je gđa Pancirov.

Pitanje imenovanja veleposlanika i dalje je otvoreno. Iz Vlade ističu da predsjednik Zoran Milanović popis predloženih imena ima na stolu, ali dogovora od njega još nema. Posebni savjetnik predsjednika Vlade *Mate Granić* komentirao je činjenicu da nema dogovora oko imenovanja veleposlanika između Vlade i predsjednika države. „Diplomatska služba dobro funkcionira, ali to što nema imenovanja veleposlanika to je loše i ostavlja loš dojam. Vlada je prije više od godinu dana predložila veleposlanike za mjesta koja su ispražnjena ili će se isprazniti. Jednostavno o tome treba razgovarati, Ustav ne propisuje na koji način razgovarati. Treba razgovarati, isto kao što je riješena i VSOA, neka najviša imenovanja u vojsci”, poručio je *Mate Granić*, posebni savjetnik predsjednika Vlade. „Ustavne su ovlasti Predsjednika jasne i mislim da bi se itekako trebao ovime baviti, jer on ima na stolu prijedloge Vlade. Prema tome, treba razgovarati i treba to riješiti, inače ne ostavlja se dobar dojam”, dodao je *Granić*.

Upitan o mogućnosti postizanja dogovora s Pantovčakom u vezi s imenovanjem veleposlanika, ministar vanjskih poslova *Gordan Grlić Radman* odgovorio je kako je „hrvatska Vlada dala svoj prijedlog” koji je „na Predsjednikovu stolu”. „Ja sam uvijek to odgovorio na način da je hrvatska Vlada dala svoje prijedloge i da je to kod Predsjednika države. Prema tome, to pitanje treba uputiti njemu. Mi smo u tom trenutku, prije dvije godine, imali i kandidata za Vatikan i za Pariz i prijedlog je gore”, rekao je *Grlić Radman*.

Austrijski ministar vanjskih poslova *Alexander Schallenberg* izjavio je u četvrtak u Zagrebu kako Hrvatska i Austrija imaju „vrlo sličan pristup” prema brojim europskim i međunarodnim pitanjima.

„Znam da imamo vrlo sličan pristup brojnim pitanjima europske i međunarodne politike”, kazao je austrijski šef diplomatije novinarima. *Schallenberg* se na marginama godišnje Konferencije hrvatskih veleposlanika, generalnih konzula, konzula i vojnih izaslanika u Hotelu Esplanade sastao s hrvatskim kolegom *Gordanom Grlićem Radmanom*. *Schallenberg* je naglasio kako su odnosi Hrvatske i Austrije „iznimno prijateljski i iznimno bliski”, naglasivši kako postoji „golema kulturna veza” između dviju zemalja.

U kontekstu austrijske ovisnosti o ruskom plinu kazao je kako se „nastavljaju razgovori kako iskoristiti potencijal” LNG terminala na Krku. *Grlić Radman* je kazao kako je sa *Schallenbergom* razgovarao o geopolitičkoj situaciji i o temama „od zajedničkog interesa”, među kojima je europska perspektiva zapadnog Balkana. „Zapadni Balkan pripada Europskoj uniji. Austrija i Hrvatska snažno podupiru tu perspektivu”, kazao je *Grlić Radman*.

Jedna od tema dvodnevne konferencije su i Hrvati izvan domovine. Resorni državni tajnik ističe da su u posljednjih godinu dana Hrvati u susjednim državama postali još uočljiviji. Gospodin *Žigmanov* je danas član Vlade Republike Srbije, isto tako gospodin *Vuksanović* je u Crnoj Gori dobio mjesto zastupnika u skupštini. Pomalo se to na neki način popravlja, situacija je bolja, ista-knuo je *Zvonko Milas*, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Konferencija veleposlanika završena je svečanim prijemom u Uredu predsjednika *Milanovića*.

Tamara Marković/Dnevnik/HRT/IMS/P.F.
24. kolovoza 2023.

MATICA HRVATSKA OD NEDAVANA IMA ODJEL ZA MEĐUNARODNU SURADNJU I ISELJENIŠTVO

Nakon proglašenja samostalnosti i suverenosti te međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske među znanstvenicima društvenih i humanističkih znanosti pojačan je interes za istraživanja hrvatskog iseljništva u svijetu kao što je to slučaj i s temama iz diplomatije. Plejada mladih znanstvenika u domovini kao i mnogi znanstvenici hrvatskih korijena diljem svijeta posvećuju svoja istraživanja sadržajima vezanima uz povijest diplomatije, diplomatske odnose, protokol i slično, kao i uz iseljenička pitanja, bilo da istražuju uzroke

velikih migracijskih valova iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine tijekom posljednja dva i pol stoljeća ili pak nove odselidbe mladih Hrvata s njihovih ognjišta.

Razumljivo je da i Matica hrvatska kao najstarija kulturna institucija svih Hrvata nastoji održavati plodonosne veze s Hrvatima izvan domovine pružajući im moralnu potporu, potičući ih na čvršće povezivanje s domovinom te na stvara-laštvo, osobito na književnom polju pa tako i na očuvanje materinskog jezika kao čvrstoga korijena kulturnog i nacionalnog identiteta. Među više od dvadeset različitih odjela koji djeluju unutar Matice hrvatske do sada nije bilo nijednoga koji bi u okviru svoga djelovanja imao sadržaje posebice vezane za hrvatsku dijasporu. Stoga je na inicijativu dr. sc. Tuge Tarle, iseljenice i povratnice, na skupštini koja je održana 5. lipnja 2023. i uz suglasnost članova upravnih tijela Matice, Odjel za međunarodnu kulturnu i znanstvenu suradnju preimenovan u Odjel za međunarodnu suradnju i iseljeništvo kako bi se i hrvatskom iseljeništvu posvetila potrebna pozornost. Nakon toga izabrano je novo pred-sjedništvo Odjela kojemu je na čelo jed-noglasno izabrana dr. sc. Tuga Tarle. Njezina zamjenica je dr. sc. Darija Hofgräff Matić, a tajnik je dr. sc. Josip Lasić, svi redom posvećeni iselje-

ničkim pitanjima.

Skupštinu je pozdravio gospodin Miro Gavran, predsjednik Matice hrvatske i poželio joj uspješan rad istaknuvši izuzetno dobru suradnju s Državnim uredom za Hrvate izvan Republike Hrvatske s kojim je Matica u proljeće ove godine potpisala poseban ugovor o suradnji. Naglasio je da Matica hrvatska također uspješno surađuje i s Hrvatskom maticom iseljenika te da je Matici hrvatskoj osobito stalo da pridonese još čvršćem povezivanju Hrvata u domovini i svijetu na kulturnom i znanstvenom polju. S obzirom na činjenicu da je nova pročelnica osoba koja je i sama iskusila iseljenički kruh, a osim toga je provela gotovo dvadeset godina kao diplomatkinja Ministarstva vanjskih i europskih poslova u hrvatskim misijama na trima kontinentima, da je obranila doktorski rad na temu hrvatske dijaspore u Australiji te da ima iskustvo rada, kako s diplomatima prijateljskih zemalja, tako i s hrvatskim iseljenicima za očekivati je da će se to reflektirati i na aktivnosti Odjela za međunarodnu suradnju i iseljeništvo. Osim toga, novo upravljačko tijelo Odjela sastavljeno je redom od znanstvenika i profesionalaca, diplomata, arhivista, povjesničara, teoretičara glazbe,

sociologa i novinara čije su preokupacije vezane uz iseljeničke teme te će to biti ekipa koja će s različitih očista predlagati i realizirati projekte.

Pročelnica gđa Tarle, zahvalila je nazočnima na ukazanom povjerenju te je istaknula da će Odjel usmjeriti svoje aktivnosti na one sadržaje koji ne ulaze u područje djelovanja institucija vezanih za skrb i suradnju s hrvatskim iseljenicima, a do danas nisu obuhvaćeni njihovim projektima. To se prvenstveno odnosi na dva glavna smjera djelovanja – povezivanje Matice hrvatske s predstavnicima diplomatskih misija prijateljskih zemalja imenovanih u Republici Hrvatskoj realiziranjem programa suradnje kao što su to bili dani kulture pojedinih zemalja koje je proteklih godina vrlo uspješno realizirala Udruga OS u Zagrebu i izvan Republike Hrvatske. Radi se o multimedijским projektima koji zbližavaju i pobliže upoznaju dvije kulture, a temelje se na detaljnijem istraživanju onih sadržaja od obostranog interesa dviju zemalja koji snažnije ukazuju na bogatstvo i postignuća obiju kultura.

Drugi smjer djelovanja odnosit će se na intenzivnije povezivanje iseljenika s domovinom kroz nekoliko programa lokalnog i nacionalnog karaktera o čemu će biti više govora na prvom javnom predstavljanju rada Odjela za međunarodnu suradnju i iseljeništvo, početkom listopada tekuće godine. Rasprava koja je potom na skupštini Odjela uslijedila iznijela je na vidjelo niz vrijednih ideja i prijedloga kojima bi se u budućnosti trebali baviti akteri potvrdivši tako da je priključivanjem novih članova stvorena potrebna energija za uspješan i poletan rad.

Osim naših diplomatskih misija u svijetu koje, uz ostalo, imaju zadaću raditi i na lobiranju za Hrvatsku kroz kulturne, znanstvene i umjetničke projekte, na domaćem tlu, slično i Odjel za međunarodnu suradnju i iseljeništvo Matice hrvatske otvara svoja vrata diplomatima diplomatskih misija akreditiranih u Republici Hrvatskoj. Pri tom treba naglasiti da i kroz rad s Hrvatima u svijetu Matičin Odjel može poticati neke aktivnosti i provoditi promidžbu hrvatske znanosti, umjetnosti i kulture koristeći hrvatske uhodane veze sa zemljama domaćinima.

Hrvatska nema kulturni institut kao što to imaju pojedine zemlje Zapada (*Goethe Institut, British Council, Instituto Cervantes* i dr.), ali zato Matica hrvatska ima osnovne uvjete da odigra ulogu poveznika iseljeništa, diplomacije i domaće kulturne scene i tako osigura nišu koja do danas nije dovoljno iskorištena na korist svih sudionika ovoga trokuta. Zbog toga će Odjel za međunarodnu

suradnju i iseljništvo uspostaviti komunikaciju i s Udrugom hrvatskih diplomata i posebno s Hrvatskim diplomatskim klubom koji okuplja prekaljene diplomate, veleposlanike i konzule čije je iskustvo dragocjeni prinos promidžbi Hrvatske u svijetu.

Dr. sc. Tuga Tarle
 Odjel za međunarodnu suradnju i iseljništvo
 Matice hrvatske
 Zagreb, 1. rujna

STJEPAN ŠULEK 90-GODIŠNJAK

Stjepan Šulek (13. listopada 1933.) hrvatski je novinar, diplomat, prevoditelj, politički djelatnik i pjesnik te vrijedni pridruženi član HDK-a. U njegovu dugom životu prebogatu zauzetom djelatnošću za dobro hrvatskog naroda osobito se ističe dionica djelovanja među gradišćanskim Hrvatima. To nije ostalo nezapaženo u toj sredini. U povodu njegova jubileja donosimo dva priloga iz tamošnjega tiska koji vrlo rječitio govore o tomu. Zadržan je izvorni jezik tekstova – mješavina gradišćan-skohrvatskoga i standardnog hrvatskoga. Također donosimo u Prilogu prigodni tekst Đure Vidmarovića objavljen u Iseljničkom zborniku.

KONČAR

**OD ZAGORJA DO
 BEČA I GRADIŠĆA,**

PAK DO KÖLNA

U knjigi Stjepana Šuleka "Put koji sam tražio", ka je ljetos izašla, je posvećen i odlomak svom boravku u Beču i ondašnjem djelovanju HAK-a.

Nedavno je izašla i za nas gradišćanske Hrvate vrlo zanimljiva, za naše kulturne prilike vrlo bogata s podatki, osobito za hakovsku povijest važna knjiga, pismeni autoportret (samobiografija) Stjepana Šuleka. U njoj moremo najti puno spomi-njanja, do sada za nas nedostupačnih, skrilih sadržajev prikkih dostajemo vrlo široki pogled u svo-jevremene događaje u ovom hrvatskom student-skom društvu u Beču. Tako si HAK more dopuniti svoju povijest s podatki ke do sada iz naše spomen literature nismo mogli popasti. Knjiga po sebi govori o samoreflektiranom putu iz maloga zagorskoga sela Dubrovčana u Hrvatskoj, ško-lovanja u Zagrebu, ilegalnom prestupi granice kod Celovca (Klagenfurt), teologiji u Linzu i doživljajev i siromaštva punim putom sve do Slavistike u Beču, pridruženje GH-om i Hrvatom emigrantom u društvu "Velebit" u Beču od 1956. do 1964. i odlazak u Nimšku, u Köln na radiopostaju *Deutsche Welle*, osnutak nimškoga časopisa

Kroatische Berichte i odlazak u dip-lomatsku službu u kojoj krči put za slobodnu i neodvisnu Hrvatsku kot urednik u novina Hrvatsko Slovo. Mi se ne kanimo baviti sadržajem cijele knjige, vrlo turbulentnim životnim putom autora i značenjem za hrvatsku kulturnu povijest, nego osvrnut ćemo se samo na gradišćanskohrvatske zasluge i sadržaje.

Fileško-zagrebačka veza

Stjepan Šulek se je po svojem svidočanstvu upoznao s Martinom Prikosovićem, Filešcem, činovnikom u austrijskoj vojnoj obrani u centru austrijskih sveučilištarcev "u blizini velike bečke vijećnice", što more značiti samo Ebendorferstraße. Martin Prikosović je po današnjoj procjeni bio nepopravljivi vizionar i vidio veliku potriboću jednoga časopisa za mlade študirajuće GH-e, "cijelu gradišćanskohrvatsku inteligenciju", kot i ostalu hrvatsku mladinu u Beču i Gradišću.

Iskao si je urednika, pomagača, financijera, prijatelje ki ćedu se okupiti na istom poslu. Toliko je oduševio Stjepana Šuleka dase, akoprem je Martin Prikosović skrahirao jur s nekoliko pokusov, prihvatilo toga iščrpno, nezahvalnoga, bezizglednoga posla. Današnjom procjenom bi mogli kazati, samo neupućeni u gradišćanskohrvatske prilike se je mogao zahvatiti takvoga posla med nesložnima, politički rascipani gradišćanskima Hrvati.

Klupski časopis Glas

A to je zapravo ono veliko čudo u HAK-u, da je oko časopisa Glas mogao spojiti mlade ljude, svejedno kakvoga colora su oni bili i pokazati odraščenicima kuda bi se moralo pojti u budućnosti. Med prvima su bili uz Prikosovića i Šuleka Au-gustin Blazović, Endre Berlaković, Petar Palatin ki su ujedno i napisali prve prinose u Glasu. Da-našnja generacija Novoga glasa ni pojma ne more imati kakovimi tehničkim poteškoćama su se morali suočiti tadašnji izdavatelji. Ako po ki put mladim govorim kako se je pisalo (Šulek), skupa-sastavljao po različni lokali i krčma, nosio na poštu onda to skoro ni ne vjeruju i mislu si, da se sve to polipšava i pretirava. Šulek u svoji spominki samo na veliko spominja sve te poteškoće, a problem je bio i financijsko podmirenje stroškov. Sve to je išlo iz privatnih žepov, bez ikakove subvencije.

Ki jezik upotribiti

Drugo veliko pitanje je bio jezik. Kim, kakovim jezikom pisati intelektualnoj sredini gradišćanskih Hrvatov u časopisu? Ni u najmanju ruku nije bilo u pitanju da to mora biti blizu hrvatskomu standardnomu, književnom jeziku. To se tako akcep-

tiralo i u Gradišću, od Ignaca Horvata, Martina Meršića ml., Štefana Zvonarića st., Konrada Meršića, Ferija Sučića i od drugih.

U tom vremenu su i učitelji bili usmireni na književni jezik i kanili preobladati naš jezični partikularizam. I bili smo na tom putu jako daleko najpr i mentalno spremni na taj put. Ni Austrijanci ne govore u svojoj domini književnim jezikom, ni u Nimškoj ne, pogotovo u Hrvatskoj imamo puno dijalektov ako se kanu skupno izraziti onda pišu književnom normom. U Gradišću smo imali jako veliki otpor u seli, tobože da mi kanimo komunistički jugojezik, a na drugoj strani da naš jezik je samo za dom, u familiji, crikvi, prost, bez do-voljno riči i zato moramo poiti na skupni nimški jezik. I tako je u mnogi seli domaći hrvatski jezik izgubio svoju podlogu.

Crikva odlučuje jezik

Spasila ga je Crikva sa svojim liturgičnim jezikom i normiranjem po II. Vatikanskom koncilu, protiv koga nisu mogli imati ništ i prihvatili ga, škripanjem zubi, za novu gradišćanskohrvatsku normu. Ali tim smo izgubili put prema književnom hrvatskomu jeziku i morali si stvoriti temelje za suvremenu gradišćanskohrvatsku normu. U susret nam je došlo da su se u onomu vrimenu počele gibati snage u Hrvatskoj za osamostaljenje hrvatskoga jezika od jugoslavenskoga, tako smo dostali veliku stručnu i financijsku potporu od Hrvatske za rječnike kao i gramatiku. Ali tim smo bogom-dali približavanju ili čak izjednačenju gradišćanskohrvatskoga s hrvatskim normativnim književnim jezikom.

Drugo težišće se odnaša na sadržaje. Proširili su se uskoro sa gradišćanskohrvatskoga na širju okolicu prik granice. To znači uz naše uže teme na Hrvatsku u Jugoslaviji, pak hrvatsku emigrantsku u Europi i prikmorja, austrijske političke i književne teme, prijevode iz različnih literaturov, pak pogled prik granice na našu manjinu. Ali najveći dobitak je bio, da su se počeli gibati naši mladi književnici od kih bi spomenuli nekoliko za sve ostale: Augustin Blazović, Petar Palatin, Evald Pichler, Bjelko Frank, Vladimir Vuković i još neki. Augustin Blazović je u nastavki objavio svoju vrlo uspješnu dramu "Hiža Drašković", pa se pak onda prikazala i u naši seli. Svakako moramo ustanoviti veliki uspon i prihvatljivost časopisa Glas od HAK-a na neki način. Sam Šulek je objavljivao svoje pjesme i prinose u Glasu od kih moremo pročitati veći broj u knjgi. Drugačije je osvidočen da je iz Glasa izrasla jedna cijela literarna generacija gradišćanskohrvatske književnosti.

Konac Glasa s odlaskom Šuleka

Nažalost se je Glas s odlaskom Stjepana Šuleka 1963. lj. u Nimšku ispuhao i obnovio stoprv 1969. ljeta pod uređivanjem Vladimira Vukovića i Ive Sučića ali drugimi težišći i sadržaji. Šulek nam je dao samopoufanje, pokazao kako se upornim djelovanjem, bez gledanja na odštetu (koliko ćemo dostati?), samovoljno more nešto učiniti za svoj narod, gradišćanskohrvatski i hrvatski. Nije u pitanju nacionalizam nego pošteno služiti u svemu svojem narodu! Stjepan Šulek je to činio sve do danas.

Da li si netko od naših čvaljavih zna predstaviti u jednoj dobro razvijenoj socijalnoj državi put mladoga čovika bez ikakva izgleda na sigurno razvijanje budućega život-noga puta?

Čisto kratko da poka-žemo životni put Stjepana Šuleka na razmišljanje današnjim emigrantom i za razumivanje mladine: rođen u Dubrovčanu kod Velikoga Trgovišća, sridnje škole u Zagrebu, ilegalni odlazak kod Celovca u Linz kade se je upisao na teologiju, odanle u Beč, djelao u nekoj konjušnici, bio odgojitelj dice familije Habsburg u Persenbeugu i upoznao se s gradišćanskimi Hrvatima kao i hrvatskom emigracijom u Beču, "Velebim", odlazak u Köln na radiopostaju *Deutschlandfunk*, izdavanje časopisa "Kroatische Berichte", odlazak u diplomaciju, urednik Hrvatskoga Slova u Zagrebu, puno kulturnih i političkih aktivnosti i izdavatelj nekoliko knjig.

Knjiga sadržava i veliki broj pjesam i prinosa iz Glasa kao i časopisa "Kroatische Berichte" i Hrvatskoga Slova. Dodatno pak ima i bogati fotomaterijal iz svojega života.

Ako ikada bude HAK pisao svoju povijest nikako ne će moći zaobajti ov izvanredni dokumentarni materijal iz gradišćanskohrvatskoga kulturnoga života, ali i kao primjer mladine u jednom vrimenu kada nismo bili ni u kom pogledu u tako dobrom stanju kako danas. Jur samo kazalo imen ima prik 30 (trideset) imen iz Gradišća.

akademik Nikola Benčić,
Hrvatske novine br. 51/52, 23. prosinca 2022. str.
14. i 15.

SA ŠULEKOM O ČASOPISU GLAS

Srijedu, 3. maja, bio je Stjepan Šulek gost u centar.razgovoru. Ugledni novinar, diplomat i prevoditelj u mladosti pokrenuo i uređivao hakovski časopis Glas.

66 ljet je tomu da je časopis Glas po prvi put ugledao svitlo dana. Njegov urednik je bio mladi emigrant i novinar Stjepan Šulek. Šest ljet je odonda uredio prvi časopis za jezične rasprave i literaturu i za mladinu Hrvatskoga akademskoga kluba (HAK).

Šulek se u medjuvrimenu približuje svojem 90. rodjendanu i je napisao nedavno knjigu *Put koji sam tražio*. U njoj je pisao i o svojem vrimenu u Beču, povodom za centar razgovor navodno po zadnji put s Petrom Tyranom.

Šulekov pohod privukao je i mnoge goste njegove i malo mlađe generacije, ke su još bile aktivne u "društvu", kade prostori-jov u Schwindgasse 14 još nije bilo. Jedan od njih je bio Nikola Benčić, ki se je smjestio uz Tyrana na črljenom kauču. I on je dodavao svoje opširno znanje o početki redovitoga pisanja u HAK-u.

Politički emigrant

Šulek se je rodio 1933. ljeta u Hrvatskoj, a 1954. ljeta je iz političkih razlogov emigrirao iz

Jugo-slavije. Prva ljeta nisu bila laka. Koz poviđa Tyrana: „Živio je kao i mnogi drugi hrvatski politički emigranti, a nerijetko je radio teške fizičke posle. Unatoč tome uspio se je obrazovati i uključiti u društveni život.”

O životu u emigraciji i djelu u diplomaciji pisao je i veleposlanik Republike hrvatske Daniel Glunčić u svoji pozdravni riči, ke je pismeno poručio. Glunčić, ki je skupa sa Šulekom bio aktivan u diplomaciji, pisao je kako su skupa uvjerali „tko je žrtva, a tko je napadač”.

Šulek je naime, kad se je Hrvatska osamostalila, postao članom diplomat-sko-konzularnoga predstavništva u Bonnu.

Novinarstvo

Pred tom diplomatskom periodom bio je aktivan novinar. Kot je poviđao Šulek je 1964. napustio Austriju, jer je dobio posao kod *Deutschland-funka*. Uredjivanje Glasa na hrvatskom jeziku da mu je pri tom pomoglo. Od 1978. do 1990. je onda bio glavnim urednikom hrvatskoga časopisa *Kroatische Berichte*.

Po djelovanju u diplomaciji se je Šulek vrnuo u Hrvatsku i je onde djelao u časopisu za kulturu Hrvatsko slovo, kade je takaj bio glavnim urednikom. Pri centar razgovoru su pokazali i dio razgovora s Đurom Vidmarovićem, ki je hvalio Šulekove smirene analitičko temeljene članke.

Pjesništvo

Šulek je bio na mnogi polji aktivan. Tako je pisao i pjesme, a to u razdoblju od 50 ljet. Objavljene su u zbirki *Žedni korijeni*. Kot je rekao Tyrana u svojoj moderaciji mu je pjesnički izražaj i služio zbog prenošenja izvanliterarnih sadržajev, ča ga povezuje s brojnim gradišćanskohrvatskim autorima.

Pjesme su tada bile čudak političke, programatske, borbene i domoljubne. To se je moglo čuti i na centar razgovoru, kade je sadašnji predsjednik HAK-a Aleks Vuković recitiral dvi pjesmice posvećene Hrvatskomu akademskom klubu.

Iz hodnika Slavistike u društvo

Glavna tema centar razgovora je pravoda bilo Šulekovo gradišćansko razdoblje i njegovo djelovanje u HAK-u. Kako su i di ončas stupili u kontakt s HAK-om? Na hodniku Slavistike kot poviđa Nikola Benčić.

Slična situacija je bila kod Šuleka. Njega je pitao ondašnji predsjednik HAK-a Martin Prikosović po jednoj izložbi je li bi si mogao predstaviti uređeni časopis. Želja da je jur dugo bila onde. Šulek je privoljio te se onda s drugimi hakovci primio po krčma i kavana, kade su imali svaki tjedan svoje sastanke.

Šulek je jur u Zagrebu čul za gradišćanske Hrvate i ih upoznao iz knjige Jačke, kade Fran Kurelac piše o svojem putovanju kroz zapadnu Ugarsku. Glas su uređivali potpuno privatno, financirao ga je velikim dijelom Martin Prikosović sâm, pom-nožili su ga kod Augustina Blazovića – vjernoga suradnika toga vrimena – i raznosili u kuferi.

Časopis Glas je bila potpuna novost u gradišćanskohrvatski udruzi. U njemu su opširni književni prinosi i kritike, a to na jeziku usmirenom prema književnomu štokavskom jeziku. To je, kot su poviđali Šulek i Benčić, naletilo s jedne strani na kritiku, a s druge strani na podržavanje,

Osebužno Martin Meršić ml., Ignac Horvat i sastavljač školske gramatike onoga vrimena Konrad Meršić su podupirali mlade hakovce u svojem nastojanju. Ivo Sučić je iz publike dodao, da su se bili kot mladi studenti oduševili standardnim jezikom i da su ga učili na Slavistiki. Ali je dodao tomu i to, da su se u njihovu jeziku zrealili i neki

gradišćanizmi, ar da im standardni nije bio prirodjeni jezik.

Šulek da je spočetka bio fasciniran gradišćanskimi Hrvatima i vidio je, koliko stvari fali osebujno na kulturno-literarnom području. On je htio stvoriti mogućnosti, kako spasiti gradišćanske Hrvate.

Gizdavo je dodao, da je u Glasu odgojio aktiviste kot Nikolu Benčića i Ivu Sučića, ki su i dandanas mjerodavno uključeni u razvitak gradišćansko-hrvatske zajednice. Tomu se je priključio i Benčić. On bi si željio, da je HAK ostao pri Glasu.

1967. naime se je rodio Novi glas s drugim usmirenjem i jezično vrnuvši se u Gradišće i u političko premissljavanje onoga vrmena. Glas da je odgojio cijelu generaciju na književnom polju.

Čim se ukraćuju mogućnosti pisanja o ovakovi tema, se smanjuje i književna produkcija po sebi.

Šulek časni član Hrvatskoga centra

Stjepan Šulek, urednik časopisa Glasa, će ovo ljeto navršiti 90 ljet. Za njegove zasluge oko HAK-a i gradišćanskih Hrvatova mu je Hrvatski centar na čelu s Terezijom Stojšić i predsjednikom HAK-a Aleksom Vukovićem dodilio časno članstvo. Ovim povodom izručili su mu skulpturu Anice Košćan.

Tereza Grandić, Hrvatske novine br. 19, 12. svibnja 2023. str. 8. i 9.

OTKRIVENA BRONČANA POPRSJA TROJICI VELIKANA U POSUŠJU

U srijedu 9. kolovoza održana je u Posušju, Hercegovina, svečanost otkrivanja poprsja prof. dr. sc. Vladi Jukiću, prof. dr. sc. Milanu Ramljaku i prof. Benjaminu Toliću, dičnim sinovima ovoga kraja.

V. Jukić

M. Ramljak

B. Tolić

V. Jukić bio je ugledni psihijatar, višegodišnji ravnatelj Psihijatrijske klinike u Zagrebu. M. Ramljak bio je sveučilišni profesor na Pravnom fakultetu, potpredsjednik Vlade nacionalnog jedinstva i triju drugih vlada RH, veleposlanik RH u Austriji (1994.-'98.) i Njemačkoj (2001.-'03.) te redoviti član HDK-a od 2004. godine. B. Tolić bio je hrvatski književnik, novinar, filozof, diplomat, prevoditelj, publicist, esejist i pisac ogleđa. Radio je također i u hrvatskoj diplomaciji: kao ministar

savjetnik u Veleposlanstvu RH u Bonnu (1992.-'95.) i generalni konzul RH u Zürichu (1995.-'98.). Na žalost, nije bio članom HDK-a. Sva tri poprsja djelo su akademskog kipara Tomislava Kršnjavoga.

Svečanost je otvorio načelnik Općine Ante Begić, a o trojici hrvatskih velikana rodnom iz Posušja govorili su: prof. dr. sc. Petrana Brečić, ravnateljica Psihijatrijske klinike u Zagrebu (o V. Jukiću), Petar Lovrić, planinar koji je koračao po svim najvišim vrhovima svijeta, a pritom u više navrata s M. Ramljakom, osobnim prijateljem, te dr. sc. Zvonimir Marić, umirovljeni sveučilišni profesor i redoviti član HDK-a (o sveučilišnoj i diplomatskoj karijeri M. Ramljaka) i dr. Ivić Pašalić, liječnik, političar i poduzetnik (o B. Toliću). Z. Marić osobito je istaknuo podnošenje ostavke M. Ramljaka na dužnost veleposlanika u Bonnu zbog nedolična ponašanja tadanjega predsjednika RH S. Mesića prigodom državnoga posjeta SR Njemačkoj, što je *jedinstven primjer etički utemeljena postupka* među hrvatskim dužnosnicima.

Idućega dana, 10. kolovoza u Kinodvorani u Posušju održan je veliki kulturni program na kojemu je upriličena svečana dodjela stipendije "Benjamin Tolić" najboljoj učenicu Gimnazije fra Grge Martića u Posušju Adami Tolić, a zatim i svečana dodjela književne nagrade "Benjamin Tolić" za najbolju knjigu zavičajne tematike i kulturnog identiteta koja je pripala Mati Kovačeviću.

Poprsja trojice velikana na ulazu u Posušje iz smjera Imotskoga

Nakon dodjele nagrada održan je simpozij u čast Benjamina Tolića. U prvome dijelu simpozija govorili su Ferdo Širić, ugledni poduzetnik i ravnatelj tvrtke Tehnomont iz Zagreba, osobni prijatelj B. Tolića i Dinko Čutura, ravnatelj Hrvatskoga državnog arhiva – obojica rodnom iz posušškoga kraja, a pročitan je i sonetni akrostih "Dubravka i Bendžo" u interpretaciji glumca Roberta Kurbaše te "Zakašnjelo pismo Benjaminu Toliću" autora Nenada Ivankovića.

O Tolićevim političkim mislima održana su sljedeća izlaganja: Hrvoje Hitrec: Benjamin Tolić između filozofije i političke zbilje; prof. dr. Božo Skoko: Hrvatski identitet i položaj Hrvatske u

međunarodnoj zajednici u djelima Benjamina Tolića; Davor Dijanović: Nacionalno-suverenistička misao Benjamina Tolića; prof. dr. Ivan Bošković: Prigodni zapis o ostavštini Benjamina Tolića. Pročitani su i dio izlaganja dr. Tomislava Jonjića.

O knjizi "Stojim tu pred vama" govorili su urednik edicije *Duh vremena* Božidar Petrač i književni kritičar dr. sc. Damir Pešorda, a ulomke iz knjige interpretirao je glumac Kurbaša. Svi govornici apostrofirali su Benjamina Tolića kao čovjeka velike erudicije, velike dosljednosti i suverenističke, starčevićanske političke filozofije.

Organizatori kulturnog događaja bili su Općina Posušje, Zavičajno društvo Posušje u Zagrebu, Ogranak Matice hrvatske u Posušju, Zaklada Društva hrvatskih književnika u BiH i Južnohrvatski ogranak HDK-a. Valja istaknuti da je nakon svečanog objeda što ga je predsjednik Općine Begić priredio za sudionike svečanosti Blago Kovač, predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Posušju, uzeo gusle i otpjevao uz njih vrlo dojmljivu pjesmu o Divi Grabovčevoj, junakinji ramskoga kraja, a i cijele Hercegovine-Bosne.

DAN NEOVISNOSTI INDIJE

Since the Indian Independence Act was passed in 1947, one of the oldest states in the history and culture of the world, the subcontinent has been divided into two states, India and Pakistan. At that time, on August 15, 1947, the first Indian Prime Minister, Jawaharlal Nehru, unveiled the Indian flag and delivered the famous speech "View with Destiny". Since then, every year on that date, today Independence Day, the Prime Minister of India hoists the flag as the military parade ends at the Red Fort. The huge fort is impressive from a distance, it is a feature of Delhi and it was the palace of the Mughal emperors for 200 years, after which it was taken over by the British. Bahadur Shah Zafar was the last Mughal emperor who was crowned here in 1837.

The construction of the red fortress began in 1638 and was completed in 1648. The fortress was built by Emperor Shah Jahan. The red fort was originally white in color and at that time was known as Quila-E-Mubarak, which meant the blessed fort. It was originally built from limestone, which began to crumble over time. The British Government then had the entire fortress renovated and painted red, which forever changed the original color and changed the name to the red fortress.

In the past, the fortress housed harems, hammams, areas intended for justice, cannons, openings for

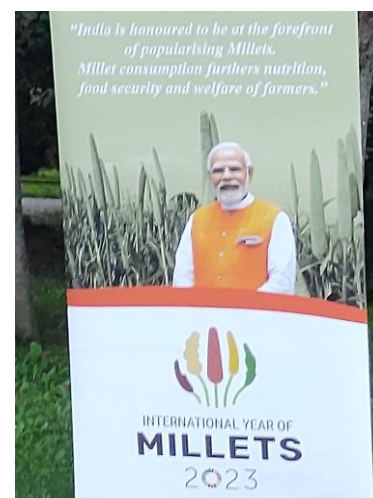
weapons and many other military and social features. Particularly impressive is the Hall for Public Audiences with its beautifully carved stone, marble throne and carved marble inlaid with semi-precious stones, which is a truly wonderful example of the artistry of the builders of the time. There are also various exhibits, photographs and stories about the British occupation of India. The picture of the battle from 1857, which beautifully depicted that event, stands out.

In front of the gigantic monument, everyone feels small, so this place was not chosen by chance that the Prime Minister of India addresses from here, every year since the foundation of the country. At the same time, on the border that separates India and Pakistan, border security forces on both sides are *H.E. Mr. Narendra Modi* conducting exercises and then soldiers are exchanging sweets with each other, despite numerous military border clashes.

This year on that day, a huge number of people from all over India were in the city to witness the flag hoisting ceremony, a very important symbol of Independence Day, 21 gun salutes and a moving, strong, brave, proud rendition of the National Anthem "Jana Gana Mana".

Every year India is making huge efforts to realize the dream of a new India, especially in the last ten years with Prime Minister Narendra Modi. India has gained momentum and is achieving visible progress and social prosperity.

On the occasion of the celebration of 76 years of Indian independence at the initiative of Ambassador H.E. Mr. Raj Kumar Srivastava, the Indian Embassy to Croatia organized a commemorative concert. The musicians performed well-known jazz pieces, promoting the sounds of freedom and good mood along with aspects of Indian culture, in the wonderful setting of Park Maksimir in Zagreb, the capital of the Republic of Croatia. The guests listened and enjoyed the strong emotions of the music genre.

Fifty-four ambassadors to Croatia came to pay their respects and congratulate the Ambassador of India on Independence Day.

ANM News, Kalkuta, 18. kolovoza

RAZGOVOR S EGIPATSKIM VELEPOSŁANIKOM U RH

Gđa Ina Stašević, novinarka Glasa Slavonije, razgovarala je s Nj.E. g. Aymanom Tharwatom Aminom Abdel Azizom, veleposlanikom Arapske Republike (AR) Egipat u RH. Razgovor je vođen u Veleposlanstvu AR Egipat u Zagrebu u utorak 12. rujna. Objavljen je u Glasu Slavonije, u Magazinu. Vođen je na engleskom jeziku pa ga tako i donosimo.

Ina Stašević i Nj.E. g. Ayman Tharwat Amin

Abdel Aziz

1. Egypt is on the international map among the top ten world tourist destinations in 2022. First place at the African level. What is your tourist potential? What is your strategy for maintaining such a high position?

Tourism is a major sector in Egypt and an important source of foreign currency and employment for hundred thousand of Egyptians.

We still have unlimited potential given Egypt's strategic location, rich ancient Egyptian civilization, and cultural heritage. Egypt has some of the best snorkeling & scuba diving sites in the world in the Red Sea. We are awaiting the opening of the new Grand Egyptian Museum on the Giza's pyramids Plateau, which will host more than 100 thousand artifacts from ancient Egyptian civilization including the complete Tutankhamun's tomb collection to be displayed for the first time. On the Embassy level I would say that we will receive soon the first direct flight from Hurgada to Zagreb soon this winter, giving the friendly people of Croatia the opportunity to visit Egypt directly from homeland.

2. How will you compensate for the loss of tourists from Russia and Ukraine who visited places on the coast of the Red Sea, especially Hurgada, Sharm El Sheikh? (They made up more than half of tourists).

Egypt was significantly affected by the war in Ukraine, which hit the tourism industry and reduced Egypt's wheat imports from both countries. However, Egypt adapted to the new realities, and focused on promoting Egypt as popular destination in other European countries during winter season, not only to the red sea but other destinations as well including Luxor and Aswan.

Egypt also focused in attracting tourists from new markets such as Asia. There is a huge investments & mega projects allocated to enhance infrastructure supporting the tourism sector such as Sphinx airport, and electric train which will connect the major tourist destinations in Egypt and encourage more in flow of tourism to many destinations as diversification will open new opportunities in front of tourists to try different locations.

3. Our two countries have great potential in the field of tourism. How can we improve our relations, investment, and tourism cooperation?

During the last visit of the Croatian President visit to Egypt in February 2023, the two leaders have

agreed to strengthen cooperation with special emphasis to tourism sector. In this regard, this winter will witness launching a direct flight from Zagreb to Hurgada, which will boost the numbers of Croatian tourists visiting Egypt. In addition, the Embassy is coordinating a touristic visit of Croatian journalists & influencers, in an attempt to promote Egypt as tourist destination, especially during the cold winter.

4. In which sectors do you think Egypt and Croatia should strengthen cooperation?

We have excellent historical relationships, Croatian engineers and companies helped Egypt in building the High Dam. With the excellent political relationship, our focus on increasing economic cooperation, trade, tourism, cultural cooperation. In terms of trade, the trade volume was sky-rocketed last year due to the increase of export of gas and ammonia exceed half a billion dollars. We are looking forward to receive a trade mission from Egypt to examine the potential of trade in exports and imports such as wood, clothes and other materials.

5. Your country consumes all the produced gas, and you export the excess gas. You recently found the supergiant Zohr gas field. That sounds extraordinary, especially since you have a good geographical position (between the Red Sea and the Mediterranean) which would make it easier for you to export in all directions. Do you expect to become an important international factor with gas production?

Egypt had established the East Mediterranean Gas Forum encompassing membership of neighboring countries, given the new gas fields discoveries in the Mediterranean Sea, considering two advanced LNG facilities in Egypt in which neighboring countries are utilizing to their gas exports and imports to third parties.

Egypt gas exports started to be reflected in the balance of trade between Egypt & Croatia, INA is also working since long time in Egypt in exploration and production and there are petroleum fields, and we are proud of INA presence in the Egyptian market.

6. In August of this year, Egypt joined the BRICS bloc. What does this mean for Egypt and what attracted you to that institution/that alliance?

There is political and economic gains for Egypt after joining a grouping of the world's fast growing economies which encompasses about 42% of the global population it is a huge market full of opportunities. It is a strategic step which will boost cooperation with world top leading economies which offers more economic opportunities for attracting new foreign direct investments and could help to ease shortage of foreign currency.

7. Cairo became a haven for migrants from the Arab world and many parts of Africa. What have you done for their welfare and how is Egypt coping with this enormous effort?

Egypt is a host country for more than nine million refugees according to International Organization for Migration IOM's statistics. Egypt received around 175 thousand Sudanese refugees since the current crisis started in Sudan – numbers are increasing. Despite this, low EU fund, Egypt continues to provide subsidized food, public services, and work opportunities to the most of them. Egypt fully integrates refugees, immigrants, asylums seekers in the Egyptian society not isolating them in closed camps. The important thing is to receive an appropriate support funds from our European counterparts in the EU to continue playing this role, as lacking funds will result in more refugees crossing the Mediterranean and all of us understands the consequences of such actions. I

hope that a real partnership could be built to provide adequate and sustainable funding.

8. Egypt has a population of 105 million. Is it easy to provide a decent life for such many people?

Despite the economic challenges, Egypt lunched many initiatives to elevate the life of Egyptians and to grantee a wellbeing situation for our people where the initiative of "Decent Life Initiative" is a corner stone to attain such target. The initiative is comprehensive development plan targeting the neediest rural communities in the country side to raise their standard of living.

Furthermore, in 2018, Egyptian President Abdel Fatah al-Sisi launched an initiative called 100 million Healthy Lives, with an aim to eradicate hepatitis C, tackle various non-communicable diseases, and strengthen Egypt's health-care system. This initiative succeeded in saving lives of millions of Egyptians especially women.

9. According to the indicators, it is evident that the stability and security of the country has been increasing in the last five years. Do Egyptians support the leadership skills of President Abdel Fatah al-Sisi. In what way H.E. President empowers the nation and what are his greatest achievements?

H.E. President El-Sisi made spectacular achievements that completely transformed the face of Egypt especially in the infrastructure sector, starting with the enlargement of the Suez Canal Corridor to enhance international trade, building a huge network of roads and upgrading the railways, ports, building new cities and most of all achievements the new administrative capital on an area of 700 square kilometers. Moreover H.E. president El-Sisi throughout number of legislations had empowered women and children in vulnerable societies. Our leadership is not only focusing on infrastructure but, searching for ways and means to build the citizen who represents the real asset of in our society. I would like to invite you to have a look of the satellite pictures in 2014 and compare it to the current ones in 2024 so you will easily see the great achievements that was done in the past ten years.

Razgovarala Ina Stašević

GLASNIK HDK-A IZLAZI VEĆ TREĆE DESETĆLJEĆE.

**ŽUPAN BOBAN UPRILOŽIO PRIJAM ZA
VODSTVO HRVATSKOG DIPLOMATSKOGA
KLUBA**

Dana 11. listopada u svom je uredu župan Blaženko Boban upriložio prijam za predsjednika i

članove Hrvatskog diplomatskoga kluba, poznatijeg pod kolokvijalnim imenom „Tuđmanovi diplomati“. Predsjednik Kluba, veleposlanik Emilio Marin predstavio je članove izaslanstva u kojemu su bili: generalni konzul Mišo Munivrana, tajnik, generalni konzul Zvonimir Marić, član Upravnog vijeća, urednik Glasnika Hrvatskog diplomatskog kluba, urednik izdanja Hrvatskog diplomatskog kluba, veleposlanica Milada Privora, članica Upravnog vijeća i Jelena Perleta, pridružena članica Hrvatskog diplomatskog kluba, pomoćnica urednika Glasnika Hrvatskog diplomatskog kluba.

Prof. emeritus Marin u kratkim je crtama predstavio rad Hrvatskoga diplomatskoga kluba, od njegova osnutka do danas. Klub su utemeljili bivši i neki još uvijek aktivni veleposlanici i generalni konzuli, imenovani u vrijeme prvoga hrvatskoga predsjednika dr. Franje Tuđmana, od ranih 90-ih godina do 2000. godine. Postoje tri kategorije članstva u Klubu: redoviti, počasnici i pridruženi članovi. Svi oni, svojim znanjem, iskustvom i konkretnim angažmanom čine sve kako se istina o prvim godinama „rađanja“ hrvatske diplomacije ne bi falsificirala, kako bi se sačuvalo sjećanje na „dane ponosa i slave“ te kako bi se nadalje širila istina o stvaranju i obrani Republike Hrvatske – kazao je prof. emeritus Marin dodajući da su kao Klub rado, s oduševljenjem dočekali i podržali inicijativu župana Bobana o preimenovanju Zračne luke Split u Zračnu luku sv. Jeronima, koji ima istaknuto mjesto i značenje i među diplomata, kao zaštitnik prevoditelja što je i službeno potvrđeno od UN-a. Prilika je to za svekoliko rebrandiranje županije koristeći moderne alate u promicanju naših tradicionalnih vrijednosti i ukupnog identiteta Dalmacije i Južne Hrvatske.

Župan Boban pozdravio je uvažene goste, objasnivši im kako je uopće došlo do prihvaćanja sv. Jeronima kao zaštitnika Splitsko-dalmatinske županije, što je sve županija činila i još čini na „povratku sv. Jeronima u svjetovni život“ Dalmacije i Hrvatske. Župan je od srca zahvalio prof. Marinu i ostalim članovima Kluba na svesrdnoj javnoj potpori za preimenovanje Zračne luke Split u ZL sv. Jeronima, ističući brojne pozitivne reakcije nekoliko nadbiskupa i biskupa s područja Splitsko-makarske nadbiskupije, svih akademika rođenih u Splitu ili na području županije, brojnih sveučilišnih profesora, umjetnika, novinara i drugih utjecajnih osoba iz javnog života županije i RH. – *Kroz nekoliko dana šaljemo resornom Ministarstvu prometa i pomorstva i Vladi RH službeni zahtjev uz Pismo potpore koje je potpisalo 70-ak osoba iz duhovnog, znanstvenog, kulturnog,*

sportskog, estradnog svijeta eminentnih sugrađana iz grada Splita i s područja cijele Županije. Nadamo se pozitivnom odgovoru te skromnom pokretanju složene procedure za preimenovanje zračne luke – kazao je župan te poželio Hrvatskom diplomatskom klubu uspješan rad na širenju istine i daljnjem lobiranju za ovu i druge dobre ideje promicanja svih naših tradicionalnih i suvremenih vrijednosti po kojima nas svijet već sada prepoznaje.

Neposredni poticaj za današnji susret sa županom Bobanom današnje je predstavljane izdanja u nizu od šest knjiga, „Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije RH“. To je prvo predstavljane te temeljne edicije za povijest hrvatske diplomacije koje su napisali hrvatski veleposlanici i generalni konzuli iz 90-tih godina izvan Zagreba, predstavljane koje je Klub zajednički organizirao s Rektoratom Sveučilišta u Splitu u Sveučilišnoj galeriji Rektorata Sveučilišta. Ovom je prigodom g. Marin, inače francuski akademik i član Papinskog odbora za povijesne znanosti, darovao županu prvih šest knjiga koje su uredili Zvonimir Marić i Miljenko Žagar, a župan Boban darovao je doajenima hrvatske diplomacije knjigu hrvatskoga književnika Slobodana Prosperova Novaka o životu i djelu svetog Jeronima, po jedan primjerak specijalnog izdanja Slobodne Dalmacije posvećene sv. Jeronimu te mali kip sv. Jeronima, rad akademskog kipara Vene Jerkovića.

Uz župana Bobana, prijmu su nazočili predsjednik Županijske skupštine Mate Šimundić te Ivan Baćak i Marina Matković iz Ureda župana.

U SVEUČILIŠNOJ GALERIJU U SPLITU PREDSTAVLJENA EDICIJA „SJEĆANJA I PRILOZI ZA POVIJEST DIPLOMACIJE REPUBLIKE HRVATSKE - PRVO DESETLJEĆE“

Predstavljane edicije „Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske – Prvo desetljeće“ s posebnim osvrtom završne „Knjige šeste“ održano je u srijedu 11. listopada, u Sveučilišnoj galeriji, a prethodio joj je prijam u Rektoratu gdje su predsjednika prof. emeritusa Emilija Marina i članove Hrvatskog diplomatskog kluba primili prof. dr. sc. Zoran Đogaš, prorektor za međunarodnu suradnju i suradnju s lokalnom zajednicom, i Ivana Pletković, pročelnica Ureda rektora

te Helena Trze Jakelić, voditeljica Sveučilišne galerije.

Izaslanstvo su uz predsjednika Marina činili: generalni konzul dr. sc. Mišo Munivrana, tajnik, generalni konzul prof. dr. sc. Zvonimir Marić, član Upravnog vijeća, urednik Glasnika Hrvatskog diplomatskog kluba, urednik izdanja Hrvatskog diplomatskog kluba, veleposlanica Milada Privora, članica Upravnog vijeća i Jelena Perleta, pridružena članica Hrvatskog diplomatskog kluba, pomoćnica urednika Glasnika Hrvatskoga diplomatskoga kluba.

Izaslanstvo HDK-a u ugodnu razgovoru s prorektorom Zoranom Đogašem

U prigodi predstavljanja prorektor Đogaš je, uz riječi dobrodošlice u ime Sveučilišta i rektora prof. dr. sc. Dragana Ljutića, istaknuo kako je ovaj događaj iznimna prilika da se na Sveučilištu istaknu procesi internacionalizacije, imajući u vidu da se u visokoobrazovnom prostoru Europske unije potiču suradnje u okvirima sveučilišnih alijansi. Naglasio je kako je upravo prvo desetljeće diplomacije u okvirima nastajanja i razvoja naše države bilo iznimno značajno.

Prof. dr. sc. Marko Trogrlić, s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu kazao je kako za znanstveno proučavanje političke povijesti diplomacije ima veliku ulogu. Osvrnuo se na povijesne diplomatske veze i kontakte hrvatskih vladara od srednjovjekovnih vremena, pa do diplomatskih odnosa u novijoj povijesti, posebno apostrofirajući važnost koju za povijest hrvatske diplomacije ima Dubrovačka republika.

Profesor Emilio Marin, predsjednik Hrvatskog diplomatskog kluba, izrazio je zadovoljstvo što se prvo predstavljanje izvan Zagreba ovog niza od šest knjiga održava na Sveučilištu u Splitu.

U šestom su svesku edicije „Sjećanja i prilozi povijesti diplomacije Republike Hrvatske” radovi devetero hrvatskih diplomata, veleposlanika, a to su mr. sc. Branko Salaj, mr. sc. Jerko Vukas, akademik Drago Štambuk, dr. sc. Andrija Kojaković, Zvonimir Marković, Hidajet Bišćević, dr. sc. Darko Bekić, dr. sc. Ivica Tomić i dr. sc. Vera Tadić.

Uključivanje znanstvene zajednice, osobito one koja se bavi suvremenom poviješću je dragocjeno, jer je riječ o građi koja će zasigurno biti za-nimljiva za buduća istraživanja – ustvrdio je prof. Marin, kazavši kako je Hrvatski diplomatski klub kao zalog tomu darovao edicije „Sjećanja i prilozi za povijest diplomacije Republike Hrvatske – Prvo desetljeće” Sveučilištu u Splitu, Sveučilišnoj knjižnici i Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu.

Sveučilište u Splitu

RAZVOJ EUROPSKOG IDENTITETA

Predavanje španjolskog veleposlanika u RH

Veleposlanik Kraljevine Španjolske u RH Nj.E. g. Juan González-Barba održao je 18. listopada predavanje za članove i prijatelje HDK-a pod naslovom *Razvoj europskog identiteta*. Predavanje je održano u dvorani HKD Napredak u Zagrebu. Namjeravali smo objaviti tekst predavanja, ali je, nakon gotovo mjesec dana, njegova tajnica prenijela njegovu poruku da veleposlanik *prvo mora objaviti svoje predavanje* (nije rekla gdje), *a na-kon toga će ga dostaviti za objavljivanje u Glasniku*.

ČESTITKA

U povodu Vaše obljetnice želimo Vam u prvom redu dobro zdravlje kako biste još dugo uživali u plodovima svojega rada, djelatno sudjelujući u raznovrsnim djelatnostima Hrvatskog diplomatskoga kluba.

Uredništvo Glasnika HDK-a

Sljedeći su članovi/ice HDK-a u ovome četvero-mjesečju napunili/le okrugao broj godina života:

Ivan Šimek	75	(29. srpnja)
Mišo Munivrana	75	(8. kolovoza)
Miljenko Žagar	85	(23. rujna)
Neda Rosandić Šarić	80	(24. rujna)
Milada Privora	80	(28. rujna)
Stjepan Šulek	90	(13. listopada)
Ivan Picukarić	65	(18. listopada)

U SPOMEN

IVE LIVLJANIĆ (1938.-2023.)

S dubokom boli i tugom javljamo da nas je 1. rujna zauvijek napustio prof. Ive Livljanić, prvi veleposlanik Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici

(1992.-'98.), zatim u Čileu (1999.-'03.), redoviti član HDK-a i član Nadzornog odbora, ugledni javni djelatnik i stradalnik za komunističke stra-hovlade. Preminuo je u KBC-u u Zagrebu, a pokopan je na Gradskom groblju u Zadru 5. rujna. Prigodni govor u ime članstva HDK-a održao je veleposlanik Miljenko Žagar, urednik VI. knjige *Sjećanja i priloga za povijest diplomacije Republike Hrvatske*.

Prof. Ive Livljanić rođen je 1. veljače 1938. u Mrljanama na otoku Pašmanu. Pripada skupini zadarskih intelektualaca, koji su bili osuđeni na robiju na otoku Sv. Grgur, koji je uz Goli otok bio jedan od simbola zločina i represije komunističkog sustava. Dužnost predsjednika Skupštine općine Zadar obnašao je od 1990. do 19. ožujka 1992. U svibnju 1992. bio je imenovan za prvog veleposlanika Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici. Na tom iznimno važnom diplomatskom mjestu Livljanić je ostao sve do 1998., a od 1999., pa sve do umirovljenja 2003., bio je na dužnosti veleposlanika u Čileu odakle je "pokrivao" i Boliviju i Peru.

U njegovoj monografiji "Od Svetog Grgura do Svetog Petra" koja je predstavljena i u Hrvatskom povijesnom institutu u Zagrebu i u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu vrlo su pregledno izloženi glavni sadržaji njegova životopisa. Prvi dio donosi potresno svjedočanstvo i vrijedan prinos poznavanju komunističkog totalitarnog sustava koji je ubirao žrtve na ovim prostorima punih 45 godina. U drugom dijelu Livljanić opisuje svoje političko djelovanje kada je nakon demokratskih i višestranačkih izbora 1990. kao predsjednik Skupštine općine, odnosno gradonačelnik Zadra, bio sudionik u sudbonosnim događajima početka Domovinskog rata na zadarskom području. Zato ova knjiga nije samo knjiga koja govori o jednoj osobnoj povijesti, nego je i izniman izvor povijesti druge polovice 20. stoljeća, te pridonosi problemu razumijevanja međunarodne afirmacije Republike Hrvatske.

Bio je redovitim članom HDK-a od osnutka, a i Hrvatskoga društva političkih zatvorenika, te Društva Braće hrvatskoga zmaja, kao i od 1991. počasnim članom *Accademiae marchigianae di Scienze, Lettere ed Arti* u Anconi. Među ostalim preveo je knjigu kardinala Paula Pouparda "Što uči katolička vjera".

Dva mjesta u naslovu njegove monografije razlikuju se kao nebo i zemlja. Prvo – Sveti Grgur, otok

je u sjevernom Jadranu udaljen svega 3 km od još zloglasnijeg Golog otoka na kojem je tisuće uznika za vrijeme Titova režima izgubilo ne samo zdravlje, nego i živote. Drugo, pak, u Rimu na brežuljku Vatikan, sjedište je nasljednikā svetoga Petra, jedinstvene države na svijetu po površini najmanje, a po moralnom autoritetu najvažnije. Velika je čast biti prvim veleposlanikom pri Svetoj Stolici, jer se za tu službu traži čovjek osobitih ljudskih, moralnih, kršćanskih, intelektualnih, diplomatskih i drugih osobina koje nije lako naći u isto vrijeme u istoj osobi. A i na čelu Zadra odi-grao je važnu ulogu u obrani toga grada, posebno u teškim pregovorima sa zapovjednicima JNA o njihovu odlasku iz grada.

U svakom od poglavlja kronološkim su redom opisani svi važniji događaji kojima je auktor bio svjedok ili sudionik. Dužnost hrvatskog veleposlanika u središtu kršćanskog svijeta bila je zastupati i tumačiti interese svoje mlade međunarodno tek priznate države koja je tražila svoje mjesto pod suncem međunarodne zajednice naroda. Tu je popis osoba (njih 943) koje je najčešće susretao i s kojima je najviše surađivao. Središnja je ličnost oko koje se kao oko neke nevidljive osi sve vrti bez sumnje papa Ivan Pavao II. Pastir i političar, čovjek izvanredne inteligencije i genijalne intui-cije kojemu je pošlo za rukom ono što nikome u povijesti nije pošlo: srušiti komunizam kao svjetski poredak za koji su mnogi držali da je vječan, oboriti Berlinski zid kao simbol podijeljenosti svijeta na dva nepomirljiva bloka. Zato mu nisu bili potrebni arsenali modernog naoružanja, nego je to učinio izvanrednom inteligencijom bez ijednog ispaljenog metka. Livljanić ga je mnogo puta imao priliku susresti, nailazeći pritom na veliku srdačnost i razumijevanje.

Budući da je Republika Hrvatska bila mlada i međunarodno tek priznata država, trebala je svoje odnose s najstarijom i najdugovječnijom ustanovom na svijetu graditi na solidnim i dugovječnim temeljima. To je učinjeno sklapanjem ugovora po kojima je bilo moguće uspostaviti pravedne, pravno i političko zasnovane odnose. Livljanić je u tome bio ne samo savjestan i revan, nego i uspješan.

Iznimno vrijedan dio knjige posvećen je Domovinskom ratu budući da je upravo Zadar bio jedan od prvih gradova koji se našao na crti bojišta, tj. u neposrednoj blizini toga grada pojavile su se prve barikade. Tako je u njoj kronološki predočeno sve što se događalo u zadarskom kraju, kako su tadanje vlasti pokušale pomoći stanovništvu u uspostavi pomorskih linija, humanitarne pomoći. Livljanić je u pregovorima koje je vodio s agresorima očitovao

osobnu hrabrost. Najveća je vrijednost djela u tome što ono pruža potpun uvid kako su se događaji u vrlo složenim i bremenitim vremenima odvijali.

Posebno je spomenuo apostolskog nuncija u Njemačkoj nadbiskupa Nikolu Eterovića, koji mu je na početku njegove službe veleposlanika bio od velike pomoći, a kasnije ga poticao da djelo dovrši i objavi. Gotovo svakodnevno morao je odlaziti u Državno tajništvo Svete Stolice, ali i kod kolega veleposlanika iz čitavoga svijeta akreditiranih pri Svetoj Stolici te ih upoznavati s teškim stanjem u Hrvatskoj, tj. posljedicama agresivnoga, osvajačkoga rata protiv Hrvatske, te s našom borbom za oslobađanje okupiranih područja, kao i s teškim položajem hrvatskoga naroda u BiH. No, bilo je to i vrijeme ispunjeno neizrecivom radošću i neopisivim ponosom nakon posjeta pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj, nakon Oluje i oslobađanja okupiranih područja naše domovine.

Prigodom predstavljanja knjige, obraćajući se kolegama diplomatima i uzničkim supatnicima, rekao je: „Pišite, jer ako vi ne budete pisali o tim našim povijesnim razdobljima kojima ste bili važni čimbenici, protagonisti i žrtve, ostat će samo tragovi onih koji se služe nevjerojatnim podmetanjima, koristeći se monstruoznim lažima, govoreći kako je kod nas od 1991. do 1995. bio na djelu čisti građanski rat, prikazujući napadače kao žrtve, a žrtve kao agresore. Povijest koja je učite-ljica života ne bi nam oprostila šutnju: danas kada smijemo govoriti, kada smijemo hvaliti, kada smijemo kудiti, a toliko toga imamo kazati”. Za potvrdu ove tvrdnje bjelodano služi sljedeći ulomak.

U vrlo poznatom talijanskom časopisu *Limes*, u broju 1/94 bivši talijanski ministar vanjskih poslova g. Gianni De Michelis u članku naslovljenu "Tako smo nastojali spriječiti rat" (*Così cercammo di impedire la guerra*) između ostaloga piše, kako je gradonačelnik Zadra (Ive Livljenić) poslao 13. rujna 1991. dramatičnu apel političkim vođama Italije, između ostalih i njemu, u kojem je "izmislio opsadu Zadra" (*ha inventato l'assedio di Zara*). Isto tako piše kako je slao iz "navodnoga skloništa" faksove g. Flaminiju Piccoliju, tadašnjem predsjedniku Povjerenstva za vanjsku politiku u zastupničkom Domu talijanskoga Parlamenta i višegodišnjem predsjedniku talijanskih demokršćana te vršio na njega stalne pritiske, nakon čega je pak g. Piccoli tražio da se odmah prizna Hrvatsku. I eto, oni su pod takvim pritiscima, prerano – po njegovu mišljenju – priznali Hrvatsku. Ovo najrječitije pokazuje kakve je sve protivnike morao svladavati dobar barba Ive.

Među brojnim odličjima koja je dobio ističe se Red kneza Branimira s ogrlicom.

Odlazak Ive Livljenića golem je gubitak ne samo za njegove najbliže, te prijatelje i sve koji su ga poznavali, nego i za malobrojne supatnike u komunizmu te za naraštaj hrvatskih domoljuba koji su uspjeli u pothvatu osamostaljenja hrvatske države i za hrvatsku diplomaciju u čiji se je rad uključio od samog početka.

MLADEN JURIČIĆ (1937.-2023.)

S dubokom boli i tugom javljamo da nas je 17. listopada zauvijek napustio Mladen Juričić, prvi veleposlanik Republike Hrvatske u Albaniji (1993.-'98.), zatim generalni konzul u Frankfurtu (1998.-2000.), redoviti član HDK-a i u više na-vrata član Upravnog vijeća i Nadzornog odbora, ugledni javni djelatnik. Preminuo je u Zagrebu, a ispraćaj u užem krugu obitelji i prijatelja održan je u Maloj dvorani Krematorija u Zagrebu 18. listopada.

Mladen Juričić rođen je 4. studenoga 1937. u Velikom Grđevcu, općina Grubišno Polje, a u Varaždinu je završio osnovnu školu i gimnaziju. God. 1962. diplomirao je na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1963. radi u Elektroprivredi u Zagrebu, a bio je i članom strukovnih povjerenstava i Skupštine Zajednice jugosla-venske elektroprivrede. God. 1974. i 1975. predsjednikom je Vijeća udruženog rada Općine Trnje u Zagrebu. God. 1975. imenovan je republičkim pod-tajnikom za poslove energetike i rudarstva, a 1983. zamjenikom predsjednika Republičkog odbora za energetiku, industriju, rudarstvo i zanatstvo (od 1990. god. zamjenikom je ministra). Od 1991. do 1993. god. u INA-Naftaplenu u Zagrebu savjetnikom je izvršnog ravnatelja INA-e za istraživanje nafte i plina i članom je izaslanstva RH na usuglašavanju Europske energetske povelje (*European Energy Charter*). Auktorom je prve energetske bilance RH i većega broja stručnih radova. Bio je prvim predsjednikom Hrvatskoga društva za sunčevu energiju i članom uredničkog odbora časopisa *Sunčeva energija* i časopisa *EGEE* (energija, gospodarstvo, ekologija, etika). Radio je i u stručnim radnim skupinama za energetiku Radne zajednice Alpe-Jadran i Srednjoeuropske inicijative. Od 2002. god. bio je u mirovini.

Kao član vodstva HDK-a snažno se zauzimao za ispravljanje nepravde s drastično smanjenim mirovinama veleposlanicima i generalnim konzulima (nažalost, bez uspjeha). Kao veleposlanik u Albaniji radio je u iznimno teškim (zapravo ratnim) uvjetima – mnogi bi na njegovu mjestu digli ruke od toga posla. Kao iskusan gospodarstvenik ne samo da je pridonio jačanju dobrih odnosa Zagreba i Mainza i gospodarskih odnosa između RH i pokrajina Rhein-Pfalz i Hessen nego je organiziranjem posjeta njemačkih gospodarstvenika Osijeku i Dubrovniku omogućio njemačkim posjetiteljima vidjeti stvarno stanje u RH. Jednako je tako mirno podnio zapravo degradaciju koja nije imala podlogu u njegovu možebitnom manje revnu radu; dapače on se je uvijek isticao dobrim radom – imenovan je generalnim konzulom u Frankfurtu i to još prije dolaska trećejanuarske vlasti. I, naravno, grubo micanje s položaja nakon dolaska te vlasti.

Bio je članom HDK-a od 2003. god. Bio je nositeljem Medalje rada (1971.), Ordena rada sa srebrnim vijencem (1983.), odličja Reda hrvatskoga trolista i Spomenice domovinske zahvalnosti.

Odlazak Mladena Juričića golem je gubitak ne samo za njegove najbliže, te prijatelje i sve koji su ga poznavali, nego i za naraštaj hrvatskih domoljuba koji su uspjeli u pothvatu osamostaljenja hrvatske države i za hrvatsku diplomaciju u čiji se je rad uključio gotovo od samog početka.

RAZLIČITE VIJESTI, RAZGOVORI I OSVRTI

U zadnjih nešto više od tri godine glasnogovornik MVEP-a gotovo redovito šalje na adresu HDK-a različite obavijesti svrstane u dvije skupine: *Jutarnji pre-gled tiska* i *Popodnevi pregled tiska*, a u ovoj drugoj skupini redovito su vijesti iz DKP-a RH. Tu zna biti važnih vijesti iz zemalja iz jugoistočnoga susjedstva RH koje se tiču tamošnjih Hrvata, zatim razgovora s istaknutim hrvatskim političarima, ali i s onima iz ino-zemstva, te intervju hrvatskih dužnosnika za inozemne medije. Tu su i kulturni događaji iz zemalja u kojima živi hrvatska manjina (Crna Gora, Italija, Mađarska, Vojvodina). Zato sam počev od 3. broja Glasnika 2019. počeo prenositi odabrane vijesti iz spomenutih obavijesti. Držim da će to biti zanimljivo i poučno čitate-ljima.

OTVORENO PISMO

prof. dr. sc. Radovanu Fuchsu, ministru znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske

Poštovani gospodine ministre,

kao Hrvatica i građanka Republike Hrvatske zgrožena sam činjenicom da je dr. sc. Snežana Šević u listopadu 2022. godine, povodom Dana učitelja, Vašom odlukom nagrađena uglednom nagradom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske kao jedna od najboljih prosvjetnih djelatnica. Željela bih vjerovati da nadležne službe Vašega Ministarstva nisu bile upoznate sa sadržajima tekstova u knjizi „Putevi nezaborava“ dotične osobe jer ne mogu zamisliti da biste tako postupili da ste imali uvid u govor mržnje kojim se autorica obračunava sa svojim furijama na račun hrvatskih branitelja i državnih insignija Republike Hrvatske, koje bi za svakog lojalnog građanina ove zemlje trebale biti svetinja.

U javnom prostoru već su citirane te gadarije pa ih ovdje ne ću ponavljati, ali od Vas kao prvog među jednakima u hrvatskoj znanosti i obrazovanju tražim da povučete svoju odluku o nagradi bez odgađanja, jer je šteta koju je ista prouzročila već učinjena. Naglašavam da je takav govor mržnje tim opasniji i pogubniji djelo jer je riječ o pred-stavnici pedagoške struke na poziciji učitelj-men-tor, osobi koja je u stalnom doticanju s djecom i neformiranim mladim ljudima i koja bi morala biti primjer osobe s moralnim integritetom, mirotvornim porukama, empatijom i poštivanjem pripadnika drugog naroda, bez obzira na vlastita uvjerenja.

Ovakvi izljevi žuči, uvrjeda, gnjusnih izmišljotina na račun hrvatskih svetinja od osobe koju ta ista država hrani zahtijeva Vašu žurnu i neodgodivu reakciju oduzimanje nagrade, a po potrebi i druge mjere, ako se dokaže da je dotičnica povrijedila uzuse struke i naškodila ugledu Republike Hrvatske i njezinih građana. S obzirom na to da govor mržnje predstavlja izražavanje mrzilačkih i/ili uvjredljivih sadržaja, kojima se izražava, zagovara ili potiče mržnja, diskriminacija ili nasilje, ili koji izruguju, omalovažavaju, ponižavaju, dehumaniziraju ili obezvrjeđuju druge, naglašavam da se dio tekstova u knjizi dr. sc. Snežana Šević u cijelosti uklapa u tu definiciju jer je usmjeren protiv određenih ciljanih društvenih skupina, u konkretnom slučaju hrvatskih branitelja i hrvatskih državnih i nacionalnih obilježja.

I sama se osjećam poniženom i povrijeđenom kao pripadnica znanstvene zajednice, jer nikako ne mogu zamisliti da pripadam istom intelektualnom krugu s ovom osobom. Ovim putem tražim od Vas, gospodine ministre da ispravite ovaj grubi propust nagrađivanjem dr. sc. Šević kojim je nanosena teška uvrjeda pripadnicima braniteljske populacije i nama hrvatskim građanima, a i znanstvenoj zajednici u cjelini kao i mnogim savjesnim i

čestitim učiteljima i nastavnicima. Ne želim da našu djecu i unuke u našoj dragoj domovini nakon krvave srbočetničke agresije i proživjelih užasa iz 90-ih itko truje poticanjem međuetničke mržnje, uvrjedama i lažima.

Izražavam svoje gnušanje nad takvom vrstom podmukle propagande upućene najosjetljivijima od osobe koja bi trebala biti primjer inkluzivnosti, dobronamjernosti, mudrosti i čestitosti. Stoga još više čudi da Vaše Ministarstvo kao hram znanosti i obrazovanja koje je između ostaloga zaduženo da štiti ugled pripadnika obrazovne i znanstvene profesije nagrađuje Snežanu Šević prepoznavši upravo nju kao uzor pedagoškog djelatnika.

S poštovanjem,

dr. sc. Tuga Tarle, diplomatkinja u mirovini

U Zagrebu, 28. svibnja 2023.

SVEČANI PROGRAM U BUDIMPEŠTI U POVODU 10. OBLJETNICE ČLANSTVA RH U EU-U⁴

U povodu 10. obljetnice članstva RH u EU-u, Veleposlanstvo RH u Mađarskoj (MR) organiziralo je u sjedištu Predstavništva EK-a u MR 'Euro-papont', 28. lipnja svečani program u kojemu su gastronomskom i turističkom promidžbom sudjelovali Osječko-baranjska županija (OBŽ), Grad Novalja s otoka Paga i Općina Mošćenička Draga. U ispunjenom prostoru sjedišta EK-a, s više od 100 nazočnih, bilo je i pedesetak veleposlanika i diplomata, među kojima i generalni konzul RH sa sjedištem u Pečuhu g. Drago Horvat i počasni konzul RH sa sjedištem u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos, zamjenik državnog tajnika MUP-a MR g. Mátyás Hegyáljai, zastupnica u Hrvatskom saboru gđa Nataša Tramišak, zastupnik u Parlamentu MR g. Peter Csernes, glasnogovornik Hrvata u Parlamentu MR g. Jozo Solga, direktorica Predstavništva HTZ-a u MR gđa Ivana Herceg. Nazočnima su se uvodno obratili voditelj Predstavništva EK-a u MR g. Mátjás Maksi, veleposlanik RH u MR dr. sc. Mladen Andrić i glavni gost svečanosti – ministar regionalnog razvoja i EU fondova MR dr. Tibor Navracsić. U sklopu programa otvorena je i izložba fotografija 'Arheologija iz zraka' Arheološkog muzeja iz Zagreba, koju je predstavila gđa Jacqueline Balen. U glazbenom dijelu nastupio je tamburaški sastav 'Koprive' iz Petrova Sela. Zaključno su o svojim postignućima sažeto i efektno

⁴ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 5. srpnja.

⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 13. srpnja.

govorili župan OBŽ-a g. Ivan Anušić, o gradu Novalji i otoku Pagu gradonačelnik g. Ivan Dabo, a o Općini Mošćenička Draga načelnik g. Riccardo Staraj.

Veleposlanstvo RH u Budimpešti

U MADRIDU OBLJEŽEN DAN DRŽAVNOSTI I 30. OBLJETNICA MEĐUNARODNOGA PRIZNANJA RH⁵

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Madridu obilježilo je 6 srpnja 2023. Dan državnosti i 30. obljetnicu međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske klavirskim koncertom u Svečanoj dvorani Kraljevske Akademije za umjetnost San Fernando (*Real Academia de Bellas Artes de San Fernando*) i prigodnim domjenkom u atriju Akademije (*Patio de Esculturas*). Klavirski duo Bruno Vlahek i Dubravka Vukalović oduševili su uzvanike virtuoznošću izvedbe temeljnih djela za klavirski duo te djela vodećih hrvatskih i španjolskih autora, kao i svojom bliskošću i sposobnošću komuniciranja s publikom. Uz veleposlanike akreditirane u Španjolskoj i druge predstavnike diplomatskoga, političkog i kulturnog života te pripadnike oružanih snaga Kraljevine Španjolske, prijmu su također pribivali pripadnici hrvatske zajednice i prijatelji Hrvatske u Španjolskoj.

Veleposlanstvo RH u Madridu

U VATIKANU OBLJEŽENA DESETA OBLJETNICA ČLANSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U EUROPSKOJ UNIJI⁶

Ususret blagdanu sv. Benedikta, jednog od zaštitnika Europe, u petak 7. srpnja 2023. godine, u crkvi Svete Marije Milosne pri Papinskom zavodu *Campo Santo Teutonico u Vatikanu*, u neposrednoj blizini Bazilike sv. Petra, svečano je obilježena 10. obljetnica članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji. Povijest kompleksa Teutonskog zavoda seže od doba Karla Velikog, „oca Europe“, te se među diplomatskim zborom pri Svetoj Stolicu smatra „crkvom Europske unije“ u Rimu i Vatikanu, zbog čega je Veleposlanstvo RH izabralo upravo ovo mjesto za ovu svečanost.

Počasni gosti i govornici bili su Mariano Crociata, biskup Latine i novoizabrani predsjednik Vijeća biskupskih konferencija Europske unije (COMECE), Ivana Maletić, članica Europskog revizor-

⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 10. srpnja.

skog suda, nekadašnja zamjenica glavnog pregovarača u pristupnim pregovorima RH s EU-om i Alexandra Valkenburg, veleposlanica EU-a pri Svetoj Stolici. Svečanosti je nazočio don Marko Đurin, rektor Papinskog hrvatskog zavoda svetog Jeronima, uvaženi predstavnici Državnog tajništva Svete Stolice, veleposlanici i otpravnici poslova 38 europskih i drugih država te članovi hrvatske zajednice u Rimu. Proslava 10. obljetnice članstva Hrvatske u Europskoj uniji ujedno je bilo prvo obraćanje i susret biskupa Crociate s veleposlanicima država članica EU-a pri Svetoj Stolici.

U drugom dijelu programa, hrvatski umjetnici, orguljašica Ljerka Očić i oboist Branko Mihanović, predstavili su iznimno bogatstvo europske glazbene baštine, izvodeći djela hrvatskih i talijanskih skladatelja 17. i 18. stoljeća. To je ujedno bio i „podsjetnik“ na to koliko je Europa dala Hrvatskoj i Hrvatska Europi, na brojnim područjima, uključujući i europskoj kulturi. Nazočnost i koncert hrvatskih glazbenih umjetnika u Vatikanu omogućilo je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH.

Veleposlanstvo RH pri Svetoj Stolici

NAJGORA OBLJETNICA DOSAD: 28 GODINA OD GENOCIDA U SREBRENICI – BIH JE NA RUBU RASPADA⁷

Prošlo je 28 godina od kada su pripadnici pos-trojba bosanskih Srba ušli u Srebrenicu te potom počinili genocid nad bošnjačkim stanovništvom. Bosna i Hercegovina je i danas zemlja koju raz-diru etničke podjele koje su i dovele do rata i naposljetku genocida u Srebrenici. Srebrenica je bila proglašena 'zaštićenom zonom' pod zaštitom Ujedinjenih naroda (UN) i nalazila se pod nad-zorom pripadnika nizozemskog bataljuna UN-ovih mirovnih snaga. Međutim, ta činjenica nije spriječila snage bosanskih Srba da 11. srpnja 1995. upadnu i osvoje grad i vrlo brzo započnu masovne egzekucije stanovništva. Sustavno je likvidirano preko 8000 osoba. Taj događaj smatra se najgorim masakrom u Europi nakon Drugog svjetskog rata. Presuda Međunarodnog suda pravde iz 2007. godine potvrdila je da se u Srebrenici dogodio genocid, a za genocid su pred Haškim sudom pro-glašeni krivima i glavni nalogodavci, politički i vojni vođe bosanskih Srba – *Radovan Karadžić* i *Ratko Mladić*. Haški sud, Sud BiH, te pravosuđa u Srbiji i Hrvatskoj do sada su osudili ukupno 54 osobe na pet doživotnih kazni i 781 godinu zat-vora – za

genocid, zločine protiv čovječnosti i druge zločine u Srebrenici tijekom srpnja 1995. godine.

Ovaj tragičan događaj ostaje bolna točka u povijesti Bosne i Hercegovine i podsjeća na stradanja i patnje tijekom rata. Nažalost, unatoč utvrđenim činjenicama u sudskim presudama još uvijek je prisutno kontinuirano umanjivanje zločina i negiranje genocida koji se dogodio u Srebrenici, prije svega u bosanskohercegovačkom entitetu Republici Srpskoj, ali i u samoj Srbiji. Koliko je srpska strana nespremna prihvatiti bilo kakav oblik krivnje za zločin u Srebrenici govori i činjenica da je Vijeće ministara BiH (državna Vlada op. a.) nije uspjelo proglasiti Dan žalosti na cijelom teritoriju BiH zbog protivljenja ministara iz Republike Srpske. Dan žalosti se tako obilježava samo u pola zemlje, odnosno u Federaciji BiH.

Da ironija bude veća Srebrenica se nalazi u Republici Srpskoj tako da se Dan žalosti ne odnosi na područje na kojem se genocid dogodio. Zbog upornog i sustavnog odbacivanja krivnje za zločine počinjene tijekom rata u BiH, visoki pred-stavnik međunarodne zajednice u BiH *Valentin Inzko* donio je prije dvije godine odluku o zabrani veličanja ratnih zločina. No, odluka je za sada ostala tek mrtvo slovo na papiru jer nije zaustavilo da se negiranje zbog neodlučnosti sudova da po-kreću postupke po ovoj osnovi. Prema posljednjim informacijama u dvije godine Tužiteljstvo BiH nije podignulo niti jednu optužnicu za negiranje genocida. *Milorad Dodik*, najmoćniji srpski političar u Bosni i Hercegovini uporan je u nepoštivanju žrtava Srebrenice. Ide toliko daleko da je prije nekoliko dana čak i opsovao genocid u svadi s bošnjačkim političarom. Sam Dodik prošao je kao političar u 15 godina daleki put od priznavanja do potpunog negiranja genocida u Srebrenici.

Nema mira

Dodik u posljednje vrijeme sve snažnije radi na rastakanju mira u Bosni i Hercegovini upornim inačenjem međunarodnoj zajednici i aktualnom visokom predstavniku u BiH *Christianu Schmidtu*. Posljednja pljuska bila je suspenzija svih odluka Ustavnog suda BiH u Republici Srpskoj. Situacija je takva da se u BiH, nažalost sve češće u izjavama političara spominje i riječ – rat. Budući da ideja relativizacije stiže iz samog vrha politike unutar srpskog nacionalnog korpusa, teško je očekivati bilo kakve promjene bez potpune pro-mjene smjera u Banjoj Luci i Beogradu. Za sada takve snage nisu na vidiku. Upravo suprotno, opcije koje se nalaze u

⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 11. srpnja.

oporbi ekstremnije su od ovih na vlasti. Schmidt je u utorak obećao da će raditi na tome da svi koji negiraju genocid budu kazneno gonjeni.

I dok Bošnjaci budu pokopavali 30 žrtava genocida u obližnjem Bratuncu Srbi će održavati parastose za svoje žrtve rata u pomno osmišljenoj predstavi pokušaja izjednačavanja krivnje za rat. Treba naglasiti da negiranje genocida i umanjivanje zločina u Srebrenici nije samo nepoštivanje žrtava i njihovih obitelji, već i kršenje temeljnih principa pravde, istine i pomirenja. To otežava proces suočavanja s prošlošću, obeshrabruje pomirenje među zajednicama i sprječava napredak prema trajnom miru. Važno je da se nastavi s osudom negiranja genocida i umanjivanja zločina te da se podupru naponi koji promiču istinu, pravdu i pomirenje. To uključuje obrazovanje o povijesnim činjenicama, suočavanje s prošlošću putem sudske odgovornosti i promicanje dijaloga i razumijevanja među različitim zajednicama.

Ante Srzić, Tportal, 11. srpnja

PROSVJED DSHV-A ZBOG MINISTARSKOG NIJEKANJA ZLOČINA NAD HRVATIMA U SRIJEMU⁸

Udruga protjeranih Hrvata iz Vojvodine i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV) izrazili su prosvjed zbog istupa srbijanskog ministra Aleksandra Martinovića koji je ustvrdio da nijedan Hrvat iz Hrtkovaca nije deportiran te negirao osudu Vojislava Šešelja za ratni zločin. *Vojislav Šešelj* nije osuđen za ratni zločin. Vojislav Šešelj je osuđen za poticanje na deportaciju Hrvata iz Hrtkovaca. A to nije ratni zločin (...) zato što nijedan Hrvat iz Hrtkovaca nije deportiran, nego su svi Hrvati iz Hrtkovaca, iz Golubinaca, iz Slankamena, iz drugih mjesta u kojima su živjeli, zamijenili svoje kuće, rekao je među ostalim u skupštinskoj raspravi ministar Martinović, a prenosi u ponedjeljak vojvođanski list "Hrvatska riječ". Svi ti deportirani, ubijeni Hrvati iz Hrtkovaca, iz Slankamena, iz Golubinaca i tako dalje, eno ih živih i zdravih, hvala Bogu, u srpskim kućama u Zagrebu, u Bjelovaru, u Splitu, u Zadru, u Šibeniku i tako dalje. Eto, to je prava istina, naveo je Martinović.

Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata sa sjedištem u Zagrebu izrazila je prosvjed i ukazala na izrečene neistine da Vojislav Šešelj nije osuđen za ratni zločin nad Hrvatima u Vojvodini i da su Hrvati s prostora Vojvodine tijekom 1990-ih

godina dobrovoljno mijenjali svoje kuće i imanja sa Srbima iz Republike Hrvatske. Nepo-bitna je činjenica da je prije više od 30 godina, 1991. godine, istovremeno s početkom dizanja po-bune srpskog stanovništva u Republici Hrvatskoj protiv državne vlasti i konačno s početkom Domovinskog rata, započelo i tragično razdoblje za Hrvate u Vojvodini koje je rezultiralo prisilnim iseljenjem više od 40.000 Hrvata sa svojih stoljetnih ognjišta, navela je u priopćenju Zajednica. Dodali su kako je prisilno iseljavanje postizano planski, prijetnjama, zlostavljanjima i nasiljem, fizičkim i verbalnim, uključujući i silovanja i ubojstva čitavih obitelji, o čemu članovi Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Banata i Bačke mogu itekako svjedočiti.

U udruzi ističu kako je nepojmljivo da danas jedan ministar države koja pregovara o ulasku u Europsku uniju zatvara oči na konkretne činjenice, svjedoče, dokumentaciju koji potvrđuju i dokazuju zlodjela činjena tijekom 1990-ih nad vojvođanskim Hrvatima i ostalim nesrbima u Srbiji. Može li se, dodali su, zbog ovakva relativiziranja zločina koji su se dogodili nad Hrvatima u Vojvodini očekivati daljnji napredak u hrvatsko-srpskim odnosima te nastavku eurointegracijskih procesa u samoj Srbiji. S obzirom na to da je takve neistine javno izgovorio ministar u beogradskoj Narodnoj skupštini, iskreno se nadamo da to nije službeni stav državne politike Republike Srbije i da će se netko iz vlasti Republike Srbije o tome očitovati, jer u protivnom to bi značilo da se nije promijenio odnos Republike Srbije prema Republici Hrvatskoj i Hrvatima koji žive u Srbiji u odnosu prema politici iz 1990-ih godina, navodi se u priopćenju Zajednice.

Na istup ministra reagirao je i DSHV, koji je u objavi na Facebooku naveo da je višestruko i točno dokumentirano što je Vojislav Šešelj svojim djelovanjem prouzročio u Srijemu i zbog čega je osuđen na 10 godina zatvora pred Mehanizmom za međunarodne kaznene sudove u Den Haagu. U stranci hrvatske manjine strahuju da će ovakve interpretacije njihove patnje prouzrokovati to da ona bude dublja, bol veća, a perspektive ostatka hrvatskoga naroda u Srijemu i dalje ostanu zama-gljene, prenijela je objavu DSHV-a Hrvatska riječ.

Sadanji srbijanski ministar državne uprave i lokalne samouprave Aleksandar Martinović rođen je u Slavenskom Brodu. Bio je istaknuti član Srpske radikalne stranke (SRS) Vojislava Šešelja u kojoj je bio član Centralne otadžbinske uprave a 2010.

⁸ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 11. srpnja.

imenovan za potpredsjednika SRS-a, i bio je oštri kritičar Aleksandra Vučića. No 2012. prelazi u njegovu Srpsku naprednu stranku (SNS) i preuzima važne dužnosti u državnim institucijama. Za zastupnika SNS-a u Skupštini Srbije izabran je 2022. a za ministra je imenovan u listopadu prošle godine.

Tomislav Žigmanov Foto: Davor Javorovic
Hina/HRT 10. srpnja

U MADRIDU POTPISAN MEMORANDUM O SURADNJI U PODRUČJU ZAŠTITE I OČUVANJA PODVODNE KULTURNE BAŠTINE⁹

U Ministarstvu kulture i sporta Kraljevine Španjolske u Madridu je 19. srpnja potpisan Memorandum o suradnji između Međunarodnog centra za podvodnu arheologiju (MCPA) u Zadru i Ministarstva kulture i sporta Kraljevine Španjolske u području zaštite i očuvanja podvodne kulturne baštine. Memorandum su potpisali ravnatelj MCPA-a iz Zadra, dr. sc. Mladen Pešić, i ravnatelj Uprave za kulturnu baštinu i likovnu umjetnost Ministarstva kulture i sporta Kraljevine Španjolske, Isaac Sastre de Diego. Hrvatska i Španjolska ovim dokumentom izražavaju svoju predanost identifikaciji, zaštiti, upravljanju, očuvanju, promicanju i podizanju svijesti o podvodnim kulturnim resursima i lokalitetima.

Podvodna istraživanja neprocjenjiv su izvor informacija koje objašnjavaju i vrjednuju zajedničko povijesno nasljeđe dviju mediteranskih zemalja pri čemu je bilateralna suradnja od ključne važnosti kako bi se osiguralo da se pristup podvodnim nalazištima provodi u skladu s odgovarajućom arheološkom metodologijom. Međunarodni centar za podvodnu arheologiju iz Zadra jedini je centar II. kategorije pod pokroviteljstvom UNESCO-a koji se bavi zaštitom podvodne kulturne baštine i jedini UNESCO-ov centar u Hrvatskoj, dok Nacionalni muzej podvodne arheologije ARQVA iz Cartagene ima dva priznanja UNESCO-a za provođenje dobre prakse.

Veleposlanstvo RH u Madridu

⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 25. srpnja.

30 GODINA OD PROGONA BUGOJANSKIH HRVATA, O ZLOČINIMA SE VIŠE NE MOŽE ŠUTJETI¹⁰

Uz izostanak kažnjavanja odgovornih, najteža je tri desetljeća duga potraga za nestalim dok njihove majke i očevi umiru. Bugojanski Hrvati danas obilježavaju 30. godišnjicu zločina i progona u proteklome ratu. Prije tri desetljeća Hrvati Bugojna ispisuju najcrnije stranice svoje povijesti. U samo nekoliko dana iz Bugojna je od prijeratnih 16 tisuća protjerano njih više od 15 tisuća, a u Bugojnu ih ostaje samo 900. U ratu je ubijeno 311 bugojanskih Hrvata, civila i vojnika. „U samo 11 dana imali smo 192 poginula, naši domovi, crkve, groblja, kapelice, sve je srušeno. Tužni su ovo dani za nas Hrvate Bugojna“, kaže Vlado Ivoš, predsjednik bugojanske HVIDR-e.

Pored ubojstava od kojih su mnoga bila posebno okrutna, dvije tisuće bugojanskih Hrvata prolazi torture na desetine logora Armije R BiH iz kojih se u nepoznato odvođa 21 logoraš. Dosad su pronađena tijela samo njih šest, za 15 se još uvijek traga. „Najteži gubitak kojeg smo doživjeli u ratu su ljudski životi i njihov gubitak. Imalo smo ih 311 što je zaista puno za ovako malu općinu. Da-nas u Bugojnu živo tek oko dvije tisuće Hrvata, ostali dolaze tijekom godine, ali onih koji stalno žive ovdje je malo. Kad je povratak počeo oko 2000. godine imali smo oko šest tisuća povratnika. Razlozi ponovnom odlasku, po meni, su u činjenici da Hrvati Bugojna nemaju mnoga prava, ne mogu se zaposliti u općinska tijela vlasti, u javna poduzeća, niti jedna ulica u Bugojnu ne nosi ime po nekom istaknutom Hrvat, a puno ih je koji su gradili ovaj grad“, kaže Miroslav Zelić, predsjedatelj Općinskog vijeća Bugojna koji je i sam prošao torture bugojanskih logora u kojima je proveo punih osam mjeseci. Usprkos svemu kaže da nije izgubio nadu da će glavni krivci za zločine uskoro biti izvedeni pred lice pravde.

„Vjerujem u pravosuđe kao i to da će uskoro biti stavljena točka na bugojanski slučaj“, ističe Zelić. Među onima koji pomalo gube nadu u to je Dijana Strujić, predsjednica Udruge obitelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja Bugojna i supruga jednog od nasilno odvedenih hrvatskih logoraša Mihovila Strujića. „Predugo vremena čekamo pravdu, pogotovu nakon što smo prije tri godine na Rostovu pronašli tijela četverice naših nestalih te više nema nimalo dvojbi da su nakon odvođenja ubijeni. Zašto pravosuđe već tri godine ne reagira i pokrene procese jer ima ključni dokaz, tijela ubi-

¹⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 27. srpnja.

jenih, nije mi jasno. 15 nasilno odvedenih logoraša i isto toliko civila koji se još uvijek vode kao nestali su nam rak rana“, kaže gđa Strujić te navodi tužnu činjenicu. „Samo jedna majka i jedan otac nasilno odvedenih logoraša koji se vode kao nestali još su živi. Ako se uskoro nešto ne pokrene, gubimo nadu da će i oni dočekati da pokopaju svoje sinove“, zaključuje predsjednica Udruge obitelji poginulih i nestalih u Bugojnu.

Pored obitelji poginulih i nestalih te čelnika udruge proizašlih iz Domovinskog rata, uspomeni na žrtvu bugojanskih Hrvata poklonilo se i brojno izaslanstvo hrvatskih dužnosnika na svim razinama vlasti predvođeno predsjednikom Hrvatskog narodnog sabora BiH dr. Draganom Čovićem i predsjednicom Federacije BiH Lidijom Bradara koja je bila pokroviteljica obilježavanja 30. obljetnice progona i zločina počinjenih nad Hrvatima Bugojna. „Mi danas jednostavno moramo kazati da zločini koji su činjeni u BiH, a s ovog mjesta posebno zločini nad hrvatskim narodom, moraju se do kraja rasvijetliti. Koliko god pravna država ne funkcionira, to će se morati dogoditi i o zločinima u Bugojnu više se ne će moći šutjeti. Trajna je zadaća svih nas koji se bavimo politikom da svatko tko je počinio zločin za to odgovara“, poruka je koju je predsjednik HNS-a BiH dr. Dragan Čović uputio s obilježavanja 30. obljetnica zločina i progona Hrvata iz Bugojna.

Počast ubijenim i poginulim Hrvatima Bugojna pored hrvatskih dužnosnika iz BiH odalo je i izaslanstvo RH predvođeno Ivanom Sabolićem, veleposlanikom RH u BiH i brigadirom Damirom Kirajem, vojnim izaslanikom, a u izaslanstvu je bio i predstavnik Državnog ureda za Hrvate izvan RH Ivan Zeba. Počast hrvatskim žrtvama Bugojna prvi put su odali i predstavnici Međunarodnog instituta za nestale osobe. Nakon polaganja vijenaca i molitve pred Spomen obilježjem u gradskom katoličkom groblju Sultanovići, za duše ubijenih molilo se u bugojanskoj župnoj crkvi sv. Ante. Misu je predvodio fra Jure Šekerija. Bugojanski župnik fra Ivan Pilić ovom je prilikom govorio o potrebi praštanja ali je izrazio i nadu da će odgovorni čuti vapaj za istinom i pravdom Hrvata Bugojna.

Ana Popović, Večernji list, 27. srpnja

GLASNIK HDK-A IZLAZI VEĆ TREĆE DESETĆLJEĆE.

POLITIKA ZLA: NAKON POKUŠAJA ZABRANE IZGRADNJE MUZEJA, KAZALIŠTA, JAVNE TELEVIZIJE, CRKVE – ŠTO JE SLJEDEĆE?¹¹

Treba zabraniti izgradnju Muzeja HVO-a. Treba zabraniti izgradnju HNK-a Mostar. Treba zabraniti osnivanje javne radio-televizije na hrvatskom jeziku. Treba zabraniti izgradnju katoličke crkve. Treba zabraniti da Hrvati biraju svoje predstavnike... U moru pokušaja zabrana posljednja je već spomenuta ovoj jedna da se treba zabraniti izgradnja Muzeja Hrvatskoga vijeća obrane u južnoj mostarskoj zoni.

Je li točna tvrdnja da iza svega stoji SDA i pokušaji te destruktivne stranke da pod svaku cijenu uđu na vlast gdje god mogu? Vjerojatno jest! No je li samo to u pitanju? Bilo bi naivno vjerovati jer ovdje ima nešto više od vječite želje Izetbegovićeve stranke da bude dio vlasti. Ovdje je po srijedi nešto krupnije. Ovdje svi mi koji živimo u BiH imamo posla s onim što se zove politika zla.

Politika je to koja od BiH želi napraviti jednonacionalnu bošnjačku državu po uzoru na Alijinu Islamsku deklaraciju. Politika koja od Federacije želi napraviti jednonacionalni entitet. Gdje će biti mjesta samo za jedan narod, jednu vjeru i jedan svjetonazor. Politika koja nameće Hrvatima predstavnike u krnjem Predsjedništvu BiH i federalnom Domu naroda. Politika koja bi zabranila hrvatski jezik. Kulturu i sjećanja toga naroda. Bilo kakav spomen na taj narod. Politika koja je spremila dva vagona za Hrvate.

Eto ta politika stoji iza svih gore navedenih zabrana. Jer kojoj politici bi smetalo kazalište, muzej, crkva, javna radio-televizija, mogućnost da Hrvati biraju svoje predstavnike... To može odgovarati samo politici zla. Politici koja bi nas i dalje vukla u kaljužu svađa, podjela i doba boli. Politici kojoj su bliži režimi u Ankari, Teheranu i Moskvi nego europske vrijednosti. Politici u kojoj bi vjerske vođe trebalo pitati imaju li Hrvati pravo na svoje političke, kulturne, znanstvene i medijske institucije.

Izvor ove politike zla nije u Mostaru, niti zapadom niti istočnom, nego u političkom Sarajevu. Odatle se kuha politika koja dobro zarađuje na tenzijama dok i Bošnjaci i Srbi i Hrvati jedva sklapaju kraj s krajem s mizernim mirovinama i plaćama te svakojakim poniženjima tisuća i tisuća obespravljenih radnica i radnika diljem BiH.

¹¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 10. kolovoza.

Već spomenuti bukadžije više to i ne kriju pa su ovaj put otvoreno iz Sarajeva došli huškati u južnu mostarsku zonu protiv izgradnje Muzeja HVO-a. A muzej će biti izgrađen. I bit će jedan od naj-suvremenijih u ovom dijelu Europe kako bi se pokazala časna uloga pobjedničke vojske HVO-a.

Pa, ipak, umjesto da su sarajevski huškači dolazili u Mostar bilo im je bliže da su na državnoj cesti M17 zastali u Jablanici i tamo otišli do Muzeja gdje su tijekom 1993. godine bošnjački politički vrh i Armija BiH organizirali konclogor za hrvatske civile. Ili, pak, do Uzdola, Doljana, Trusine i Grabovice. A ako im se baš bacao đir do Mostara mogli su do Bijelog Polja ili Četvrte osnovne škole. Francuski filozof i matematičar Blaise Pascal napisao je jednom prilikom da se zlo nikada ne čini tako potpuno i laka srca kao kada se čini iz uvjerenja. Možda ovi bukadžije i huškači to zaista rade iz uvjerenja, ali moraju znati da rade zlo!

Miroslav Vasilj, Pogled.ba, 10. kolovoza

KONCERT BARITONA KREŠIMIRA STRAŽANCA I PIJANISTA KREŠIMIRA STARČEVIĆA U SĂO PAULO¹²

U Săo Paulu u Brazilu održan je 20. kolovoza 2023. koncert baritona Krešimira Stražanca i pijanista Krešimira Starčevića povodom obilježavanja 150. obljetnice rođenja Blagoja Berse i 100. obljetnice smrti Dore Pejačević. Projekt „Bersa 150 & Pejačević 100“ financiralo je MVEP RH u sklopu projekata kulturne promidžbe, javne diplomacije i međunarodne prepoznatljivosti RH, a proveden je u organizaciji Veleposlanstva RH (VRH) u Braziliji.

Koncert je organiziran u suradnji s uglednom *Fundação Maria Luisa e Oscar Americano*, u čijoj je dvorani i održan koncert. Nazočilo je oko stotinu gostiju, među njima predstavnici gradskih vlasti i mjesnih ustanova, osobe iz područja kulture, predstavnici hrvatskih udruga i iseljenika te stalna brazilska publika na koncertima klasične glazbe u ovoj instituciji. Duo Starčević i Stražanac izveo je djela Blagoja Berse i Dore Pejačević te Sergeja Rahmanjinova.

Izvođenja djela naših skladatelja u Brazilu vrlo su rijetka pa je ovaj nastup bio izvrsna promocija hrvatske glazbe i kulture općenito. Publika je bila vrlo zadovoljna izvedbom, ali i posebno oduševljena kvalitetom hrvatskih skladbi s kojima se do

sada nije susretala. Koncertu je nazočio veleposlanik Ranko Vilović. Tijekom boravka u Brazilu glazbenici će održati još dva koncerta, u Braziliji 27. kolovoza i u Goiâniji 29. kolovoza.

U SKLOPU „FESTIVALA RANE GLAZBE“ U UTRECHTU IZVEDENA „HEKUBA, KRALJICA TROJE“¹³

U sklopu „Festivala rane glazbe“ (*Festival Oude Muziek*) koji se od 25. kolovoza do 3. rujna 2023. održava u Utrechtu, u nedjelju 27. kolovoza izvedena je „Hekuba, kraljica Troje“ – najnoviji zajednički glazbeni projekt nagrađivanog ansambla „Dialogos“ koji je utemeljila hrvatska pjevačica i muzikologinja Katarina Livljanić¹⁴ i „Kantadura“ koji djeluju pod vodstvom etnomuzikologa Joška Čaleta.

„Hekuba, kraljica Troje“ nastala je ispreplitanjem dvaju predložaka: „Hekube“ našeg Marina Držića i „Hekube“ u prijevodu Ludovica Dolcea, venecijanskog polihistora, Držićeva suvremenika. Otuda i njezina izvedba u kojoj se isprepliću hrvatski i talijanski jezik. Dvoranu u glazbenom kompleksu Tivoli Vredenburg u kojem je igrana „Hekuba, kraljica Troje“ ispunili su brojni ljubitelji renesansne glazbe koji su po završetku izvedbe izvođače nagradili dugotrajnim pljeskom i ovacijama. Treba svakako istaknuti da je Katarina Livljanić i surukurator ovogodišnjeg Festivala u sklopu kojeg će održati i pet predavanja na temu rane glazbe.

Veleposlanstvo RH u Den Haagu

VELEPOSLANICA RH U NIZOZEMSKOJ SASTALA SE S RAVNATELJICOM AGENCIJE ZA MOBILNOST I PROGRAME EU-A¹⁵

Veleposlanica RH u Nizozemskoj Dubravka Plejić Marković sastala se 26. rujna 2023. u Veleposlanstvu s ravnateljicom Agencije za mobilnost i programe EU-a (AMPEU) Antoniom Gladovićem, te s predstavnicama AMPEU-a i Ministarstva znanosti i obrazovanja (MZO) RH koji u Rotterdamu sudjeluju na sajmu i konferenciji *European Association for International Education (EAIE)*. Hrvatska se predstavlja s inicijativom *Study in Croatia*, koju koordiniraju MZO i AMPEU, a kojom se sustavno promoviraju visoka učilišta RH u inozemstvu. U Rotterdamu sudjeluje na zajedničkom štandu 12 hrvatskih visokih učilišta.

¹² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 22. kolovoza.

¹³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 29. kolovoza.

¹⁴ Gđa Katarina Livljanić kći je veleposlanika Ive Livljanića, bivšega člana Nadzornog odbora HDK-a.

¹⁵ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 27. rujna.

Study in Croatia dio je programa EU-a *Study in EU* kojemu je poseban cilj privući studente iz trećih zemalja. U okviru ove inicijative provodi se niz informativno-promotivnih aktivnosti kojima se želi povećati vidljivost Hrvatske kao poželjne destinacije za studij za strane studente. Hrvatska ima 80-ak programa na engleskom jeziku, no stranih studenata je još uvijek vrlo malo (ispod 2000). Također je sve manje i domaćih studenata, te se procjenjuje da je Hrvatska u posljednjih pet godina izgubila oko 10 tisuća studenata.

Na sastanku se razgovaralo i o mogućnostima suradnje s nizozemskim obrazovnim institucijama i fakultetima, pri čemu je istaknuto kako je već ostvarena vrlo dobra suradnja između AMPEU-a i nizozemske agencije za mobilnost. Istovremeno predstavnice AMPEU-a i MZO-a istaknule su potrebu bolje cirkulacije informacija o mogućnostima suradnje s inozemstvom u čemu bi željeli surađivati i s MVEP-om i DKP mrežom. Veleposlanica Plejić Marković i suradnice dale su kratki pregled obrazovanja i studiranja u Nizo-zemskoj, a veleposlanica je posebno istaknula mogućnost suradnje u obrazovanju u poljoprivredi, području u kojoj je Nizozemska jedna od vodećih zemalja, za što je zainteresirano i Sveučilište u Wageningenu.

Veleposlanstvo RH u Haagu

KONCERT BARITONA KREŠIMIRA STRAŽANCA I PIJANISTA KREŠIMIRA STARČEVIĆA U GLAVNOM GRADU BRAZILA, BRAZILIJ¹⁶

U Braziliji, glavnom gradu Brazila održan je 27. kolovoza 2023. koncert baritona Krešimira Stražanca i pijanista Krešimira Starčevića povodom obilježavanja 150. obljetnice rođenja Blagoja Berse i 100. obljetnice smrti Dore Pejačević. Projekt „Bersa 150 & Pejačević 100“ MVEP RH financiralo je u sklopu projekata kulturne promidžbe, javne diplomacije i međunarodne prepoznatljivosti RH, a proveden je u organizaciji Veleposlanstva RH u Braziliji.

Koncert je organiziran u suradnji s uglednim Simfonijskim orkestrom Teatra Nacional Claudio Santoro. Nazočilo je oko stotinu gostiju, među njima predstavnici gradskih vlasti, Ministarstva vanjskih poslova Brazila i mjesnih ustanova, diplomatskog zbora, osobe iz područja kulture te hrvatski iseljenici koji žive u Braziliji. Duo Starčević i Stražanac izveo je djela Blagoja Berse i Dore Pejačević te Sergeja Rahmanjinova. Ovaj nastup bio je daljnja

izvršna promocija hrvatske glazbe i kulture općenito u Brazilu. Tijekom boravka u Brazilu glazbenici će održati još jedan koncert u Goiâniji 29. kolovoza.

Veleposlanstvo RH u Braziliji

NASLJEDE KRALJA TVRTKA NAJVIŠE BAŠTINE HRVATI IZ SREDIŠNJE BOSNE, A TEK ONDA OSTALI¹⁷

Čiji je kralj Tvrtko – toliko puta ponovljeno pitanje u okvirima dnevnopolitičkih istupa, a poglavito nakon postavljanja spomenika u Sarajevu, uglavnom ne obuhvaća bit tematike o kojoj se govori, već se odgovor pokušava, koristeći današnje standarde o pripadnosti suvremenim nacijama, projicirati u kasni srednji vijek, što je sa stajališta povijesne znanosti odbačena teza. No, i uz to, u 14. stoljeću možemo govoriti o dijelom izgrađenim etničkim identitetima, čiji je kontinuitet nedvojbeno utvrđen do današnjih dana putem tradicije i kolektivnog sjećanja. Dok pojedini političari iz srpskog i bošnjačkog korpusa nastoje pronaći tradicijsku vezu sa srednjovjekovnom Bosnom, to im jednostavno ne polazi za rukom.

S druge strane, Hrvati, napose središnje Bosne, mnogo lakše mogu utvrditi svoju vezu s tim razdobljem. Tvrtkov otac bio je Vladislav, uglednik iz obitelji Kotromanić i brat bana Stjepana II. Kotromanića, a ako se analizira vjerska pripadnost navedene obitelji kao važna referentna točka izgradnje nacionalnih identiteta, a koja se kretala na relaciji Katolička crkva – bosansko-humsko krstjanstvo (inače izniklo upravo u krilu domaće bosanske biskupije), jasno je da Hrvati, poglavito središnje Bosne, mogu u najvećoj mjeri baštiniti nasljeđe navedene plemićke obitelji. Dapače, jedino su Hrvati katolici iz središnje Bosne očuvali kolektivno sjećanje na Kotromaniće.

A sada malo o samoj srednjovjekovnoj Bosni. Supetarski kartular – zbornik povelja nekadašnjeg Benediktinskoga samostana sv. Petra u Selu (Donja Poljica) iz 12. stoljeća navodi sljedeće: "U prošlim vremenima u kraljevstvu Hrvata bio je ovakav običaj: bilo je sedam banova, koji su birali kralja u Hrvatskoj kada bi kralj umro bez djece. Naime, ban Hrvatske prvi, ban bosanski drugi, ban Slavonije treći, ban Posige četvrti, ban Podravije peti, ban Albanije šesti, ban Sremi (moguće Humski) sedmi". S druge strane, majka kralja Tvrtka bila je Jelena Bribirska iz moćne hrvatske obitelji

¹⁶ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 30. kolovoza.

¹⁷ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 4. rujna.

Šubića, a ceremoniju vjenčanja s Vladislavom obavio je trogirski biskup Lampridije, dakle u krilu Katoličke crkve. Tvrtko je bio unuk Stjepana I. Kotromanića i Jelisavete Nemanjić – ova Jelisaveta ili Elizabeta bila je, pak, kći srpskog kralja Stefana Dragutina iz dinastije Nemanjića i ugarske princeze Katarine iz dinastije Arpadovića.

Nakon političkog prisvajanja dijela srpske države, Tvrtko, kao sposoban diplomat, poziva se na krvno srodstvo s Nemanjićima kako bi s političke strane opravdao držanje teritorija. Tvrtko je 1377. u mjestu Mile kraj Visokog, gdje se nalazio franjevački samostan, okrunjen za kralja, a prva titula koju je nosio bila je "kralj Srbijem, Bosni, Primorju, Humskoj zemlji, Donjim Krajem, Zapadnim Stranam, Usori i Podrinju". Tvrtko je proširio svoju vlast i na dijelove Dalmacije, a to mu je bilo dovoljno za političku opravdanost nove titule 1390. koja glasi "kralj Raške, Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Primorja". Za kraj dio o jeziku (važnoj sastavnici izgradnje identiteta) na području Bosne i Huma – većina povelja i natpisa na bilizima (stećcima) pisana je hrvatskom ćirilicom, odnosno zapadnom varijantom pisma, uz izraženu ikavsku refleksiju staroslavenskog jata – govor kakvim da-nas na južnoslavenskom prostoru govore samo Hrvati.

Dario Pušić, Večernji list 3. rujna

STO GODINA TAMBURAŠKE GLAZBE U GRADIŠĆU

Veleposlanstvo Republike Austrije u RH i orkestar *Tamburica* tamburaškoga društva *Ivan Vuković* iz Parndorfa u Gradišću priredili su gala koncert tamburaške glazbe "Od folka do rocka" u povodu stote obljetnice tamburaške glazbe u Gradišću. Koncert je priređen u dvorani isusovačkoga Fakulteta filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu na Jordanovcu. Posebni su gosti bili Patricia Nessy, sopran, Carmen Götz, alt i kvartet *Basbaritenori* iz Gradišća. Koncert je održan u subotu 9. rujna s početkom u 19 h. Okupljene u prepunoj dvorani srdačno je pozdravio Nj.E. g. Markus Wuketich, veleposlanik Republike Austrije u RH.

Koncert je sjajno uspio (a i trajao je dobra dva sata), a nakon njega priređen je domjenak u dvorištu fakulteta (bilo je vrlo ugodno vrijeme). U zraku se osjećala radost gradišćanskih Hrvata što su u glavnom gradu stare domovine, a vidjelo se i da je Nj.E. g. veleposlanik dični sin te hrvatske zajednice. Gotovo nije bilo skupine ljudi koje nije pozdravio i

s kojima nije porazgovarao. A i *Bas-baritenori* u više su se navrata okupili i skladno i oduševljeno zapjevali. Druženje je potrajalo dugo u noć. Bilo je nazočno i četvero članova HDK-a.

SREDIŠNJA PROSLAVA DANA HRVATSKE U NIZOZEMSKOJ¹⁸

U nedjelju 24. rujna 2023. u organizaciji hrvatsko-nizozemske udruge Kronland u Bergschlenhoeku pored Rotterdama održana je središnja proslava u sklopu Dana Hrvatske u Nizozemskoj. Nakon svete mise koju je predvodio fra Mišo Sirovina, nazočne je oduševio sisački ženski vokalni ansambl „Lipe“ koji je izveo splet tradicijskih pjesama iz svih krajeva Hrvatske. James Robert Hudulin izveo je vlastite kompozicije skladane na tekstove Ujevića i Kovačića. Nakon glazbenog programa otvorena je izložba „Kupski čamac“ akademskog grafičara Ivana Novaka koji je tradicijski kupski čamac, takozvanu „šiklju“, predstavio u skulpturama od drva i metala.

U posebnom dijelu programa predstavile su se i polaznice škole suvremenog plesa Ane Maletić iz Zagreba koje su nakon svog nastupa održale i dječju radionicu. Proslava na kojoj su bili pozvani predstavnici Veleposlanstva RH u Den Haagu bila je povod za ugodno druženje i razgovor s hrvatskom zajednicom u Nizozemskoj koja se ovom događanju odazvala u velikom broju.

Veleposlanstvo RH u Den Haagu

U PEČUHU OBILJEŽEN DAN HRVATSKOG SABORA¹⁹

Povodom Dana Hrvatskog sabora Generalni konzulat RH u Pečuhu organizirao je 9. listopada 2023. uvijek uz odličnu suradnju s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova/Samostalnim sektorom za javnu diplomaciju i kulturnu suradnju nastup Hrvatskog gitarskog kvarteta u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu. Nazočili su Attila Péterffy, pečuški gradonačelnik, Péter Koltai gradonačelnik Szentlőrince, László Óri, baranjski župan, Norbert Bíró, šomođski župan, Eva Mikes, kuratorica Sveučilišta u Pečuhu, Željko Cickaj, načelnik Općine Bilje, Goran Aladić, gradonačelnik Donjeg Miholjca, Ivan Guban, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Janja Živković Mandić, ravnateljica HOC-a Miroslav Krleža, Zsanett Vörös,

¹⁸ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 29. rujna.

¹⁹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 10. listopada

ravnateljica Centra Metodika i brojni članovi i predsjednici hrvatskih samouprava iz Baranje.

Prije nastupa kvarteta publici se obratio Drago Horvat generalni konzul RH u Pečuhu i istaknuo da dan 8. listopada Republika Hrvatska i Hrvati diljem svijeta obilježavaju kao spomendan Hrvat-skoga sabora, koji je na taj dan 1991. godine jed-noglasno donio odluku o raskidu svih državno-pravnih veza s bivšom SFRJ. Sabor je pritom utvr-dio kako Republika Hrvatska više ne smatra legi-timnim i legalnim niti jedno tijelo bivše države. Jednako tomu nevaljanim je proglasio sve pravne akte tijela koja su nastupala u ime bivše federacije, te je bivša država na taj način prestala postojati. Zbog tih okolnosti i mogućih zračnih napada povi-jesna je sjednica održana 8. listopada 1991. u pod-rumu INA-ine zgrade u Šubićevoj ulici.

Koncertni program Kvarteta obuhvatio je gotovo sve glazbene epohe. Na programu su bila djela; Luigi Boccherini: Fandango, Antonio Vivaldi: Largo iz Koncerta za violinu, RV 297 (Zima), Astor Piazzolla: Invierno Porteño (Zima), Miro-slav Miletić: Suite du bourdon, Gordan Tudor: Bašamar, Sergej Prokofjev: Dva stavka iz Suite Romeo i Julija, op. 75, Zoran Juranić: Bagatelle za kućnu upotrebu, Astor Piazzolla: Concerto para Quinteto,

Hrvatski gitarski kvartet, razmjerno je mladi ansambl sastavljen od istaknutih gitarskih virtuozâ i dugogodišnjih kolega; Zoran Dukić, Petrit Ćeku, Maroje Brčić i Tvrtko Sarić. Prvi zajednički koncert održali su 2016. godine, dok su pod imenom Hrvatski gitarski kvartet počeli nastupati od 2020. godine. Od svog osnutka, nastupali su u Hrvatskoj, Sloveniji i Češkoj na više koncertnih turneja te na koncertima sa Zagrebačkim solistima i s Varaždinskim komornim orkestrom, izvodeći program širokog raspona stilova, s posebnim naglaskom na repertoarnim te novim djelima hrvatskih skladatelja. Za koncert na Dubrovačkim ljetnim igrâma 2017. godine nagrađeni su nagradom Orlando. Godine 2020. Kvartet je u suradnji s još četvero kolega gitarista (Morana Pešutić, Pedro Riberio Rodrigues, Tomislav Vukšić i Krešimir Bedek) objavio album *Guitarrismo* (Croatia Records) koji je nominiran za glazbenu nagradu Porin u dvjema kategorijama. Bila je to jedna nezaboravna večer u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu uz zvukove gitare renomiranih glazbenika i akademskih gitarista.

Generalni konzulat RH u Pečuhu

SVEĀANI KONCERT U SARAJEVU U POVODU ODRŹAVANJA 70. GLAVNE IZBORNO-IZVJEŠTAJNE SKUPŠTINE HKD NAPREDAK I OBILJEŹAVANJA 10 GODINA ĀLANSTVA RH U EU²⁰

Napretkov kulturni centar Zagreb, Središnja uprava Hrvatskoga kulturnog društva Napredak – Sarajevo i Veleposlanstvo RH u BiH organizirali su u subotu 14. listopada 2023. godine u Domu mladih u Sarajevu sveĀani koncert u povodu odrŹavanja 70. Glavne izbornog-izvještajne Skup-štine HKD Napredak i obiljeŹavanja 10 godina ālanstva RH u EU. Na koncertu su nastupili mješovita klapa “Filip Dević” iz Splita i Neno Belan. Koncertu su nazoĀili prof. dr. sc. Vanda Babić Galić, izaslanica ministra vanjskih i europ-skih poslova RH i predsjednik HKD Napredak dr. sc. Nikola ĀiĀa, koji su se na početku koncerta prigodno obratili publici. Koncert je ostvaren slije-dom odluke ministra vanjskih i europskih poslova RH o dodjeli novĀanih sredstava za odobrene projekte Javnog poziva za predlaganje projekata kulturne promidŹbe MVEP RH od 28. veljaĀe 2023.

Veleposlanstvo RH u Sarajevu

OTVORENJE MEĀUNARODNOG FESTIVALA OZBILJNE GLAZBE VOCALLIS U MAASTRICHTU²¹

Veleposlanica RH Dubravka Plejić Marković sudjelovala je 20. listopada na poziv organizatora na otvorenju meĀunarodnog festivala ozbiljne glazbe *Vocallis* u Maastrichtu. Festival je otvoren u teatru Vrijthof premijernim izvoĀenjem Uvertire hrvatske skladateljice Dore PejaĀević.

Veleposlanica je na otvorenju ovog medijski do-bro pokrivenog i posjeĀenog festivala govorila o znaĀenju umjetniĀkog djela istaknute glazbenice za hrvatsku i europsku baštinu, a Āiju stotu ob-ljetnicu smrti obiljeŹavamo ove godine. Na reper-toaru koncerta bila su i djela Berliozâ, Mahlera i Corigliana koje je izvodio Kraljevski koncertni orkestar *Sainte Cecile Eijsden* pod ravnânjem Jana Cobera, dok je u vokalnom dijelu nastupila sop-ranistica Barbara Haveman. Tijekom Festivala djela Dore PejaĀević bit Āe izvedena još i 29. listopada, a bit Āe prikazan i dokumentarni film o njezinu Źivotu, što svjedoĀi o znatnom zanimanju za skladateljicu.

Veleposlanstvo RH u Den Haagu

AKTIVNOSTI ĀLANOVA HDK-A

²⁰ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 18. listopada

²¹ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 24. listopada

U Glasniku HDK-a redovito izlaze vijesti o vrijednim postignućima članova Kluba na polju diplomatske aktivnosti i/ili djelovanja s međunarodnim dosegom. Međutim, time se zacijelo ne izvješćuje o svemu što naši agilni članovi čine u javnosti – do sada se uglavnom izvješćivalo o onome za što je urednik ili koji drugi član UV-a saznao. Pojedini članovima, izgleda, neugodno davati vijesti o svojim javnim nastupima ili objavljivanju knjige „na velika zvona“, ali za tu samozatajnost nema pravog razloga. Zato UV moli čitatelje da dostavljaju vijesti o osobnim uspjesima, a i onima drugih članova, pa će one biti objavljivane u Glasniku. I u zadnjem su dvomjesečju naši/e člano-vi/ice bili/e ponovno prilično aktivni/e, što se vidi iz sljedećih priloga, ali i iz priloga u rubrici *Različite vijesti, razgovori i osvrti*.

OSVRT NA PREDAVANJE GJURE DEŽELIĆA ODRŽANO U KOPENHAGENU PRIJE GOTOVO 30 GODINA

Prof. dr. sc. Gjuro Deželić, bivši član Nadzornog odbora HDK-a, održao je kao veleposlanik Republike Hrvatske u Kraljevini Danskoj predavanje pod naslovom *Hrvatska – nova zemlja stare baštine na svojem putu prema Zapadu*. Predavanje je održano u Kraljevskom Rotary klubu Lyngby (dio Kopenhaga) 9. studenoga 1994. Poglavlja su bila: *Uvod, Povijesna pozadina, Vojni napadi protiv Hrvatske (mletački, mongolski, turski, njemački, talijanski i srpski), Nesretni pokušaj s dvjema Jugoslavijama, Nezavisna i slobodna Hrvatska, Pogled u budućnost*. Donosimo auktorov komentar napisan 20-ak godina kasnije (u svibnju 2014.) Kad čitam tekst koji sam napisao prije skoro 20 godina, mislim da je najvrjedniji njegov posljednji dio „Pogled u budućnost“. Ovdje ću navesti skraćeni prijevod tog teksta:

„Iz činjenica prikazanih u ovom predavanju vidljivo je da Hrvatska pripada zemljopisno, povijesno, kulturno, a sada i politički u zapadni dio Europe. Ona je logički vezana u regiju gdje nalazimo Austriju, Mađarsku, Češku, Slovačku, Sloveniju, tj. pripada među zemlje srednje Europe. Ako postoji neka (imaginarna) granica između zapadne i istočne Europe, ona sigurno počinje na najsjevernijem dijelu između Norveške i Rusije, a svršava na njezinu južnom dijelu između Hrvatske i Crne Gore. Sve granice u svijetu, a posebno u Europi, ne bi trebale dijeliti, već biti mostovi između različitih naroda i njihovih kultura. Cijeli način hrvatskoga života i načina mišljenja više je orijentiran vertikalno prema sjeveru uz tu granicu, uključujući i tako udaljene regije kao što je skandinavska, a manje prema istoku, tj. prema balkanskoj regiji...

(Slijedio je dio posvećen hrvatskoj geopolitičkoj situaciji i isticanju pomoći koju su Danska i ostale prijateljske zapadnoeuropske zemlje pružale pomažući Hrvatskoj da u njoj zavлада mir i da se pridruži obitelji slobodnih europskih država)... „Vjerujem da je takav razvoj od najveće važnosti za budućnost Europe u 21. stoljeću, u kojem ćemo mi Europljani biti suočeni s novim izazovima koji će se pojaviti, s mogućim pomakom geopolitičkog gravitacijskog centra svijeta od regije Europa – Sjeverna Amerika prema novoj regiji Amerike (obje) – Daleki Istok.“

Danas, 20 godina kasnije, s punim pravom nam se čini da se taj pomak ostvaruje. Potrebno je, međutim, redefinirati regije tako, da nam izgleda kako se geopolitički gravitacijski centar svijeta pomiče iz Atlantske regije, koju čini Zapad sastavljen iz cijele Europe (Europska Unija, europski dio Rusije i preostale europske zemlje izvan Europske Unije), i Sjeverne Amerike (SAD i Kanada), u Pacifičku regiju koja se sastoji od zemalja Dalekog istoka, zemalja Južne Amerike, Australije i ostalih zemalja u Tihom oceanu.

* * * * *

Sutradan nakon predavanja uputio je pismo veleposlaniku Deželiću voditelj ustanove *Copenhagen North Commercial College* (na danskom jeziku *Lyngby Uddannelsescenter*) René van Laer. Prva četiri odlomka njegova pisma glase:

„Zahvaljujem Vam na izvrsnu govoru u svezi s Vašim posjetom Kraljevskom rotary klubu Lyngby. Bilo je najzanimljivije saznati o hrvatskoj povijesti i naravno mi se svi nadamo da će problemi biti uskoro riješeni i da će tako Hrvatska biti slobodna kao što smo i mi u Danskoj. Nakon sastanka ja sam kratko spomenuo da je jedno od najvećih trgovačkih učilišta u ovoj zemlji smješteno u Lyngbyju. Za Vašu informaciju ovdje prilažem neke materijale što se tiču Trgovačkog učilišta Lyngby u kojima su opisane Vaše aktivnosti.“

Na kraju svojega pisma Van Laer je naveo mogućnost da se dio novčanih sredstava njegove ustanove stavi na raspolaganje hrvatskim ljudima (u pismu: „*Croatian people*“) za njihove obrazovne aktivnosti od temeljnih razina pa sve do vodećih položaja.

ŽELJKA LOVRENČIĆ U CRNOJ GORI

Dopredsjednica Društva hrvatskih književnika Željka Lovrenčić boravila je od 2. do 8. rujna 2023. u Crnoj Gori. U Bijelom Polju sudjelovala je na znamenitoj priredbi "Ratkovićeve večeri poezije"

koja se u tome gradu održala po 53. put. Također, bila je gošća hrvatske zajednice u Tivtu.

Za kulturu Crne Gore iznimno značajni događaj, u atriju kuće Rista Ratkovića 3. otvorila je rujna ministrica kulture Maša Vlaović koja je, između ostalog, istaknula „da su Ratkovićeve večeri poezije praznik pjesničke riječi i praznik jezika koji se međusobno razumiju u svim svojim različitostima“. Mnogobrojnoj publici obratili su se i predsjednik općine Bijelo Polje Petar Smolović te direktor Javne ustanove Ratkovićeve večeri poezije Kemal Musić.

Osim domaćih književnika sudjelovali su i oni iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Palestine, Francuske, Sjeverne Makedonije i Turske. Nagradu "Risto Ratković" koja se dodjeljuje od 1973. godine, dobila je srpska pjesnikinja Maja Solar.

Na događaju koji uz pjesnike okuplja i prozaike, književne kritičare i sve one koji su na bilo koji način vezani uz knjigu, predstavljeno je i nekoliko knjiga te su održani glazbeno-pjesnički programi.

Dana 4. rujna u kući Rista Ratkovića predstavljena je panorama suvremene hrvatske poezije *Razlog za pjesmu* koja je izazvala veliko zanimanje publike i medija. Priredili su ju Željka Lovrenčić i crnogorski književnik i publicist Božidar Proročić, a obuhvaća po pet pjesama 40 suvremenih hrvatskih pjesnika. O njoj je uz priređivače govorio i poznati književni kritičar Marinko Vorgić dok je događaj moderirao Dragić Rabrenović. Pročitane su pjesme Krešimira Bačića, Ljerke Car Matutinović, Diane Rosandić-Živković, Siniše Matasovića i Ivana Hercega.

Dana 7. rujna, Željka Lovrenčić je u Domu kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi odgovarala na pitanja Božidara Proročića vezana uz temu "Latinsko-američke i hrvatske veze kroz prizmu kulture". Njezino je gostovanje organiziralo Hrvatsko nacionalno vijeće, a događaju su, među ostalima, pribivali i generalna konzulica RH u Crnoj Gori Jasminka Lončarević, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Zvonimir Deković te ravnatelj Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore i bivši savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore Salko Luboder. Novčanu potporu ovome projektu dao je Gradski ured za kulturu i civilno društvo.

GLASNIK HDK-A IZLAZI VEĆ TREĆE DESETĆLJEĆE.

²² Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 15. rujna.

PREDSTAVLJANJE 53. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI U BEČU²²

Daniel Glunčić uvodno se obratio uzvanicima

U suradnji hrvatskog i švicarskog Veleposlanstva u utorak, 12. rujna 2023., u Rezidenciji Veleposlanstva Švicarske u Beču održano je predstavljanje 53. Varaždinskih baroknih večeri (VBV). Time je nastavljena tradicija bečkoga predstavljanja VBV-a u veleposlanstvima zemalja partnera Festivala, a to je ove godine Švicarska.

Uzvanicima iz Austrije, Hrvatske i Švicarske uvodno u se obratili veleposlanik Daniel Glunčić i otpravnica poslova švicarskog veleposlanstva Christine Bürgi Dellsperger. O programu Festivala i varaždinskoj festivalskoj tradiciji govorio je ravnatelj Koncertnog ureda Raymond Rojnik. Glazbeno su VBV odlično predstavili mladi talenti-rani glazbenici iz Varaždina, sopranistica Lucija Spevec i pijanist Stjepan Gerić, koji su upriličili koncert s djelima najpoznatijih baroknih majstora poput A. Vivaldia, H. Purcela i G. F. Händela. Nagrađeni burnim pljeskom, umjetnici su se publici ipak zahvalili i na hrvatskom jeziku izvevši popularnu popevku "Kaj".

Uz zajednički domjenak s hrvatskim i švicarskim specijalitetima u nastavku večeri izaslanstvo iz Varaždina, ne čelujući sa zamjenicom župana Silvijom Zagorec, iskoristilo je prigodu da austrijske i švicarske goste i osobno pozove na Festival u Varaždin. Uz zamjenicu župana i ravnatelja Koncertnog ureda Varaždin varaždinskom su se izaslanstvu priključili i ravnatelj Festivala Davor Bobić i ravnatelj glazbene škole Davor Matačić.

Veleposlanstvo RH u Beču

ĐURO VIDMAROVIĆ U GOSTIMA NA TRIBINI DRUŠTVA HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA

U serijalu tribina Društva hrvatskih književnika voditeljica i urednica Lada Žigo Španić ugostila je 15. rujna 2023. Đuru Vidmarovića, bivšega predsjednika DHK-a, književnika, povjesničara, prevoditelja, knjiženoga kritičara i diplomata i predstavila njegov rad.

Potaknut vrlo zanimljivim i raznovrsnim pitanjima Vidmarović je zaokupio publiku živopisnim govorom o Ukrajini, kako o aktualijama izazvanima ratom, tako i o vremenima kada je ondje bio prvim hrvatskim veleposlanikom od 1995. do 1999. go-

dine te o hrvatskim povijesnim poveznicama s tom zemljom. Predstavio je i svoja djela u kojima je spojio diplomatski i književni rad.

Vrlo je opširno govorio zatim o nacionalnom rasu-ću, o Hrvatima u susjednim zemljama, koje, kao primjerice u Mađarskoj, temeljito proučava i četrdesetak godina, te o ubaštinjavanju u hrvatsku književnost važnih književnika o kojima je napisao i monografije, primjerice Jurice Čenara iz Austrije i Josipa Gujaša Đuretina iz Mađarske. U svojim je knjigama predstavio rad hrvatskih književnika iz dvadesetak zemalja.

Nije Vidmarović propustio govoriti ni o trima svojim zavičajima i djetinjstvu u zapadnoj Slavoniji i u istočnoj o Moslavini, o kojoj je mnogo pisao zagledan i u prigušen regionalni kulturni identitet. Uz drugo, povezao je to sa zavičajnim temama u književnosti uopće te uz neke autore. Povezao je to i s aktualnim temama o jeziku, od zavičajnih govora koji nestaju do Nacrta zakona o jeziku, koji podupire i kao jedan od dugogodišnjih istaknutih članova vodstva Matice hrvatske, koja je ideju i iznjedrila.

Božica Brkan

IVAN ŠIMEK OKUPIO PRIJATELJE IZ HDK-A U SVOJEM DOMU

Ivan Šimek, rizničar HDK-a, okupio je nekoliko članova Upravnog vijeća HDK-a u svojem domu u Zagrebu u subotu 16. rujna. Nazočni su bili i njegova dvojica unuka koji studiraju i rade u Beču te g. Silvio Mićin, ugledni gospodarstvenik, za kojega bi trebalo naći odgovarajuće mjesto u članstvu (ako ne i u vodstvu) HDK-a jer ima izvrsnih zamisli za unaprjeđenje djelatnosti HDK-a. Povod je bio početak *Oktoberfesta* u Münchenu, a prevladavajuća tema razgovora – predstojeće aktivnosti Kluba do kraja godine s naglaskom na Bečki bal u Opatiji i predstavljanje knjiga *Sjećanja i pri-loga* u Splitu. Uz izvrsne jestvine što ih je pripremila gostoljubiva i simpatična gđa Mirjana Šimek i neizostavno *Hellesbier* (ipak počinje *Oktober-fest*) izneseno je nekoliko zanimljivih zamisli u svezi s oživljavanjem djelatnosti članstva Kluba, a i pridobivanjem novih ljudi za učlanjenje u Klub.

BEČKI BAL VRATIO SE U OPATIJU

U subotu 23. rujna proslavljeno je prijateljstvo dvaju gradova, Beča i Opatije, uz orkestar *Original Wiener Strauss Capelle* i plesnu školu *Wiener Tanzkomitee*. Taktovi bečkog valcera odjeknuli su čarobnom Kristalnom dvoranom – nakon tri

godine stanke. Hotel Kvarner ponovno je odr-žao poznati Bečki bal i ugostio austrijske glaz-benike i plesače, kao i ugledne osobe iz libur-nijskog javnog života, a sve uz ritam valcera, polki i mazurki.

Kristalna je dvorana bila ispunjena, a za ovu je priredbu prodano više od 300 ulaznica. “Drago mi je što sam se vratio u Opatiju, prvi sam put bio na opatijskom Bečkom balu prije četiri godine. Ovaj bal sjajna je stvar jer se time njeguje kulturna veza između Austrije i Hrvatske”, kazao je veleposlanik Republike Austrije u Hrvatskoj Nj.E. dr. Josef Markus Wuketich. “Bečki balovi možda su jedan od naših najuspješnijih izvoznih proizvoda, jer se bal održava u više od 40 gradova u cijelom svijetu”, ponosan je veleposlanik dr. Wuketich.

Ponosan je i gradonačelnik Opatije, Fernando Kirigin, koji napominje da je Opatija među društvom velikana – naime, gradovi u kojima gostuje Bečki bal uglavnom su veći, poznatiji gradovi poput New Yorka, Ontarija i Rio de Janeira, a naša je Opatija najmanji grad koji ugošćuje ovu poz-natu priredbu.

Uz potporu Grada Opatije i Grada Beča, organizatori su nakon stanke uspjeli ponovno “posložiti” događaj za koji je prodano 310 karata, a gosti, osim naših domaćih gostiju, dolaze iz Argentine, Francuske, Italije i Austrije, rekao nam je organizator i nositelj licencije Bečkog bala Andreas Madejski.

Puna pozornost i svjetla reflektora bila su na orkestru *Original Wiener Strauss Capelle* i članovima bečke plesne škole *Wiener Tanzkomitee*. *Original Wiener Strauss Capelle* orkestar je s gotovo 200 godina povijesti. Njihova tradicija, koju je započeo Johann Strauss, nastavlja se i dalje uz brojne nastupe po svijetu, a izvode u originalnim povijesnim kostimima, čime održavaju visoki standard izvedbe – kako na turnejama, tako i u samom Beču. Kako uz dobru glazbu i veseli ples obavezno ide i hrana, gostima Kristalne dvorane bila je poslužena tradicionalna bečka večera, uz *sacher* tortu, pjenušac i, nešto kasnije, nečujan vatromet.

Bivša predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor zablislala je u slavnoj Kristalnoj dvorani. Boje HDK-a zastupao je rizničar dr. Ivan Šimek sa suprugom koji je na vidnu mjestu istaknuo baner Kluba tako da su ga svi sudionici Bala mogli vidjeti. Bili su nazočni i Silvio Mićin i Slobodan Bukvić, pridruženi članovi HDK-a.

Valentina Botica,
Novi list 23. rujna

U BEČU OBILJEŽENA 10. OBLJETNICA ČLANSTVA REPUBLIKE HRVATSKE U EUROPSKOJ UNIJI²³

Daniel Glunčić posvetio svoj govor europskim vrijednostima

Svečanim koncertom pod naslovom „Preobražaj: Dora Pejačević, Arnold Schönberg, Karl Kraus“ u prepunoj dvorani Austrijske akademije znanosti Veleposlanstvo RH je u srijedu, 4. listopada 2023. obilježilo 10. obljetnicu članstva Republike Hrvatske u Europskoj Uniji, 100. godišnjicu smrti Dore Pejačević i 150. obljetnicu rođenja Antuna Gustava Matoša. Koncert je organiziran u suradnji s Centrom *Exilarte* pri Sveučilištu za glazbu i scenske umjetnosti u Beču (mdw) koji se hrvatskom obljetnicama priključio najavom 150. godišnjice rođenja (2024.) velikih austrijskih umjetnika židovskog podrijetla, skladatelja Arnolda Schönberga i književnika, publicista i satiričara Karla Krausa. Suradnjom s Centrom *Exilarte*, Veleposlanstvo je ujedno obilježilo i hrvatsko predsjedanje Međunarodnim savezom za sjećanje na Holokaust (IHRA).

O poveznicama Dore Pejačević s njezinim bečkim suvremenicima govorio je utemeljitelj Centra *Exilarte* prof. dr. sc. Gerold Gruber. Veleposlanik Daniel Glunčić posvetio je svoj govor europskim vrijednostima i zajedničkom europskom kulturnom nasljeđu u kojem Dora ima svoje čvrsto mjesto. Višestruko nagrađivani Motus kvartet mdw-a uz pijanista Davida Hausknechta te sopranisticu Josipu Bainac izveo su Schönbergov kvartet u D-duru, klavirski kvintet D. Pejačević u h-molu op. 40 kao i pjesme na stihove K. Krausa i R. M. Rilkea, a večer je započela pjesmama na Matoševe stihove austrijskoga skladatelja Ákosa Banlaky. Ovacije publike glazbenicima nakon izvedbe kvinteta najbolja su potvrda umjetnicima, ali i glazbi Dore Pejačević koju je velika većina posjetitelja imala po prvi put prilike čuti upravo na ovom koncertu. Koncertu je nazočilo oko 300 uzvanika, među kojima su bili brojni predstavnici diplomatskoga zbora, politike te kulturnog i ostalih područja javnog i društvenog života kao i velik broj predstavnika hrvatske i gradišćansko-hrvatske zajednice.

Veleposlanstvo RH u Beču

GLASNIK HDK-A IZLAZI VEĆ TREĆE DESETLJEĆE.

OBAVIJESTI O RADU HDK-a

Od izlaska prošloga broja *Glasnika* do zaključenja ovoga održan je jedan, 2. redoviti sastanak Upravnog vijeća (UV) HDK-a 10. srpnja. Krajem lipnja je, u suradnji sa Zagrebačkim sveučilištem (ZS), priređen svečani koncert pod nazivom *Glazbena šetnja Europskom unijom*. Priređen je u velikoj dvorani u novom prostoru Sveučilišta u Zagrebu (Regionalni centar za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe – SEECCEL), Ulica Radoslava Cimermana 88 u Zagrebu 28. lipnja. Ovaj je događaj prikazan u ovom broju *Glasnika*. Osim toga članovi UV-a i NO-a HDK-a bili su u doticaju telefonom kada je god to bilo nužno.

Uz pitanja sadržaja sljedećega broja *Glasnika* i stanja na računu, prevladavalo je ovih osam tema:

- odjeci obilježavanja 10. obljetnice pristupanja RH EU-u,
- predstavljanje šest knjiga *Sjećanja i priloga* u Splitu,
- razgovor s visokim dužnosnicima MVEP-a RH u svezi s Ugovorom o suradnji između MVEP-a i HDK-a,
- stanje mrežnih stranica HDK-a,
- bolje plaćanje članarine,
- knjižice o Danu hrvatske diplomacije 2022. i Danu međunarodnoga priznanja RH 2023,
- aktivnosti HDK-a na jesen,
- ugovori HDK-a s pravnim osobama.

Neda Ritz, članica UV-a, predlaže da predsjednik Marin uputi pismo gđi Vesni Bedeković, predsjednici Saborskog odbora za znanost, obrazovanje i kulturu, s prijedlogom da se koncert pod nazivom *Glazbena šetnja Europskom unijom* priredi i u Europskom parlamentu. Pohvaljuju se gđa Zdenka Weber i Ive Svirčić za prinos u organizaciji koncerta i domjenka nakon njega.

Predsjednik Marin ovlašćuje se za organizaciju predstavljanja svih šest knjiga *Sjećanja i priloga* u Splitu.

Dobiven je načelni pristanak vodstva MVEP-a na prijedlog HDK-a o ugovoru ili sporazumu o suradnji.

²³ Preuzeto (uz neznatne preinake) iz Dnevnog pregleda tiska MVEP-a od 6. listopada.

Gđa Dina Vasić povlači se iz uređivanja mrežnih stranica HDK-a. Predala je kodove i šifre g. Juri Tomičiću.

S plaćanjem članarina još uvijek imamo nevolja, ali ne posustajemo u "vučenju za rukav" neplatiša. Za slijedeći sastanak treba prirediti popis neplatiša članarine kako bi pojedini članovi UV-a HDK-a s nekima od njih razgovarali i uvjerali dotičnog da plati članarinu.

Odobrava se tiskanje dviju knjižica: Dan hrvatske diplomacije 2022. i Dan međunarodnoga priznanja Republike Hrvatske, što su ih priredili za tisak Z. Marić i K. Žnidarić.

Za jesen se predviđa predavanje D. Matića (a možda i dopredsjednika D. Bage) o Africi, a također i veleposlanika Kraljevine Španjolske (Španjolska u ovom polugodištu predsjedava EU-om). Također će se predstaviti svih šest knjiga *Sjećanja i priloga* u Splitu. K. Žnidarić nastojat će uspostaviti kontakt sa Zlatkom Dalićem, izbornikom hrvatske nogometne vrste, kao mogućim počasnim gostom prigodom obilježavanja Dana međunarodnoga priznanja RH 2024. godine.

Odobrava se sklapanje ugovora s tvrtkom Muzika i TO, d.o.o. i produžuje se ugovor o radu na određeno vrijeme s gđom Lidijom Ivanković, administrativnom tajnicom HDK-a od 1. srpnja 2023. do 1. srpnja 2024.

Glasnik Hrvatskog diplomatskoga kluba

Izdaje Upravno vijeće HDK

Izlazi dvomjesečno

Adresa nakladnika:

Petretičev trg 2, 10000 Zagreb

Tel. (01) 4599 401, fax: (01) 4599 455

E-mail: hdk@mvep.hr

Internet: <http://www.hdk-cdc.hr>

Za nakladnika: Emilio Marin, predsjednik
HDK-a

Uredništvo:

Zvonimir Marić, član UV HDK-a, urednik

Jelena Perleta, članica HDK-a, članica uredništva

Đuro Vidmarović, predsjednik NO-a HDK-a,
član uredništva

Žiro račun za uplatu članarine,

IBAN: HR03 2340 0091 1100 9271 6